

رسمي جریده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون
اسناد قابل معامله
فصل اول
احکام عمومی
منظور وضع

د معاملي وړ سندونو
قانون
لومړی فصل
عمومي حکمونه
د وضع کېدو منظور
لومړی ماده:

ماده اول :
این قانون به منظور تنظیم امور مربوط به ترتیب و انتقال اسناد قابل معامله و تبادل به پول نقد و نظارت از آنها و رعایت معیارهای بین المللی در زمینه وضع گردیده است.

اهداف

ماده دوم :
اهداف این قانون عبارت اند از:
1- فراهم آوری زمینه تسهیلات بیشتر در امور مالی.
2- دسترسی به اعتبارات قابل معامله.
3- جلب سرمایه گذاری و توسعه تجارت.
4- ترویج و تقویت مفکوره استفاده از اسناد قابل معامله میان

دغه قانون په معاملي او نغدو پیسو د تبادلې وړ سندونو د ترتیب او انتقال (لېږد) د اړوندو چارو د تنظیم او له هغو څخه د څارني اوپه هکله ئي د بین المللي معیارونو د په پام کې نیولو په منظور، وضع شوی دی.

موخي

دوه یمه ماده:
ددې قانون موخي عبارت دي له:
1- په مالي چارو کې د زیاتو اسانتیاوو د زميني برابرول.
2- د معاملي وړ اعتباراتو ته لاس رسی.
3- د پانگوني جلبول او د سوداگری پراختیا.
4- د اشخاصو تر منځ له

رسمي جریده

معاملې وړ سندونو څخه د گټې
اخيستنې د مفکورې رواجول او
پياوړی کول.

۵- د معاملې وړ سندونو پر
تبادلې او نغدولو باندي څارنه.

اصطلاحگانې

درېيمه ماده:

پدې قانون کې لاندې
اصطلاحگانې دغه مفاهيم لري:

۱- د معاملې وړ سندونه: د
برات، حجت (سفتې) او چک په
شمول مالي بهالرونکي سندونه
دي.

۲- برات: له قيد او شرط پرته
دستور لرونکی ليکلی سند
دی چې د صادر وونکي
لخوا لاسلیک او په هغه کې
ټاکلی شخص ملزم
کېږي خو عندالمطالبه يا په
راتلونکي کې په ټاکل
شوي وخت د پيسو ټاکلی
مبلغ د ټاکلي شخص په وجه کې
يا د هغه په دستور يا د سند
حامل ته ورکړي.

۳- چک: له قيد او شرط پرته
دستور لرونکی ليکلی سند دی
چې د صادر وونکي په واسطه
لاسلیک او پر بنسټ يې ټاکلي
بانک ملزم کېږي خو په هغه

اشخاص.

۵- نظارت بر تبادلې و نقد سازی
اسناد قابل معامله.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این قانون
دارای مفاهيم ذيل اند:

۱- اسناد قابل معامله: اسناد
بهادار مالی بشمول برات،
حجت (سفته) و چک است.

۲- برات: سند کتبی حاوی
دستور بدون قيد و شرط
است که توسط صادر
کننده امضأ در آن شخص
معين ملزم می گردد تا
عندالمطالبه يا در موعده
معينه در آينده، مبلغ
معين پول را در وجه شخص
معين يا به دستور وی يا
به حامل سند، تأديه
نمايد.

۳- چک: سند کتبی حاوی
دستور بدون قيد و شرط است که
توسط صادر کننده امضأ و بانک
معين
به اساس آن ملزم می گردد تا
مبلغ مندرج آنرا عندالمطالبه در
وجه شخص معين يا به دستور

رسمي جریده

- کي درج شوی مبلغ عندالمطالبه وی یا به حامل سند، تأدیه د ټاکلي شخص په وجه کي یا د هغه په دستور یا د سند حامل ته ورکړي.
- ۴- حجت: د لاسلیک کوونکي د غیر مشروطي ژمني لرونکي لیکلي سند دی چي پر بنسټ يې هغه ملزم کېږي، د پیسو ټاکلي مبلغ عندالمطالبه یا په ټاکلي وخت، د ټاکلي شخص په وجه کي یا د هغه په دستور یا د سند حامل ته ورکړي.
- ۵- قبولي: په برات کي د درج شوي مبلغ په ورکړي باندي موافقه ده چي د برات پرمخ لیکل کېږي.
- ۶- قبلوونکي: هغه شخص دی چي د ټاکل شوو شرایطو مطابق په برات کي د درج شوي مبلغ پر ورکړي باندي ژمن ګرځي.
- ۷- د اعتبار د ساتني لپاره قبلوونکي: هغه شخص دی چي برات د صادر وونکي یا د نوموړي برات له ظهر نویسانو څخه د هر یوه د اعتبار د ساتلو لپاره له یادښت یا د نه قبلولو په علت له اعتراض وروسته یا د ښه تضمین لپاره قبلوي.
- ۸- مرستندوی لوری: هغه وی یا به حامل سند، تأدیه نماید.
- ۴- حجت: سند کتبی حاوی تعهد غیر مشروط امضاً کننده است که به اساس آن وی ملزم می گردد، مبلغ معین پول را عندالمطالبه یا در موعد معینه در وجه شخص معین یا به دستور وی یا به حامل سند تأدیه نماید.
- ۵- قبولی: موافقه به تأدیه مبلغ مندرج برات است که به روی برات، تحریر می گردد.
- ۶- قبول کننده: شخصی است که تأدیه مبلغ مندرج برات را مطابق شرایط معینه متعهد می گردد.
- ۷- قبول کننده برای حفظ اعتبار: شخصی است که برات را جهت حفظ اعتبار صادرکننده یا هر یک از ظهر نویسان برات مذکور بعد از یاد داشت یا اعتراض به علت عدم قبولی یا جهت تضمین بهتر قبول می نماید.
- ۸- طرف مساعدت کننده: شخصی است که تعهد به تأدیه نموده و به اساس آن در برابر سند قابل معامله مسئول می باشد.
- ۹- حامل: شخصی است که بر

رسمي جریده

- شخص دی چي پر ورکړه باندې یې ژمنه کړې وي اودهغي پر بنسټ د معاملي وړ سند په وړاندې مسئول دی.
- ۹- حامل: هغه شخص دی چي د موافقي مطابق، د معاملي وړ هغه سند چي حامل ته یې د ورکړی وړ وي، لاسته را وړي.
- ۱۰- نکول (رد): د معاملي وړ سند نه ورکړه یا نه منل دي چي ددي قانون د حکمونو مطابق ترتیب شوی وي.
- ۱۱- د برات یا چک صادر وونکی: هغه شخص دی چي مخاطب ته د برات یا چک د ورکړي د ستور ورکوي.
- ۱۲- د حجت صادر وونکی: هغه شخص دی چي حجت لاسلیک کوي او پر بنسټ یې ورکړي ته ژمن کېږي.
- ۱۳- مخاطب: هغه شخص دی چي ورته د برات یا چک د ورکړي دستور ورکول کېږي.
- ۱۴- د اړتیا په صورت کې مخاطب: هغه شخص دی چي په برات یا ظهر نویسی کې پر مخاطب سربېره د هغه نوم هم درج شوی وي.
- طبق موافقه سند قابل معامله ای را که به حامل آن قابل تأدیه باشد ، بدست می آورد.
- 10- نکول (رد): عدم تأدیه یا قبولی سند قابل معامله ای است که مطابق احکام این قانون ترتیب شده باشد.
- 11- صادرکننده برات یا چک: شخصی است که تأدیه برات یا چک را به مخاطب دستور می دهد.
- 12- صادر کننده حجت: شخصی است که حجت را امضاً و به اساس آن متعهد به تأدیه می گردد.
- 13- مخاطب: شخصی است که تأدیه برات یا چک به وی دستور داده می شود.
- 14- مخاطب در صورت ضرورت: شخصی است که در برات یا ظهر نویسی علاوه بر مخاطب _____ اسم وی نیز درج شده باشد.
- 15- دارنده سند قابل معامله: دریافت کننده تأدیه یا شخص ذینفع در ظهر نویسی است که _____ صرف سند قابل معامله یا حامل آن

رسمي جریده

- ۱۵- د معاملي وړ سند لرونکی: باشد.
- ۱۶- دارنده با حسن نیت: شخصي است که سند قابل معامله را قبل از انقضای موعده معینه و بدون اطلاع از عیوب آن، مطابق احکام مندرج این قانون در برابر ارزش (عوض) بدست می آورد.
- ۱۷- صدور: اولین تسلیمی سند قابل معامله به شخصی است که آن را بحیث دارنده تسلیم می گردد.
- ۱۸- ظهرنویسی: امضای دارنده یا صادرکننده سند قابل معامله (به غیر از زمانی که به حیث صادرکننده امضا میکند) است که به منظور انجام معامله، به عقب سند قابل معامله یا ورق ملصق به آن تحریر می گردد.
- ۱۹- ظهرنویسی مکمل: ظهرنویسی است که دستور تأدیه مبلغ مندرج سند قابل معامله، اسم شخص گیرنده و امضای ظهر نویس، در آن درج باشد.
- ۲۰- ظهرنویسی سفید: ظهرنویسی است که صرف امضای ظهر نویس در سند قابل
- ۱۵- د معاملي وړ سند لرونکی: د ورکړې تر لاسه کونکی یا په ظهر نویسی کې ذینفع شخص دی چې د معاملي وړ سند متصرف یا یې حامل وي.
- ۱۶- له ښه نیت سره لرونکی: هغه شخص دی چې د معاملي وړ سند د ټاکل شوي مودې له تېرېدو دمخه او له عیبونو څخه له خبرېدو پرته، پدې قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق، د ارزښت (عوض) په وړاندې لاسته راوړي.
- ۱۷- صادرېدل: د معاملي وړ سند لومړنی تسلیمي هغه شخص ته ده چې د لرونکي په توګه یې تسلیموي.
- ۱۸- ظهر نویسی: د معاملي وړ سند لرونکي یا صادر وونکي لاسلیک دی (له هغه وخت پرته چې د صادر وونکي په توګه یې لاسلیک کوي) چې د معاملي دسرته رسېدو په منظور، د معاملي وړ سند یا له هغه سره د ملصق پانې تر شا لیکل کېږي.
- ۱۹- بشپړه ظهر نویسی: هغه ظهر نویسی ده چې په معاملي وړ سند کې د درج شوي مبلغ د ورکړې دستور، د اخستونکي

رسمي جریده

- شخص نوم او د ظهر نویس لاسلیک درج شوی وي.
- ۲۰- سپینه ظهر نویسي: هغه ظهر نویسي ده چې په معاملي وړ سند کې یوازې د ظهر نویس لاسلیک موجود وي.
- ۲۱- د ظهر نویسي ذینفع شخص: هغه شخص دی چې بشپړې ظهر نویسي د هغه په گټه صورت موندلی وي.
- ۲۲- مسئولیت: د عمل د سرته رسولو یا د ورکړې د اجراء په اړه د شخص مکلفیت دی.
- ۲۳- برائت الذمه: د معاملي وړ سندونو په وړاندې د مسئولیت پایته رسېدل دي.
- ۲۴- سر رسید (موعد): هغه نېټه ده چې پکې په معاملي وړ سند کې درج شوی مبلغ، د ټاکل شوو شرایطو مطابق واجب التادیه گرځي.
- ۲۵- ورکړه په سر رسید (موعد) کې: هغه حالت دی چې پکې په معاملي وړ سند کې درج مبلغ، د ټاکل شوو شرایطو مطابق او په بنه نیت سره، پداسې توگه صورت و مومي چې د سند د حامل یا لرونکي د ډاډ اسباب، د هغوی د استحقاق
- معامله موجود باشد.
- 21- شخص ذینفع ظهر نویسي: شخصی است که ظهر نویسي مکمل به نفع وی صورت گرفته باشد.
- 22- مسئولیت: مکلفیت شخص است مبنی بر انجام عمل یا اجرای تأدیه.
- 23- برائت الذمه: خاتمه مسئولیت است در قبال اسناد قابل معامله.
- 24- سر رسید (موعد): تاریخی است که در آن مبلغ مندرج سند قابل معامله، طبق شرایط معینه واجب التادیه می گردد.
- 25- تأدیه در سر رسید (موعد): حالتی است که در آن تأدیه مبلغ مندرج سند قابل معامله، طبق شرایط معینه و باحسن نیت، طی صورت گیرد که اسباب اطمینان حامل یا دارنده سند را مبنی بر استحقاق آنها، تأمین نماید.
- 26- معامله: انتقال سند قابل معامله است به نحوی که انتقال گیرنده موقف دارنده آنرا حایز

رسمي جریده

- په اړه تأمین کړي. ۲۶- معامله: د معاملي وړ سند انتقال دی پداسي ډول چې انتقا ل اخستونکی د هغه د حامل موقف و نیسي.
- ۲۷- د معاملي اړخ: هغه شخص دی چې د معاملي وړ سند د صادر وونکي، قبلوونکي، ظهر نویس یا ضمانت کوونکي په توګه لاسلیک کړي.
- ۲۸- د ورکړې تر لاسه کوونکی: هغه شخص دی چې نوم یې په معاملي وړ سند کې درج شوی وي او په سند کې د درج شوي مبلغ ورکړه هغه ته یا د هغه په دستور بل شخص ته دستور ورکول شوی وي.
- ۲۹- اعتراض: هغه خبرتیا ده چې پدې قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق، دبرات د نه قبلېدو یا د حجت د نه ورکړې په صورت کې د هغه د لرونکي په واسطه وړاندې کېږي.
- ۳۰- داخلي سند: د معاملي وړ هغه سند دی چې په افغانستان کې د ورکړې وړ وي یا په افغانستان کې د مېشت شخص په نوم صادر شوی وي.
- ۳۱- بهرنی سند: د معاملي وړ
- ۲۷- طرف معامله: شخصي است که سند قابل معامله را به عنوان صادر کننده، قبول کننده، ظهر نویس یا ضمانت کننده امضاء نماید.
- ۲۸- دریافت کننده تأدییه: شخصي است که اسم وی در سند قابل معامله درج گردیده و دستور تأدییه مبلغ مندرج سند به وی یا به دستوری در وجه شخص دیگر صادر شده باشد.
- ۲۹- اعتراض: اطلاعیه است که مطابق احکام مندرج این قانون، در صورت عدم قبولی برات یا عدم تأدییه حجت توسط دارنده آن ارایه می گردد.
- ۳۰- سند داخلی: سند قابل معامله ای است که در افغانستان قابل تأدییه یا به اسم شخص مقیم در افغانستان صادر شده باشد.
- ۳۱- سند خارجی: سند قابل معامله ای است که در خارج افغانستان قابل تأدییه و یا به اسم شخص مقیم در خارج از افغانستان صادر شده باشد.
- ۳۲- سند معامله شده: سند قابل معامله ای است که به شخص

رسمي جریده

- هغه سند دی چې له افغانستان څخه په بهر کې د ورکړې وړ یا له افغانستان څخه په بهر کې د مېشت شخص په نوم صادر شوی وي.
- ۳۲- معامله شوی سند: د معاملي وړ هغه سند دی چې بل شخص ته لېږدېدلی وي او پر بنسټ یې، لېږد اخستونکی د سند د لرونکي موقف و نیسي.
- ۳۳- عندالرویت (په وړاندې کولو سره): په حجت او برات کې د عندالمطالبې په مفهوم دی.
- ۳۴- له رویت وروسته: په حجت کې له وړاندې کولو څخه د وروسته په معني او په برات کې له قبلېدو وروسته یا د نه قبلېدو په اړه د یادښت یا اعتراض له وړاندې کولو وروسته په مفهوم دی.
- ۳۵- واکمن مامور: هغه شخص دی چې د لاسلیک د تأیید، د سند د تصدیق او پدې قانون کې د نورو درج شوو دندو لپاره د دافغانستان بانک د مالي شخړو د حل د کمېسیون لخوا، توظيف کېږي.
- ۳۶- تسلیمي: له یوه شخص څخه بل شخص ته په حقيقي یا
- دیگر منتقل شده و به اساس آن، انتقال گیرنده موقف دارنده سند را حایز گردد.
- 33- عندالرویت (با ارایه): در حجت و برات به مفهوم عندالمطالبه می باشد.
- 34- بعد از رویت: در حجت به معنی بعد از ارایه و در برات به مفهوم بعد از قبولی و یا بعد از ارایه یادداشت یا اعتراض مبنی بر عدم قبولی می باشد.
- 35- مامور ذیصلاح: شخصی است که از جانب کمیسیون حل منازعات مالی د افغانستان بانک جهت تأیید امضاً، تصدیق سند و سایر وظایف مندرج این قانون، توظيف می گردد.
- 36- تسلیمی: انتقال مالکیت اسناد قابل معامله است بطور حقيقي یا اعتباری از یک شخص به شخص دیگر.
- 37- انتقال دهنده از طریق تسلیمی: شخصی است که سند قابل معامله را در وجه حامل بوسیله تسلیمی و بدون ظهرنویسی معامله می نماید.
- 38- تحریف: تغییر غیر مجاز

رسمي جریده

اعتباري توگه د معاملي وړ سندونو د مالکیت لپردېدل دي. ۳۷- د تسلیمی له لاري لپردوونکی: هغه شخص دی چې د معاملي وړ سند د حامل په وجه کې د تسلیمی په وسیله او له ظهرو نویسی پرته معامله کوي. ۳۸- تحریف: هغه غیر مجاز بدلون دی چې په سند کې واردېږي. ۳۹- بنسټیز تحریف: په سند کې د کتنې وړ بدلون دی چې د نېټې، د ورکړې وړ مبلغ او د سند د ورکړې د خای بدلون پکې شامل دی. ۴۰- لاسلیک: مشخصه علامه ده چې د شخص په واسطه تر سند لاندې د لاس په وسیله لیکل یا فکس کېږي یا په افغانستان کې په معمولو ډولونو تصدیقېږي. ۴۱- مشخص خای: هغه خای دی چې په معاملي وړ سند کې د وړاندې کولو لپاره په واضحه توگه مشخصېږي.

د قانون د تطبیق ساحه

څلورمه ماده:

دغه قانون د معاملي وړ ټولو

است که در سند وارد می گردد. 39- تحریف اساسی: تغییر قابل ملاحظه در سند است که شامل تغییر در تاریخ، مبلغ قابل تأدیه و محل تأدیه سند می باشد. 40- امضاً: علامه مشخص است که توسط شخص در ذیل سند توسط دست تحریر یا فکس گردیده یا به شیوه های معمول در افغانستان تصدیق شود. 41- محل مشخص: جای است که در سند قابل معامله جهت ارایه واضحاً مشخص می گردد.

ساحه تطبیق قانون

ماده چهارم:

این قانون در مورد تمام اسناد قابل معامله قابل تطبیق می باشد.

نظارت

ماده پنجم:

نظارت از تطبیق احکام این قانون به عهده دافغانستان بانک می باشد.

رسمي جریده

فصل دوم اسناد قابل معامله

شرایط

ماده ششم:

(1) سند در صورت داشتن شرایط ذیل، قابل معامله دانسته می شود:

- 1- غیر مشروط بودن.
  - 2- مشخص بودن مبلغ قابل تأدیة .
  - 3- معین بودن طرف معامله.
- (2) سند قابل معامله در احوال ذیل غیر مشروط دانسته می شود:
- 1- هرگاه سررسید تأدیة مبلغ مندرج سند یا اقساط مربوط، بعد از وقوع واقعه مشخص و انقضای مدت معین (که طبق توقع معمول بشری وقوع رویداد متذکره حتمی ولی تاریخ آن نامعلوم باشد)، تعیین شده باشد.
  - 2- هرگاه مبلغ قابل تأدیة حسب احوال تابع میزان نفع و ضرر تجارت صادرکننده حجت باشد.
  - 3- هرگاه در دستور تأدیة سند

سندونو په هکله د تطبیق وړ دی.

څارنه

پنځمه ماده:

ددې قانون د حکمونو له تطبیق څخه څارنه د د افغانستان بانک په غاړه ده.

دوه یم فصل

د معاملي وړ سندونه

شرایط

شپږمه ماده:

- (1) سند د لاندې شرایطو د لرلو په صورت کې، د معاملي وړ گڼل کېږي:
- 1- نه مشروط والی.
  - 2- د ورکړې وړ مبلغ مشخص والی.
  - 3- د معاملي د اړخ ټاکلېتوب.
- (2) د معاملي وړ سند په لاندې احوالو کې نا مشروط گڼل کېږي:
- 1- که چېرې په سند کې د درج شوي مبلغ د ورکړې سر رسيد يا اړوند قسطونه، د مشخصي پېښې له واقع کېدو او د ټاکلي مودې (چې د بشری معمولي توقع مطابق د يادې شوي پېښې واقع کېدل حتمي خو نېټه يې نا

رسمي جریده

معلومه وي) تېرېدل ټاکل شوي وي. قابل معامله مبلغ يا حساب طوری مشخص شده باشد که

۲- که چېرې د ورکړې وړ مبلغ، د احوالو مطابق د حجت د صادر وونکي د سوداګرۍ د ګټې او ضرر د ميزان تابع وي.

۳- که چېرې د معاملي وړ سند د ورکړې په دستور کې مبلغ يا حساب پداسې توګه مشخص شي چې مخاطب و توانېږي، خپلې پېسې له هغه څخه تر لاسه کړي يا د هغې معاملي ډول چې د معاملي وړ سند له هغې څخه را پيدا شوی دی، و ټاکل شي.

(۳) په لاندې احوالو کې د ورکړې وړ مبلغ په معاملي وړ سند کې مشخص ګڼل کېږي:

۱- په معاملي وړ سند کې د ټکټاني يا د ګټې د نورو ډولونو شاملول.

۲- د ترتيبولو په وخت کې د مشخص نرخ يا د تبادلې د ورځې د نرخ پر بنسټ په سند کې د درج شوي مبلغ د ورکړې وړتيا.

۳- د قسطونو په ډول دورکړې وړتيا.

۴- پدې اړه د شرط درجول چې د يوه يا له يوه څخه د زياتو

قابل معامله مبلغ يا حساب طوری مشخص شده باشد که مخاطب بتواند، پول خویش را از آن حاصل نماید يا نوعیت معامله ای که سند قابل معامله از آن ناشی شده است، تعیین گردیده باشد.

(3) در احوال ذیل مبلغ قابل تادیه در سند قابل معامله مشخص دانسته می شود:

1- شمولیت ټکټانه يا ساير اشکال بهره در سند قابل معامله .

2- قابلیت تادیه مبلغ مندرج سند به اساس نرخ مشخص يا نرخ روز تبادلہ در زمان ترتیب سند.

3- قابلیت تادیه به شکل اقساط .

4- درج شرط مبنی بر این که در صورت عدم تادیه یک يا بیشتر اقساط يا ټکټانه ، تمام مبالغ باقی مانده (تادیه ناشده) طور سریع ، واجب الادا می باشد.

(4) هرگاه هویت شخص در حجت يا برات بصورت معمول و واضح تعیین شده باشد، مشخص

مورد نظر، معین پنداشته می

رسمي جریده

قسطونو یا ټکټانی د نه ورکړي په صورت کې، ټول پاتي (نه ورکړل شوي) مبالغ په چټکه توګه واجب الاداء دي.

(۴) که چېرې په حجت یا برات کې د ورکړي د ترلاسه کونکي شخص هویت په معمول او واضح صورت سره ټاکل شوی وي، د معاملي اړخ شخص ټاکل شوی ګڼل کېږي، که څه هم چې دغه تسمیه ناسمه وي یا دا چې یوازې د هغه مشخصات، توضیح شوي وي.

په هغه صورت کې چې د ورکړي ترلاسه کونکي (تخيلي) یا نا موجود شخص وي، برات د هغه حامل ته د ورکړي وړ دی.

عندالمطالبه د ورکړي وړ حجت او برات
اوومه ماده:
(۱) حجت او برات په لاندې احوالو کې عندالمطالبه د ورکړي وړ دي:

۱- په هغه صورت کې چې په ورکړه یې "عندالمطالبه"، "عندالرویت" یا د "وراندي کولو په وخت کې"، تصریح شوی وي.

(۱) حجت وبرات یا ټکټانی د نه ورکړي په صورت کې، ټول پاتي (نه ورکړل شوي) مبالغ په چټکه توګه واجب الاداء دي.

(۴) که چېرې په حجت یا برات کې د ورکړي د ترلاسه کونکي شخص هویت په معمول او واضح صورت سره ټاکل شوی وي، د معاملي اړخ شخص ټاکل شوی ګڼل کېږي، که څه هم چې دغه تسمیه ناسمه وي یا دا چې یوازې د هغه مشخصات، توضیح شوي وي.

شود، گرچه این تسمیه نادرست بوده یا این که صرف مشخصات وی، توضیح شده باشد.

در صورتی که دریافت کننده تأدییه، شخص تخیلی یا غیر موجود باشد، برات به حامل آن قابل تأدییه است.

حجت و برات قابل تأدییه عندالمطالبه ماده هفتم:

(۱) حجت و برات در احوال ذیل عندالمطالبه قابل تأدییه می باشد:

۱- در صورتی که در حجت یا برات به تأدییه آن "عندالمطالبه"، "عندالرویت" یا "هنگام ارایه" تصریح شده باشد.

۲- در صورتی که زمان تأدییه در حجت و برات ذکر نشده باشد.

۳- در صورتی که قبول کننده یا ظهر نویس، حجت یا برات را بعد از انقضای سررسید، قبول یا ظهر نویسی نموده باشد.

(۲) هرگاه در روی حجت یا برات عبارت "عندالمطالبه"

رسمي جریده

۲- په هغه صورت کې چې په حجت یا برات کې د ورکړې وخت یاد شوی نه وي. په هغه صورت کې چې قبلوونکی یا ظهر نویس حجت یا برات د سررسید له تېرېدو وروسته قبولی یا ظهر نویسی کړی وي.

(۲) که چېرې د حجت یا برات پرمخ د "عندالمطالبه" عبارت ولیدل شي، په هغه صورت کې چې نوموړی حجت یا برات له شپږو میاشتو څخه زیاته موده په جریان کې وي، تېر شوی گڼل کېږي.

(۳) چک "عندالمطالبه" د ورکړې وړ دی.

په دستور د ورکړې وړ سند اتمه ماده:

(۱) د معاملي وړ سند په هغه صورت کې په دستور د ورکړې وړ دی چې د ورکړې ډول پکې یاد شوی یا یې اخري ظهر نویسی سپینه (له نوم پرته) وي.

(۲) د معاملي وړ سند هغه وخت په دستور د ورکړې وړ دی چې پکې دهغه ټاکلي شخص نوم چې په هغه کې درج شوی مبلغ تر لاسه

نمایان گردد، در صورتی که حجت یا برات مذکور برای مدت بیش از شش ماه در جریان بوده باشد، منقضی محسوب می گردد.

(3) چک "عندالمطالبه" قابل تأدیه می باشد.

سند قابل تأدیه به دستور ماده هشتم:

(1) سند قابل معامله در صورتی به دستور، قابل تأدیه می باشد که طرز تأدیه در آن ذکر و یا آخرین ظهر نویسی آن سفید (بدون اسم) باشد.

(2) سند قابل معامله زمانی قابل تأدیه به دستور دانسته می شود که در آن اسم شخص معینی که مبلغ مندرج آنرا دریافت می نماید، تصریح شده و عاری از نوشته صریح یا ضمنی مبنی بر ممنوعیت انتقال باشد.

(3) هرگاه در سند قابل معامله به صورت مستقیم یا توسط ظهر نویسی ذکر شده باشد که به دستور شخص معین قابل تأدیه است (ذکر نشده که بخود شخص قابل تأدیه است) در این صورت

رسمي جریده

کوي، تصریح شوی او د لېږد د ممنوعیت له صریحي یا ضمني لیکني څخه تش وي. (۳) که چېرې په معاملي وړ سند کې په مستقیمه توګه یا د ظهر نویسی په واسطه یاده شوي وي چې د ټاکلي شخص په دستور د ورکړې وړ دی (نه وي یاد شوي چې خپله شخص ته د ورکړې وړ دی) پدې صورت کې د معاملي وړ نوموړی سند خپله د شخص په ټاکنه د هغه په وجه یا په دستور د ورکړې وړ دی.

سند قابل معامله مذکور به انتخاب خود شخص در وجه یا به دستور وی قابل تأدیه می باشد. (4) سند قابل معامله در وجه دویا بیشتر از دو دریافت کننده تأدیه به صورت مشترک ویا به صورت بدیل به یکی از آنها ویا به چندتن از دریافت کنندگان منتخب ، تأدیه شده می تواند.

اسناد مبهم

ماده نهم:

هرگاه سند به حجت یا برات هر دو تعبیر شده بتواند ، در این صورت دارنده سند می تواند به انتخاب خود آنرا بحیث حجت یا برات محسوب نماید. بعد از آن سند متذکره قابلیت انتخاب مجدد را ندارد.

(۴) د معاملي وړ سند، د ورکړې د ترلاسه کونکو د دوو یا له دوو څخه د زیاتو په وجه کې په مشترک صورت یا له هغو څخه یوه ته د بدل په توګه یا څو تنو غوره شوو ترلاسه کونکو ته، ورکول کېدی شي.

مبهم سندونه

نهمه ماده:

که چېرې سند په حجت یا برات دواړو باندې تعبیر شي، پدې صورت کې د سند لرونکی کولی شي په خپله ټاکنه هغه د حجت یا برات په توګه وګڼي،

رسمي جریده

تفاوت میان حروف و ارقام

ماده دهم :

در صورتی که میان حروف و ارقام مبلغی که تعهد یا دستور تادیه آن صادر شده است، تفاوت وجود داشته باشد، مبلغی که به حروف تحریر گردیده، قابل اعتبار می باشد. هرگاه حروف مبهم یا غیر قطعی باشد، در این صورت مبلغ به اساس ارقام، تعیین شده می تواند.

له هغه وروسته نوموړی سند د بیا ټاکنې وړتیا نلري.

د تورو او ارقامو تر منځ

توپیر

لسمه ماده:

په هغه صورت کې چې د هغه مبلغ چې د ورکړې ژمنه یا دستور یې صادر شوی دی، د تورو او ارقامو تر منځ توپیر وجود و لری، هغه مبلغ چې په تورو لیکل شوی وي، د اعتبار وړ دی. که چېرې توري مبهم یا غیر قطعي وی، پدې صورت کې مبلغ د ارقامو پر بنسټ ټاکل کېدی شي.

درېیم فصل

د معاملي وړ سندونو

ارخونه

د صادر وونکی مسئولیت

یوولسمه ماده:

(۱) د برات صادر وونکی د هغه په صادرولو سره ژمن کېږي چې د سند په مقتضي وړاندې کولو سره، برات قبول شوی او د هغه د مفاد مطابق ورکړه صورت مومي که چېرې قبولی په دی قانون کې د درج شوو

رسمي جریده

فصل سوم

طرفین اسناد قابل معامله

مسئولیت صادر کننده

ماده یازدهم :

(1) صادرکننده برات با صدور آن متعهد می شود که با ارایه مقتضی سند، برات مورد قبول واقع شده و مطابق مفاد آن تأدیه صورت می گیرد. هرگاه قبولی مطابق احکام مندرج این قانون صورت نگرفته باشد، مخاطب برات در برابر آن مسئولیت ندارد. در صورتی که برات رد شود، صادر کننده مکلف به جبران دارنده یا ظهر نویسی می باشد، که آن را تأدیه نموده است.

(2) صادرکننده چک با صدور آن متعهد می شود که در صورت رد چک توسط مخاطب، وی مکلف به جبران دارنده سند می باشد.

(3) احکام مندرج فقره های (1 و 2) این ماده در صورتی قابل تطبیق می باشد که اطلاعیه نکول برات یا چک مذکور مطابق احکام مندرج این قانون

حکمونو سره سم صورت نه وی موندلی، دبرات مخاطب د هغه په وړاندي مسئولیت نه لري. په هغه صورت کې چې برات رد شي، صادر وونکی د لرونکي یا ظهر نویس چې هغه یې ورکړې ده، په جبران مکلف دی.

(2) د چک صادر وونکی د هغه په صادر ولسره ژمن کېږي چې د مخاطب لخوا د چک در دپه صورت کې، هغه د سند لرونکي په جبران مکلف دی.

(3) ددې مادې په (1 او 2) فقره کې درج شوي حکمونه په هغه صورت کې د تطبیق وړ دي چې د نوموړي برات یا چک د نکول خبرتیا پدې قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق دمخه صادر وونکي ته تسلیم شوي وي او صادر وونکي هغه تر لاسه کړي وي.

د چک د مخاطب مسئولیت

دوولسمه ماده:

مخاطب هغه وخت د چک له ورکړې څخه مسئول گڼل کېږي چې ورکړه یې رسماً غوښتل شوي وي او د چک د صادر وونکي له دارايي څخه په

رسمي جریده

قبلاً به صادر کننده تسلیم داده شده و صادر کننده آنرا دریافت نموده باشد.

مسئولیت مخاطب چک

ماده دوازدهم :

مخاطب زمانی از تأدیة چک مسئول دانسته می شود که تأدیة آن رسماً مطالبه شده و مقدار کافی از دارائی صادر کننده چک را که برای تأدیة آن مناسب باشد، در اختیار داشته باشد. در صورت نکول از تأدیة، مخاطب مکلف به جبران صادرکننده چک می باشد.

مسئولیت صادر کننده حجت

و قبول کننده برات

ماده سیزدهم:

صادر کننده حجت با صدور آن و قبول کننده برات قبل از سررسید با قبول آن، حسب احوال متعهد به تأدیة طبق مفاد حجت یا قبولی برات می باشد و در صورت نکول از تأدیة، مکلف به جبران

کافی مقدار چي د هغي د ورکري لپاره مناسبه وي په واک کي ولري، له ورکري څخه د نکول په صورت کي، مخاطب د چک د صادر وونکي په جبران مکلف دی.

د حجت د صادر وونکي او د

برات د قبل وونکي مسئولیت

دیارلسمه ماده:

د حجت صادر وونکي د هغه په صادرولو سره او د برات قبل وونکي له سر رسیدمخه د هغه په قبلولو سره، له احوالو سره سم د حجت د مفاد یا د برات د قبولی مطابق په ورکري ژمن دی اوله ورکري څخه د نکول په صورت کي، په حجت یا برات کي د طرف اشخاصو په جبران مکلف دی، خو داچي په مقوله کي د هغه پر خلاف موافقي صورت موندلی وي.

د برات قبل وونکي د هغه په قبلولو سره په سر رسید کي یا وروسته له هغه، د هغه لرونکي ته عندالمطالبه په برات کي د درج شوي مبلغ په ورکړه ژمن گڼل کيږي.

رسمي جریده

اشخاص طرف در حجت یا
برات
می باشند ، مگر این که در
مقاوله بر خلاف آن
توافق صورت گرفته باشد.
قبول کننده برات با قبولی
آن در سر رسید یا بعد از آن ،
عندالمطالبه متعهد به تأدیة
مبلغ مندرج برات ، به
دارنده آن دانسته می شود.

مسئولیت مخاطبین برات

ماده چهاردهم :

(1) اشخاص ذیل بعد از قبولی
برات ملزم به تأدیة مبلغ
مندرج آن دانسته می
شوند :

- 1- مخاطب یا مخاطبین.
  - 2- شخص مندرج برات که
بحیث مخاطب در صورت
ضرورت معرفی شده است.
  - 3- قبول کننده برای حفظ اعتبار.
- (2) در صورت تعدد مخاطبین
در برات که شرکای هم دیگر
باشند ، هر کدام آن ها می توانند
سند را برای خود یا به نمایندگی
از شرکا قبول نمایند. مشروط بر
این که در موافقتنامه شراکت
طور دیگری تصریح نشده باشد.

د برات د مخاطبینو مسئولیت

خوارلسمه ماده:

(1) لاندی اشخاص د برات له
قبلولو وروسته، په هغه کي د
درج شوي مبلغ په ورکړي ملزم
گڼل کېږي:

- 1- مخاطب یا مخاطبین.
- 2- په برات کي درج شوی
شخص چي د اړتیا په صورت
کي د مخاطب په توگه معرفي
شوی دی.

3- قبلوونکی دا اعتبار د ساتني
لپاره.

(2) په برات کي د مخاطبینو
د تعدد په صورت کي چي یو
دبل شریکان وی، دهغو هر یو
کولی شي سند د خان لپاره له
شریکانو څخه په استازیتوب
ومني ، پدې شرط چي د شراکت
په موافقه لیک کي بل ډول
تصریح شوي نه وي .

(3) په برات کي د مخاطبینو د
تعدد په صورت کي چي یو د بل
شریکان نه وي ، هر یو له هغو
څخه کولی شي، برات د خان
لپاره قبول کړي، خو هیڅ یو
نشي کولی هغه د بل مخاطب
لخوا د هغه له اجازي پرته قبول
کړي.

رسمي جریده

د ظهر نویس مسئولیت

پنځلسمه ماده:

ظهر نویس ژمنه کوي چې په سر رسید کي د معاملي له وړاندې کولو وروسته، د معاملي وړ سند د قبایلو وړ ګرځي او په هغه کي د درج شوو شرایطو مطابق ورکول کېږي. د نکول په صورت کي، د سند لرونکي یا وروستني ظهر نویس په جبران مکلف دی چې د سند په ورکړه مجبور شوی دی، خو دا چې په مقاوله کي بل ډول تصریح شوي وي.

ظهر نویس د معاملي وړ سند له ردېدو وروسته پداسي توګه مسئول دی چې د ورکړي وړ عندالمطالبه سند په وړاندې مسئول دی.

د مخکنیو اړخونو مکلفیت

شپاړسمه ماده:

له ښه نیت سره د لرونکي په وړاندې د معاملي وړ سند له پخوانیو اړخونو څخه هر یو تر هغه وخته پوري مسئول پېژندل کېږي چې په سند کي درج شوی مبلغ د هغه د مفاد مطابق ورکړل شي.

(3) در صورت تعدد مخاطبین

د برات که شرکای هم دیگر نباشند، هرکدام آنها می توانند برات را برای خود قبول نمایند، اما هیچ کدام نمی تواند آن را از طرف مخاطب دیگری بدون اجازه وی قبول نماید.

مسئولیت ظهر نویس

ماده پانزدهم:

ظهر نویس تعهد می نماید که بعد از ارایه سند قابل معامله در سر رسید، سند قابل معامله، مورد قبول قرار گرفته، طبق شرایط مندرج آن تأدیه می شود. در صورت نکول، مکلف به جبران دارنده سند می باشد. ظهر نویس بعدی می باشد که مجبور به تأدیه سند شده است، مگر این که در مقاوله طور دیگری تصریح شده باشد.

ظهر نویس بعد از رد سند قابل معامله، طوری مسئول است که در قبالی سند قابل تأدیه عندالمطالبه مسئول می باشد.

رسمي جریده

مکلفیت طرفین اسبق

ماده شانزدهم :

هریک از طرفین اسبق سند قابل معامله در برابر دارنده با حسن نیت تا زمانی مسئول شناخته می شوند که مبلغ مندرج سند، مطابق مفاد آن تأدیة گردد.

مسئولیت صادرکننده و قبول

کننده منحیث مدیون اصلی یا

ضامن

ماده هفدهم :

(1) صادرکننده حجت و چک از زمان صدور، صادرکننده برات تا زمان قبولی و قبول کننده برات بحیث مدیونین اصلی درقبال اسناد مذکور مسئولیت دارند، مگر این که درمقوله طور دیگری تصریح شده باشد.

(2) اشخاصی که بعد از صدور یا قبولی، طرف اسناد مندرج فقره (1) این ماده قرار می گیرند، بحیث ضامنین صادرکننده یا قبولکننده شناخته می شوند.

(3) هر یک از ضامنین در برابر شخصی که بعد از وی

د اصلی مدیون یا ضامن په توگه د

صادر وونکی او قبلوونکی مسئولیت

اوولسمه ماده:

(1) د حجت او چک صادر وونکی د صادرېدو له وخته، د برات صادر وونکی د قبولی تر وخته او د برات قبلوونکی د اصلی مدیونینو په توگه د نوموړو سندونو په وړاندې مسئولیت لري، خودا چې په مقاوله کې بل ډول تصریح شوي وي.

(2) هغه اشخاص چې له صادرېدو یا قبولی وروسته، ددې مادې په (1) فقره کې د درج شوو سندونو اړخ واقع کېږي، د صادر وونکي یا قبلوونکي د ضامنانو په توگه پیژندل کېږي.

(3) له ضامنانو څخه هر یو د هغه شخص په وړاندې چې له هغه وروسته د سند اړخ ګرځي، د اصلی مدیون په توگه پیژندل کېږي، خو دا چې په مقاوله کې بل ډول تصریح شوی وي.

د مرسته کوونکی اړخ مسئولیت

اتلسمه ماده:

(1) د معاملي وړ سند مرستندوی اړخ له بنه نیت سره لرونکي په وړاندې مسئول دی

رسمي جریده

که څه هم چي لرونکی د هغه صادر وونکي له موقف څخه چي د مرستندوی اړخ په توګه وي، خبرتيا و لري که نه.

(۲) که چپري مرستندوی اړخ، په معاملي وړ سند کي درج شوی مبلغ ورکړي، مرسته اخستونکی اړخ د هغه په بېرته ورکړه مکلف دی.

(۳) په هغه صورت کي چي مرسته اخستونکی اړخ د مرستي په سندکي درج شوی مبلغ ورکړي، نشي کولی دغه مبلغ له مرستندوی اړخ څخه ترلاسه کړي او همدارنگه د هغه د ترلاسه کولو په اړه د ادعا حق نلري.

د انتقالونکی مسئولیت

نولسمه ماده:

(۱) هغه انتقالونکی چي د حامل په وجه کي دمعاملي وړ سند له ظهر نویسی پرته انتقال اخستونکي ته تسلیموي، د سند په وړاندي مسئول نه ګڼل کېږي.

(۲) هغه انتقالونکی چي د تسلیمی له لاري، سند معامله کوي، لومړی درجه انتقال اخستونکي ته د معاملي وړ سند

طرف سند قرار می گیرد، بحیث مدیون اصلی شناخته می شود، مگر این که در مقاوله طور دیگری تصریح شده باشد.

مسئولیت طرف مساعدت

کننده

ماده هجدهم:

(۱) طرف مساعدت کننده سند قابل معامله در برابر دارنده باحسن نیت مسئول بوده، ولو این که دارنده از موقف صادرکننده که بحیث طرف مساعدت کننده می باشد، اطلاع داشته باشد یا نه.

(۲) هرگاه طرف مساعدت کننده، مبلغ مندرج سند قابل معامله را تأدیه نماید، طرف مساعدت گیرنده مکلف به باز پرداخت آن می باشد.

(۳) در صورتی که طرف مساعدت گیرنده مبلغ مندرج سند مساعدت را تأدیه نماید، نمی تواند این مبلغ را از طرف مساعدت دهنده حصول نماید و نیز حق ادعای مبنی بر حصول آن را ندارد.

رسمي جریده

مسئولیت انتقال دهنده

ماده نهم :

(1) انتقال دهنده ای که سند قابل معامله در وجه حامل را بدون ظهر نویسی به انتقال گیرنده تسلیم می نماید، در برابر سند مسئول دانسته نمی شود.

(2) انتقال دهنده ای که از طریق تسلیمی، سند را معامله می نماید، با انتقال سند قابل معامله به انتقال گیرنده درجه اول، خود تعهد می نماید:

- وی، سند را در برابر ارزش بدست آورده است.

- اصلیت سند قابل معامله، مطابق مفهوم ظاهری آن است.

- وی، حق انتقال آن را دارد.

- وی در زمان انتقال از نواقصی که سند را بی ارزش سازد، اطلاعی نداشته است.

ضمانت

ماده بیستم :

هرگاه دارنده برات قبول شده با قبول کننده آن مقاوله ای را مطابق احکام قانون مبنی بر بری الذمه ساختن سایر طرفین منعقد سازد، دارنده می تواند طور صریح در قرارداد متذکره حقوق مطالبه از

به انتقالولو سره پخپله ژمنه کوي:

- هغه، سند د ارزښت په وړاندې لاسته راوړی دی.

- د معاملي ورسند اصلیت، د هغه د ظاهري مفهوم مطابق دی.

- هغه ئې د انتقال حق لري.

- هغه د انتقال په وخت کې له هغو نیمگرتیاوو څخه چې سند بی ارزښت کړي، خبرتیا نه لري.

ضمانت

شلمه ماده:

که چېرې د قبول شوي برات لرونکی د هغه له قبلوونکي سره د قانون مطابق د نورو

اړخونو

د بري الذمه کولو په اړه مقاوله عقد کړي، لرونکي کولی شي

په څرگنده په نوموړی قرار داد کې له نورو طرف اشخاصو

څخه د غوښتنې حق ځانته وساتي، پدې حالت کې آخري

اړخونه دبرات دلرونکي په وړاندې له ورکړې څخه نه بري

الذمه کېږي.

رسمي جریده

د ظهر نویسی بری الذمه دیگر اشخاص طرف در سند را

بخود محفوظ نگهدارد، در این حالت طرفین اخیر در برابر دارنده برات بری الذمه نمی گردند.

برائت الذمه ظهر نویسی

ماده بیست و یکم :

هرگاه دارنده سند قابل معامله، بدون موافقه ظهر نویسی حق ادعای جبران را که علیه طرف های اسبق وجود داشته است، ساقط یا ناقص نماید، در این صورت ظهر نویسی از مسئولیت در برابر دارنده سند، بری الذمه دانسته شده، چنین پنداشته می شود که سند حین سر رسید آن تأدیه گردیده است.

مکلفیت قبول کننده باوجود

تحریف یا اشتباه در ظهر

نویسی

ماده بیست و دوم :

قبول کننده نمی تواند بدلیل تحریف یا اشتباه در ظهر نویسی از تأدیه مبلغ مندرج براتی که قبلاً ظهر نویسی شده است، ابا ورزد.

د ظهر نویسی بری الذمه

یوویشته ماده:

که چبری د معاملي وړ سند، د ظهر نویسی له موافقې پرته د جبران د ادعا حق چي د پخوانیو اړخونو پر علیه وجود لري، ساقط یا نیمگړی کړي، پدې صورت کي ظهر نویسی د سند د لرونکي په وړاندې له مسئولیت څخه بری الذمه پېژندل کپړي داسي گڼل کپړي چي سند د هغه د سر رسید په وخت کي ورکړل شوی دی.

په ظهر نویسی کی د تحریف

یا تېروتنی سره، سره د

قبلوونکی مکلفیت

دوه ویشته ماده:

قبلوونکی نشي کولي په ظهر نویسی کي د تحریف یا تېروتنې په دلیل په هغه برات کي د درج شوي مبلغ له ورکړې څخه چي دمخه ظهر نویسی شوی دی، ډډه و کړي.

په تخیلی نوم د برات قبول

درویشته ماده:

قبلوونکی نشي کولی په تخيلي نوم لیکل شوی برات چي د صادر وونکي په دستور د ورکړې وړ وي، د نوم د تخيلي

رسمي جریده

قبولی برات به اسم تخیلی

ماده بیست و سوم :

قبول کننده نمی تواند برات صادر شده به اسم تخیلی که به دستور صادر کننده قابل تأدییه باشد ،
بدلیل تخیلی بودن اسم ، از تأدییه مبلغ مندرج سند در برابر دارنده باحسن نیت ابا ورزد، مشروط براین که سند یا ظهر نویسی آن به خط و امضای صادر کننده ترتیب گردیده باشد.

صدور سند در برابر اجرای

خدمت یا تأمین منفعت

ماده بیست و چهارم :

(1) هرگاه سند قابل معامله در بدل اجرای خدمت یا تأمین منفعت صادر، قبول، ظهر نویسی یا انتقال شده باشد، تا زمانی که هدف مذکور برآورده نشده است، برای طرفین معامله مسئولیتی را بار نمی آورد.

(2) هرگاه یکی از طرفین، سند قابل معامله را با یا بدون ظهر نویسی در بدل اجرای خدمت یا تأمین منفعت به دارنده انتقال نموده باشد، در این صورت

والی به دلیل له بنه نیت سره د لرونکی په وړاندې په سند کې د درج شوي مبلغ له ورکړې څخه ډډه و کړي، پدې شرط چې سند یا یې ظهر نویسی د صاروونکی په خط او لاسلیک ترتیب شوي وي.

د خدمت د اجراء یا د گټې د

تأمین په وړاندې د سند

صادر بدل

څلېریشتمه ماده:

(1) که چېرې د معاملي وړ سند د خدمت د اجراء یا د گټې د تأمین په وړاندې صادر، قبول، ظهر نویسی یا انتقال شوی وي، تر هغه وخته پورې چې نوموړې موخه تر سره شوي نه وي د معاملي اړخونو ته مسئولیت نه راوړي.

(2) که چېرې یوه له اړخونو څخه، د معاملي وړ سند له ظهر نویسی سره یا پرته د خدمت د اجراء یا د گټې د تأمین په بدل کې لرونکی ته انتقال کړي وي، پدې صورت کې نوموړی لرونکی او له وروستیو لرونکو څخه هر یو چې هغه یې له ده څخه تملک کړی وي، کولی شي په معاملي وړ سند کې درج

رسمي جریده

شوی واجب التادیه مبلغ له هغه انتقالوونکي څخه چي هغه يي د خدمت د اجراء يا د گټي د تأمين په بدل کي انتقال کړی دی او يا له پخواني اړخ څخه تر لاسه کړي.

(۳) که چيري په معاملي ور سندکي طرف شخص عملاً خدمت يا گټه اجراء يا تأمين کړي وي، د هغه خدمت يا گټي د معادل مبلغ د تر لاسه کولو مستحق دی چي تر سره کړي يي دي.

د رابطي (اړيکيو) او درجي

لړل

پنځه ويشتمه ماده:

(۱) که چيري په معاملي ورسند کي درج شوی ارزښت هغه مبلغ وي چي په سرکي (ابتداً) په قسمي توگه نا موجود يا وروسته په قسمي توگه اجراء شوی نه وي، پدي صورت کي هغه مبلغ چي د لومړي درجي رابطي درلودونکي لرونکي، د نوموړي لاسليک کوونکي په نسبت د تر لاسه کولو مستحق دی، متناسباً کمښت مومي.

(۲) د برات صادر وونکي، د هغه له قبلوونکي سره لومړي

دارنده مذکور وهریک از دارندگان بعدی که آنرا از وی تملک نموده باشند، می توانند مبلغ واجب التادیه مندرج سند قابل معامله را از انتقال دهنده ای که آنرا در بدل اجرای خدمت یا تأمين منفعت انتقال نموده و یا از طرف اسبق، حصول نمایند.

(3) هرگاه شخص طرف در سند قابل معامله خدمت یا منفعتی را عملاً اجرا یا تأمين نموده باشد، مستحق دریافت مبلغ معادل خدمت یا منفعتی می باشد که انجام داده است.

داشتن رابطه و درجه

ماده بیست و پنجم:

(1) هرگاه ارزش مندرج سند قابل معامله مبلغی باشد که ابتداءً بصورت قسمی نا موجود یا بعداً طور قسمی اجرا نشده باشد، در این صورت مبلغی که دارنده دارای رابطه درجه اول نسبت به امضاً کننده مذکور مستحق دریافت می باشد، متناسباً کاهش می یابد.

(2) صادرکننده برات، رابطه درجه اول با قبول کننده آن دارد

رسمي جریده

، صادرکننده سند قابل معامله رابطه درجه اول با دریافت کننده تأدیه دارد. ظهر نویس رابطه درجه اول با شخص مذکور در ظهر نویسی (شخص ذینفع ظهر نویسی) دارد. سایر امضا کنندگان می توانند، در صورت توافق با دارنده سند، رابطه درجه اول را کسب نمایند.

استحقاق دارنده سند به تناسب اجرای خدمت یا تأمین منفعت

ماده بیست و ششم:
هرگاه سند قابل معامله جهت اجرای خدمت یا تأمین منفعت معین که قابلیت تعیین به پول را داشته باشد، صادر ولی خدمت یا منفعت قسماً اجرا یا تأمین شده باشد، در این صورت مبلغی که دارنده دارای رابطه درجه اول با امضاً کننده، مستحق دریافت آن می باشد، متناسباً کاهش می یابد.

مثنای سند مفقود شده

ماده بیست و هفتم:
هرگاه برات قبل از انقضای سررسید مفقود گردد، شخصی

درجه رابطه لری، د معاملی ویر سند صادر وونکی د ورکری له تر لاسه کوونکی سره لومری درجه رابطه لری. ظهر نویس په ظهر نویسی کی له نوموری شخص (د ظهر نویسی ذینفع شخص) سره لومری درجه رابطه لری. نور لاسلیک کوونکی کولی شي، د سند له لرونکی سره د توافق په صورت کی لومری درجه رابطه و مومی.

د خدمت داچراء یا د گتی د تأمین په تناسب د سند د

لرونکی استحقاق

شپرویشتمه ماده:

که چبری د معاملی ویر سند د تاکلی خدمت یا گتی د تأمین لپاره چي په پیسو باندي د تعیین وړتیا ولری صادر، خو خدمت یا گته قسماً اجراء یا تأمین شوي وي، پدي صورت کی هغه مبلغ چي دلاسلیک کوونکی سره د لومری درجی اریکی لرونکی د هغه د تر لاسه کولو مستحق دی، متناسباً کمښت مومی.

د ورک شوي سند مثنی

اووه ویشتمه ماده:

که چبری برات د سررسید له

رسمي جریده

تبرېدو دمخه ورک شي، هغه شخص چي سند ورڅخه ورک شوی دی، کولی شي له صادر وونکي څخه دهغه د مټي صادرېدل وغواړي، پدې صورت کي د سند لرونکی مکلف دی د صادر وونکي لپاره نورو اشخاصو ته د جبران له ورکړي څخه دخوندیتوب په غرض یو تضمین برابر کړي. صادر وونکی مکلف دی د تضمین له ترلاسه کولو وروسته، د یادشوي سند مټي نوموړي شخص ته تسلیم کړي.

که سند از نزد وی مفقود شده است، می تواند از صادر کننده، صدور مثنای آن را درخواست نماید، در این صورت دارنده سند مکلف است، تضمینی را جهت مصئونیت از تأدیة جبران به سایر اشخاص برای صادر کننده فراهم نماید. صادر کننده، مکلف است بعد از دریافت تضمین، مثنای سند متذکره رابه شخص مذکور تسلیم نماید.

مسئولیت امضاً کننده و

نماینده قانونی متوفی

ماده بیست و هشتم:

(1) شخصی که سند قابل معامله را منحیث صادر کننده، ظهر نویس یا قبول کننده، امضاً می نماید، مسئول دانسته می شود. در صورتی که شخص سندی را به اسم تزویری ویا شرکت تجارتي امضاً نماید به همان اندازه مسئول می باشد که باسم خودش امضاً کرده است.

(2) نماینده قانونی متوفی که سند قابل معامله را امضاً می نماید، شخصاً مسئول دانسته می شود، مگر این که ثابت نماید که مسئولیت وی محدود به آن

د لاسلیک کوونکي یا متوفی

د قانونی استازي مسئولیت

اته ویشتمه ماده:

(1) هغه شخص چي د معاملې وړ سند د صادر وونکي، ظهر نویس یا قبلوونکي په توگه لاسلیک کوي، مسئول گنل کېږي. په هغه صورت کي چي شخص یوسند په تزویري یا د سوداگریز شرکت په نوم لاسلیک کړي، په هماغه اندازه مسئول دی چي په خپل نوم یي لاسلیک کړی دی.

(2) د متوفی قانونی استازی چي د معاملې وړ سند لاسلیک

رسمي جریده

کوي، شخصاً مسئول گڼل کپري، خو دا چي ثابتہ کري چي مسئوليت يي په هغي شتمنی پوري محدود دی چي تر لاسه کري يي ده.

تزویری یا غیر مجاز لاسلیک
نهه ویشتمه ماده:

که چپري د معاملي وړ سند په تزویری توگه یا د واکمن شخص له اجازي پرته لاسلیک شي، پدي صورت کي تزویری یا غیر مجاز لاسلیک اعتبار نلري اودسند دساتني، له ورکري څخه د برائت او له طرف اشخاصو څخه په سندکي ددرج شوي مبلغ د تر لاسه کولو په اړه هېڅ ډول حق نه مرتیبري. خو هغه طرف چي د سند ساتل یایي ورکړه له هغه څخه غوښتل کپري، د لاسلیک تزویری والي یا د واک د نه موجودیت په اړه د ادعا له حق څخه محروم شوی وي.

داریائی است که وی دریافت نموده است.
امضاً تزویری یا غیر مجاز
ماده بیست ونهم:
هرگاه سند قابل معامله طور تزویری یا بدون اجازه شخص ذیصلاح امضاً گردد، دراین صورت امضای تزویری یا غیر مجاز، فاقد اعتبار بوده و هېچ گونه حقی مبنی بر حفظ سند، برائت از تأدیه و حصول مبلغ مندرج سند از اشخاص طرف، مرتب نمی شود، مگر طرفی که حفظ سند یا تأدیه آن از وی مطالبه می گردد، از حق ادعای مبنی بر تزویری بودن امضاً یا عدم موجودیت صلاحیت محروم شده باشد.
امضاً های غیر مجاز تأید شده که منجر به تزویر نگردد، شامل این حکم نمی باشد.

امضای غیر مربوط و نا

مشخص

ماده سی ام:

شخصی که سند قابل معامله را (به استثنای صادرکننده یا قبول کننده آن) امضاً می نماید، ظهر نویس پنداشته می شود، مگر این

تأیید شوي غیر مجاز لاس لیکونه چي په تزویر تمام نشي، پدي حکم کي شامل ندي.

رسمي جریده

نا مربوط او نا مشخص لاسلیک
دپرشمه ماده:

هغه شخص چي د معاملي وړ سند (د هغه د صادر وونکي يا قبلوونکي په استثنی) لاسلیک کړي، ظهرونیس گنیل کپري، خو دا چي د مناسبو کلمو په درجولو سره خپل قصد چي په بل موقف کي پر لاسلیک دلالت و کړي، په صراحت سره بیان کړي.

په معاملي وړ سندونو کي وکالت

یو دپرشمه ماده:

هغه شخص چي د قانون د حکمونو مطابق د مقاولي د عقد اهلیت او واک ولري، کولی شي له نورو اشخاصو څخه په استازیتوب د معاملي وړ سندونه صادر، قبول، ظهرونیسي یا سند له بل شخص څخه په استازیتوب سره تسلیم شي.

د استازي مسئولیت

دوه دپرشمه ماده:

که چپري شخص د معاملي وړ سند د هغو عبارتونو له زیاتولو پرته چي د مؤکل لخوا د هغه په وکالت باندي دلالت وکړي،

که قصد خود را با درج کلمات مناسب که دلالت بر امضا در موقف دیگری نماید، به صراحت بیان کند.

وکالت در اسناد قابل معامله

ماده سی و یکم:

شخصی که مطابق احکام قانون اهلیت و صلاحیت عقد مقوله را داشته باشد، می تواند به نمایندگی از سایر اشخاص اسناد قابل معامله را صادر، قبول، ظهرونیسي یا تسلیم شود.

مسئولیت نماینده

ماده سی و دوم:

هرگاه شخص، سند قابل معامله را بدون اضافه نمودن عباراتی که دلالت به نمایندگی وی نماید، امضا کند، شخصاً مسئول دانسته می شود. شخصی که سند قابل معامله را تحت جبر و فشار به نمایندگی از شخص ذیصلاح امضا نماید، از این حکم مستثنی می باشد.

محدودیت بر معامله توسط

ممثل قانونی

ماده سی و سوم:

هرگاه سند قابل معامله به دستور قابل تأدیه بوده و توسط متوفی

رسمي جریده

لاسلېک کړي شخصاً مسئول کڼل کېږي. هغه شخص چې د معاملي وړ سند تر جبر او فشار لاندې له واکمن شخص څخه په استازیتوب لاسلیک کړي، لدې حکم څخه مستثنی دی.

د قانوني ممثل په واسطه پر

معاملې باندې محدودیت

دري دېرشمه ماده :

که چېرې د معاملي وړ سند په دستور د ورکړې وړ وي او د متوفي په واسطه ظهر نویسي شوی وي خو د هغه قانوني ممثل، هغه تسلیم شوی نه وي، پدې صورت کې قانوني ممثل نشي کولی، یوازې د تسلیم په ذریعه هغه معامله کړي.

څلورم فصل

د معاملي سرته رسول

د بشپړتیا د شرط په عنوان

تسلیمي

څلور دېرشمه ماده:

(۱) د معاملي وړ سند صادرېدل، قبلېدل یا ظهر نویسي د هغه په واقعي یا اعتباري تسلیمي سره بشپړېږي.

(۲) د معاملي وړ سند "حامل ته د ورکړې وړ"، ددې قانون په

ظهر نویسي شده، اما ممثل قانوني وی، آنرا تسلیم نشده باشد ، دراین صورت ممثل قانوني نمی تواند ، صرف ذریعه تسلیمی آن را معامله نماید.

فصل چهارم

انجام معامله

تسلیمی به عنوان شرط

تکمیل

ماده سی و چهارم :

(۱) صدور، قبولی یا ظهر نویسي سند قابل معامله با تسلیمی واقعی یا اعتباری آن تکمیل می گردد.
(۲) سند قابل معامله "قابل تأدیة به حامل" ، بانظر داشت حکم مندرج ماده (چهل و پنجم) این قانون با تسلیمی آن قابل معامله می باشد .

(۳) سند قابل معامله "قابل تأدیة به دستور" ، بانظر داشت حکم مندرج ماده (چهل و پنجم) این قانون با ظهر نویسي دارنده و تسلیمی آن قابل معامله می باشد.

(۴) تسلیمی واقعی یا اعتباری میان طرفین دارنده رابطه درجه اول، توسط طرفی که سند را صادر ، قبول یا ظهر نویسي می نماید یا نماینده ذیصلاح وی

رسمي جریده

(پنځه څلوېښتمه) ماده کي د صورت می گیرد. (5) سند قابل معامله که تسليم شده و تأديه آن مشروط به وقوع واقعه مشخص باشد، تا زمان وقوع واقعه، قابل معامله نمی باشد. مگر این که توسط دارنده ای معامله گردد که آن را در برابر تأديه ارزش وبدون اطلاع از شرط متذکره، حصول نموده باشد.

شخص صاحب صلاحیت معامله

ماده سی و پنجم:

صادر کننده، دریافت کننده مبلغ یا شخص ذی نفع ظهر نویسی می تواند، سند قابل معامله ای را ظهر نویسی و معامله نماید که مطابق احکام این قانون مقید یا مستثنی نشده باشد، مشروط بر این که سند قابل معامله در تصرف قانونی صادر کننده بوده یا دارنده سند دریافت کننده یا انتقال گیرنده (شخص ذی نفع ظهر نویسی) باشد.

درج شوي حکم له په پام کي نیولو سره د هغه په تسلیمی سره معامله کېږي.

(۳) د معاملي وړسند، "په دستور ورکړي وړ" ددې قانون په (پنځه څلوېښتمه) ماده کي د درج شوي حکم له په پام کي نیولو سره د لرونکي په ظهر نویسی او د هغه په تسلیمی سره معامله کېږي.

(۴) د لومړی درجې رابطې لرونکو اړخونو تر منځ واقعي یا اعتباري تسلیمی، د هغه اړخ چې سند صادر، قبول یا ظهر نویسی کوي یا یې د واکمن استازي په واسطه، صورت مومي. (۵) د معاملي وړ هغه سند چې تسلیم شوی او ورکړه یې د مشخصې پېښې په واقع کېدو مشروطه وي، د پېښې تر واقع کېدو پورې د معاملي وړ ندی، خو دا چې د هغه لرونکي په واسطه معامله شي چې هغه یې د ارزښت د ورکړې په وړاندې او له نوموړي شرط څخه له خبرتیا پرته تر لاسه کړی وي.

رسمي جریده

د معاملی د واک لرونکی

شخص

پنځه دېرشمه ماده:

صادروونکی، د مبلغ تر لاسه کوونکی یا د ظهر نویسی ذینفع شخص کولی شي د معاملي وړ هغه سند ظهر نویسی او معامله کړي چي ددي قانون د حکمونو مطابق مقید یا مستثنی شوی نه وي، پدې شرط چي د معاملي وړ سند د صادروونکي په قانوني تصرف کي وي یا د تر لاسه کوونکي سند لرونکی یا انتقال اخستونکی د (ظهر نویسی ذینفع شخص) وي.

محدوده ظهر نویسی او د

ظهر نویسی اثر

شپږ دېرشمه ماده:

(۱) ظهر نویسی په یوه له لاندې حالاتو کي محدوده وي:
۱- په هغه حالت کي چي ظهر نویسی د اوروسته معاملي حق محدود یا ساقط کړي.
۲- په هغه حالت کي چي ظهر نویسی سبب شي خو د ظهر نویسی ذینفع شخص د معاملي وړ سند د ظهر نویسی په منظور، د ظهر نویسی استازی شي یا یې محتوي د ظهر نویسی

ظهر نویسی محدود واک

ظهر نویسی

ماده سی و ششم:

(۱) ظهر نویسی دريکی از حالات ذیل محدود می باشد:

۱- درحالی که ظهر نویسی حق معامله بعدی را محدود یا ساقط نماید.

۲- درحالی که ظهر نویسی سبب گردد تا شخص ذی نفع ظهر نویسی به منظور ظهر نویسی سند قابل معامله، نمایندۀ ظهر نویسی گردد و یا محتوی آن را برای ظهر نویسی یا شخص معین دیگری، دریافت نماید، مشروط براین که موجودیت عباراتی که مبین حق انتقال

باشد، ظهر نویسی را مقید نه نماید.

(۲) ظهر نویسی سند قابل معامله، بعد از تسلیمی آن با نظر داشت احکام مربوط ظهر نویسی محدود، موجب انتقال مبلغ مندرج سند و حق معامله بعدی به شخص ذی نفع ظهر نویسی می گردد.

رسمي جريده

مشروط ساختن مكلفيت

ظهرنويس

ماده سي وهفتم :

ظهرنويس سند قابل معامله مي تواند با درج عبارتي در ظهر نويسي، مكلفيت هاي خود را محدود نموده يا حقوق شخص ذينفع ظهرنويسي را جهت دريافت مبلغ مندرج سند به وقوع واقعه معين، مشروط نمايد، ولو اين كه واقعه مذکور هرگز اتفاق نيافتد، هرگاه ظهرنويس مذکور بعداً دارنده سند گردد، در اين صورت تمام ظهرنويسان واسطه در برابر وي مسئول مي باشند.

هرگاه حق شخص ذينفع ظهرنويسي جهت دريافت مبلغ مندرج سند قابل معامله به ترتيب فوق مشروط گردد، صرف شرايط ميان ظهرنويس و شخص ذينفع ظهرنويسي مدار اعتبار مي باشد.

در صورتي كه ظهرنويسي سند قابل معامله مشروط باشد، تاديّه كننده مي تواند بدون در نظر گرفتن شرايط، مبلغ مندرج سند را به شخص ذينفع ظهرنويسي

يا بل تاكلي شخص لپاره، ترلاسه كړي، پدي شرط چي د هغو عبارتونو موجوديت چي د انتقال د حق بيانونكي وي، ظهر نويسي مقیده كړي.

(۲) د معاملي وړ سند ظهر نويسي، د هغه له تسليمي وروسته دمحدودي ظهر نويسي د اړوندو حكمونو له په پام كې نيولو سره د ظهر نويسي ذينفع شخص ته په سند كې د درج شوي مبلغ د انتقال او د را وروسته معاملي د حق، موجب كېږي.

د ظهرنوييس د مكلفيت

مشروطول

اووه دېرشمه ماده:

د معاملي وړ سند ظهرنويس كولي شي په ظهرنويسي كې د يوه عبارت په درجولو سره، خپل مكلفيتونه محدود كړي يا د ظهر نويسي په سند كې د درج شوي مبلغ د ترلاسه كولو لپاره د ذينفع شخص حقوق د تاكلي پېښې په واقع كېدو پوري مشروط كړي، كه څه هم چي نوموړي پېښه هيڅكله هم واقع نشي، كه چيري نوموړي ظهر نوييس وروسته د سند لرونكي

رسمي جریده

شي، پدي صورت کي ٿول واسط ظهر نويسان د هغه په وړاندي مسئل دي. که چيري د ظهر نويسي په معاملي وړ سند کي د درج شوي مبلغ لپاره د ذينفع شخص حق په پورتي ترتيب سره مشروط شي، د ظهر نويس او د ظهر نويسي د ذينفع شخص تر منځ يوازي شرايط د اعتبار وړ دي. په هغه صورت کي چي د معاملي وړ سند ظهر نويسي مشروطه وي، ورکونکي کولي شي د شرايطو له په پام کي نيولو پرته، په سند کي درج شوي مبلغ د ظهر نويسي ذينفع شخص ته ورکري، ددي با وجود چي په ظهر نويسي کي درج شوي شرايط تحقق و مومي يا نه.

ادعای دارنده سند از طريق

دارنده باحسن نیت

ماده سی و هشتم :

(1) دارنده ايکه سند قابل معامله را از دارنده با حسن نیت، حاصل می نماید، از کلیه حقوقی که دارنده با حسن نیت به ارتباط قبول کننده وسایر طرفین اسبق سند قابل معامله دارا بوده برخوردار می گردد. مشروط بر این که در انجام اعمال فریب و غیر قانونی بر روی سند دست نداشته باشد.

(2) هرگاه مالکیت دارنده سند معیوب باشد:

1- در صورتی که وی، سند را با دارنده با حسن نیت معامله نماید، دارنده با حسن نیت مذکور حق مالکیت کامل سند را حاصل می نماید.

2- در صورتی که وی، مبلغ مندرج سند را حاصل نماید، شخصی که مبلغ را با حسن نیت تأدیه می نماید، نسبت به سند

قبله وونکي او نورو پخوانيو

له بڼه نیت سره د لرونکي له لاری د سند د لرونکي ادعا

اته دېرشمه ماده :

(1) هغه لرونکي چي د معاملي وړ سند په بڼه نیت لرونکي څخه تر لاسه کوي، له هغو ټولو حقوقو څخه چي له بڼه نیت لرونکي يي د معاملي وړ سند د قبله وونکي او نورو پخوانيو

تاريخ توشیح این قانون 1387/11/5 میباشد.

رسمي جریده

بري الذمه مي
گردد.

حقوق دارنده سند

ماده سي ونهم :

دارنده اي که سند را مطابق احکام مندرج اين قانون ، به دست مي آورد، مي تواند مبلغ مندرج آن را دريافت نموده ، آن را مجدداً معامله نمايد و به اسم خودش به استناد آن اقامه دعوي نمايد.

حقوق دارنده باحسن نيت

ماده چهلم :

دارنده با حسن نيت مي تواند سند قابل معامله را بدون در نظر داشت عيوب موجود در مالکيت طرفين اسبق آن و موجوديت اختلاف بين آنها ، حفظ نمايد. وي مي تواند ، تأديه مبلغ مندرج سند را از کليه طرفين مکلف ، مطالبه نمايد.

سند دارای ظهنويسی سفید

ماده چهل ویکم :

بانظر داشت احکام مربوط چک های مخطط ، سند قابل معامله ايکه بصورت سفید ظهر نويسی شده باشد به حامل آن قابل تأديه

ارخونو په ارتباط لري برخمن کېږي. پدې شرط چې دسند پرمخ دتېرايستني او غيرقانوني عملونو سرته رسېدو کې لاس و نلري.

(۲) که چېرې د سند د لرونکي مالکيت معيوب وي:

۱- په هغه صورت کې چې هغه، سند له بڼه نيت لرونکي سره معامله کړي، نوموړی بڼه نيت لرونکی د سند د بشپړ مالکيت حق ترلاسه کوي.

۲- په هغه صورت کې چې هغه، په سند کې درج شوی مبلغ ترلاسه کړي، هغه شخص چې مبلغ په بڼه نيت سره ورکوي، د سند په نسبت بري الذمه کېږي.

د سند لرونکی حقوق

ننه دپرشمه ماده:

هغه لرونکی چې سند پدې قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق، لاسته راوړي، کولی شي په هغه کې درج شوی مبلغ ترلاسه کړي، هغه بيا معامله کړي او په خپل نوم د هغه په استناد د دعوي اقامه وکړي.

رسمي جریده

است، ولو این که سند مذکور به اسـ _____ اسـ
دستور، قابل تأدیـه
باشند.

تبدیل ظهرنویسی سفید به ظهرنویسی مکمل

ماده چهل و دوم:

(1) هرگاه سند قابل معامله بصورت سفید ظهرنویسی شده باشد، دارنده می تواند بدون امضاً و درج اسم خویش، ظهرنویسی سفید را با درج دستوری مبنی بر تأدیـه مبلغ در وجه یا به دستور وی در وجه شخص دیگری به ظهرنویسی مکمل، تبدیل نماید، انجام ظهرنویسی مکمل باعث انتقال مسئولیت ظهرنویس به دارنده نمی شود.

(2) هرگاه سند قابل معامله از ظهرنویسی سفید به ظهرنویسی مکمل تبدیل شود، صرف شخص ذی نفع ظهر نویسی و یا شخص دیگری _____ که از طریق وی حق مطالبه را حاصل نموده است، می تواند ادعای دریافت چنین مبلغ را نماید.

له بنه نیت سره د لرونکی

حقوق

ځلو پښتمه ماده:

له بنه نیت سره لرونکی کولی شي د معاملي وړ سند د هغه د پخوانیو اړخونو په مالکیت کې د موجودو عیبونو او د هغو تر منځ د اختلاف د موجودیت له په پام کې نیولو پرته و ساتي. هغه کولی شي په سند کې د درج شوي مبلغ ورکړه له ټولو مکلفو اړخونو څخه وغواړي.

د سپینې ظهرنویسی لرونکی

سند

یوځلو پښتمه ماده:

د مخططو چکونو د اړوندو حکمونو له په پام کې نیولو سره، د معاملي وړ هغه سند چې په سپینه توګه ظهرنویسی شوی وي، د هغه حامل ته د ورکړې وړ دي، که څه هم چې نوموړی سند د دستور پر بنسټ د ورکړې وړ وي.

پیر بشپړی ظهرنویسی د

سپینې ظهر نویسی بدلول

دوه ځلو پښتمه ماده:

(1) که چېرې د معاملي وړ سند په سپینه توګه ظهر نویسی شوی وي، لرونکی کولی شي له خپل

رسمي جریده

لاسلیک او د نوم له درجولو پرته سپینه ظهر نویسی په وجه یا د هغه په دستور د بل شخص په وجه کې د مبلغ د ورکړې په اړه د دستور په درجولو سره په بشپړه ظهر نویسی بدله کړي، پدې صورت کې د معاملي وړ سند لرونکي د ظهر نویسی مسؤلیت لرونکي ته لېږدول کېږي.

(۲) که چېرې د معاملي وړ سند له سپینې ظهر نویسی څخه په بشپړه ظهر نویسی تبدیل شي، یوازې د ظهر نویسی ذینفع شخص یا بل هغه شخص چې د هغه له لارې یې د مطالبې حق ترلاسه کړی دی، کولی شي ددغه ډول مبلغ د ترلاسه کولو ادعا وکړي.

د ظهر نویسی شرایط دري څلوېښتمه ماده:

(۱) د ظهر نویسی په واسطه په معامله کې په معاملي وړ سند کې ټول درج شوی مبلغ شاملېږي.

(۲) که چېرې د ظهر نویسی موخه هغه شخص ته چې ظهر نویسی یې په گټه صورت مومي د ورکړې وړ مبلغ د یوې

شرایط ظهر نویسی

ماده چهل وسوم :

(۱) معامله توسط ظهر نویسی شامل تمام مبلغ مندرج سند قابل معامله می شود.

(۲) هرگاه هدف ظهر نویسی انتقال ل یک قسمت مبلغ قابل تأدیة به شخصی باشد که ظهر نویسی به نفع وی صورت می گیرد و یا سند مذکور به دو یا بیش از دو شخص بصورت جداگانه ظهر نویسی شود، چنین انتقال قابل اعتبار نمی باشد، مگر این که مبلغ مندرج سند قابل معامله قسماً تأدیة شده باشد، در این صورت یادداشت مبنی بر معتبر بودن چنین تأدیة در آن درج می گردد و ظهر نویسی مبلغ بـا قیـمانـده بعداً صورت گرفته می تواند.

رسمي جریده

معامله سند با طرف مسئول

قبلی

ماده چهل و چهارم:

هرگاه سند قابل معامله قبل از سررسید آن دوباره به صادرکننده یا ظهر نویس قبلی یا قبول کننده آن انتقال داده شود، طرف مذکور با نظر داشت احکام این قانون می تواند، سند قابل معامله را مجدداً صادر یا انتقال دهد، ولی نمی تواند تأدیه آن را از شخص ثالثی مطالبه نماید که خود وی قبلاً در برابر شخص مذکور مسئول بود.

نقص در مالکیت

ماده چهل و پنجم:

هرگاه سند قابل معامله، مفقود گردد یا بوسیله جبر، تزویر و یا سایر اعمال غیرقانونی از صادرکننده، قبول کننده و یا دارنده آن حاصل شود، شخص دریافت کننده، حاصل کننده، متصرف یا ذی نفع ظهرنویسی یا شخص ای که از طریق آنان ادعا می نماید، مستحق دریافت مبلغ قابل تأدیه از صادرکننده، قبول کننده یا دارنده آن نمی باشد

برخی لیزدول وی یا نوموری سند دوو یا له دوو خخه زیاتو اشخاصو ته په جلا توگه ظهر نویسی شی، دغه ډول انتقال د اعتبار وړ ندي، خو دا چې په معاملي وړ سند کي درج شوی مبلغ قسماً ورکړل شوی وی، پدې صورت کي د دغه ډول ورکړي د معتبروالي په اړه یادښت په هغه کي درجېږي او د پاتي مبلغ ظهرنویسی وروسته صورت موندلی شی.

ددمخه مسئول طرف سره

دسند معامله

څلور څلوېښتمه ماده:

که چېرې د معاملي وړ سند د هغه له سررسید دمخه دوباره پخواني صادر وونکي یا ظهرنویس ته یا د هغه قبلوونکي ته انتقال شی، نوموری طرف ددې قانون د حکمونو له په پام کي نیولو سره کولی شی، د معاملي وړ سند بیا صادر یا انتقال کړي، خو نشي کولی د هغه ورکړه له هغه ثالث شخص خخه وغواړي چې ددمخه یې د نوموري سند په وړاندې مسئولیت درلود.

رسمي جریده

از هر جانب قبلی آن حصول نماید.

قابل معامله بودن سند تا زمان تأدیه

ماده چهل و هفتم :

سند قابل معامله تا زمان تأدیه در رسیدن یا بعد از آن توسط صادرکننده، مخاطب یا قبول کننده قابل معامله می باشد. بعد از سر رسید سند، صادر کننده، مخاطب یا قبول کننده صلاحیت معامله آن را ندارند. بعد از تأدیه توسط اشخاص فوق الذکر، سند مورد معامله قرار گرفته نمی تواند.

جملي څخه یوازې د هغه منتقلوونکي پر علیه د دعوي حق لري چې سند يې له هغه څخه لاسته راوړی او د هغو حقوقو تابع دی چې د اکتساب دوخت منتقلوونکی دهغولرونکی و.

(۲) که چېرې شخص له بڼه نیت سره او د ارزښت په وړاندې د تېر موعده د هغه حجت یا برات خاوند شي چې د ارزښت له ورکړې پرته صادر یا قبول شوي وي، کولی شي، ددغه ډول حجت یا برات مبالغه د هغه دمخه هر اړخ څخه حصول کړي.

د ورکړې تر وخته د سند د

معاملې وړتیا والی

اووه څلوېښتمه ماده:

د معاملي وړ سند په سر رسید کې د ورکړې تر وخته یا له هغه وروسته، د صادر وونکي، مخاطب یا قبلوونکي په واسطه د معاملي وړ دی، د سند له سر رسید وروسته صادر وونکی، مخاطب یا قبلوونکی د هغه د معاملي واک نلري، د پورته ذکر شوو اشخاصو په واسطه له ورکړې وروسته سند د معاملي وړ ګرځېدی نشي.

رسمي جریده

پنجم فصل	پنجم فصل
ارايه اسناد قابل معامله	د معاملي وړ سندونو وړاندې
<u>ارايه برات برای</u>	کول
<u>قبولی</u>	<u>د قبلېدو لپاره د برات وړاندې</u>
ماده ټول و هشتم :	<u>کول</u>
(1) براتی که بعد از رویت قابل تأدیبه بوده ولی زمان یا محل ارایه در آن مشخص نشده باشد، در خلال موعد مناسب و ساعات کاری ، برای قبولی به مخاطب ارایه می گردد. در صورتی که بعد از جستجوی مقتضی ، مخاطب پیدا شده نتواند ، چنین برات نکول شده دانسته می شود.	اته څلوېښتمه ماده:
(2) هرگاه در برات تصریح شده باشد که در محل خاص به مخاطب ارایه شود، سند در همان محل ارایه می گردد ، در صورتی که مخاطب در محل مذکور پیدا شده نتواند و برات در سر رسید به تأدیبه کننده ارایه نگردد، برات مذکور نکول شده دانسته می شود.	(۱) هغه برات چې له رویت وروسته د ورکړې وړ دی خو زمان او ځای پکې مشخص شوي نه وي، د مناسب موعد اوکاري ساعتونو په ترڅ کې، د قبولی لپاره مخاطب ته وړاندې کېږي، په هغه صورت کې چې له مقتضی لټولو وروسته مخاطب و نه موندلی شي، دغه ډول برات نکول شوی گڼل کېږي.
(3) ارایه برات توسط نامه پستی راجستر شده نیز صورت گرفته می تواند، مشروط بر این که مطابق احکام قانون ، موافقتنامه یا عرف رایج مجاز باشد.	(۲) که چېرې په برات کې تصریح شوي وي چې په خاص ځای کې دې مخاطب ته وړاندې شي، سند په هماغه ځای کې وړاندې کېږي په هغه صورت کې چې مخاطب په نوموړي ځای کې و نه موندل شي او برات په سر رسید کې وړ کوونکي ته وړاندې نشي، یاد شوی برات نکول شوی گڼل کېږي.
	(۳) د برات وړاندې کول د

رسمي جریده

منحیث صادرکننده، قبول کننده، یا مخاطب یک سند قابل معامله، مسئول باشند، و محل تأدیه نیز در سند قابل معامله مشخص نشده باشد، سند قابل معامله به همه آن ها ارایه می شود.

موارد عدم ارایه برای

تأدیه

ماده پنجاه و یکم :

در صورتی که حجت یا برات عندالمطالبه وبدون ذکر محل مشخص، قابل تأدیه باشد، برای ملزم کردن صادرکننده حجت یا قبول کننده برات، ارایه ضرور دانسته نمی شود.

ساعات ارایه جهت

تأدیه

ماده پنجاه و دوم :

سند قابل معامله برای تأدیه در خلال ساعات کاری ارایه می شود. هرگاه تأدیه کننده بانک باشد. ارایه سند قابل معامله برای تأدیه در خلال ساعات کاری آن، صورت می گیرد.

مخاطب ته د ورکری لپاره وړاندې کېږي، له وړاندې کولوڅخه د قصور په صورت کې، نور اړخونه د سند د لرونکي په وړاندې مسئول ندي. (۲) که چېرې متعدد اشخاص پرته لدې چې یو د بل شریک وي، د صادر وونکي، قبلوونکي یا د معاملي وړ یوه سند د مخاطب په توگه مسئول وي او د ورکړې خای هم په معاملي وړ سند کې مشخص شوی نه وي، د معاملي وړ سند هغو ټولو ته وړاندې کېږي.

د ورکړی لپاره د نه وړاندې

کولو موارد

یو پنځوسمه ماده:

په هغه صورت کې چې حجت یا برات عندالمطالبه او د مشخص خای له یادولو پرته، د ورکړې وړ وي، د حجت د صادر وونکي یا د برات د قبلوونکي د ملزمولو لپاره، وړاندې کول اړین نه گڼل کېږي.

د ورکړی لپاره د وړاندې

کولو ساعتونه

دوه پنځوسمه ماده:

د ورکړې لپاره د معاملي وړ

رسمي جریده

ارايه سند قابل تادیه بعد از گذشت میعاد

مشخص

ماده پنجاه سوم :

حجت یا براتی که بعد از گذشت میعاد مشخص یا بعد از رویت قابل تادیه باشد، در سر رسید آن جهت تادیه ارایه می شود.

ارايه حجت جهت تادیه به شکل

اقساط

ماده پنجاه و چهارم :

حجتی که به شکل اقساط قابل تادیه باشد در روز سوم بعد از سر رسید برای تادیه هر قسط، ارایه می گردد. در صورت عدم تادیه بعد از چنین ارایه، حکم عدم تادیه در سر رسید را دارا می باشد.

ارايه سند جهت تادیه در محل مشخص یا غیر

آن

ماده پنجاه و پنجم :

(1) هرگاه سند قابل معامله جهت

سند د کاری ساعتونو په ترڅ ک

وړاندې کېږي. که چېرې ور کوونکی بانک وي، د ورکړې لپاره د معاملي ورسند وړاندې کول، د هغه د کاری ساعتونو په ترڅ کې صورت مومي.

د مشخص میعاد له تېرېدو وروسته د تادیې وړ سند

وړاندې کول

دري پنخوسمه ماده:

هغه حجت یا برات چې د مشخص میعاد له تېرېدو وروسته یا له رویت وروسته د ورکړې وړ وي، د هغه په سر رسید کې د ورکړې لپاره وړاندې کېږي.

د قسطونو په ډول د حجت د

ورکړې وړاندې کول

څلور پنخوسمه ماده:

هغه حجت چې د قسطونو په ډول د ورکړې وړ وي، د هر قسط د ورکړې لپاره له سر رسید وروسته په درېیمه ورځ، وړاندې کېږي له دغه ډول وړاندې کولو وروسته د نه ورکړې په صورت کې په سر رسید کې د نه ورکړې د حکم لرونکی وي.

رسمي جریده

تأديه در یک محل مشخص صادر و یا قبول شده باشد، به منظور ملزم ساختن طرف مربوط، سند در همان محل مشخص جهت تأديه ارايه شده می تواند.

(2) هر گاه حجت یا برات مطابق حکم مندرج فقره (1) این ماده

قابل تأديه نباشد، سند جهت تأديه به آدرس صادرکننده، قبول کننده یا مخاطب مندرج برات یا حجت ارايه می شود. در صورتی که در سند چنین آدرسی ذکر نشده باشد، به محل کار و یا اقامت صادرکننده، مخاطب و یا قبول کننده، ارايه می گردد.

(3) هر گاه محل کار یا اقامت صادرکننده، مخاطب یا قبول کننده سند قابل معامله معلوم نباشد، و در سند قابل معامله نیز محل معینی برای ارايه جهت قبولی یا تأديه ذکر نشده باشد، در این صورت سند قابل معامله در هر محلی که بتوان به ایشان دسترسی پیدا کرد، ارايه شده می تواند.

په مشخص خای کی یا غیر له هغه د ورکړی لپاره د سند

وړاندی کول

پنځه پنځوسمه ماده:

(1) که چپرې د معاملي وړ سند په یوه مشخص خای کی د ورکړې لپاره صادر یا قبول شوی وي، د اړوند لوري د ملزمولو په منظور، سند په هماغه مشخص خای کی د ورکړې لپاره وړاندې کېدی شي.

(2) که چپرې حجت یا برات ددې مادې په (1) فقره کی د درج شوی حکم مطابق د ورکړې وړ نه وي، سند د ورکړې لپاره د صادر وونکي، قبلوونکي یا په برات یا حجت کی د درج شوي مخاطب په آدرس وړاندې کېږي په هغه صورت کی چې په سند کی دغه ډول آدرس یاد شوی نه وي، د صادر وونکي، مخاطب یا قبلوونکي دکار یا اوسېدو خای ته وړاندې کېږي.

(3) که چپرې د معاملي وړ سند د صادر وونکي، مخاطب یا قبلوونکي د کار یا اوسېدو خای معلوم نه وي او په معاملي وړ

رسمي جریده

سند کي هم د قبلېدو يا ورکړي لپاره د وړاندې کولو په غرض ټاکلي ځای ياد شوی نه وي، پدې صورت کي د معاملي ورسند په هرځای کي چې وکړی شي هغو ته لاس رسي پيدا کړي، وړاندې کېدی شي.

د سند د نقل وړاندې کول

شپږ پنځوسمه ماده:

(۱) وړاندې کوونکی کولی شي، د معاملي وړ سند د اصل په عوض، اړتیا ته په پام سره، د هغه نقل مسئول شخص ته وړاندې کړي. دغه تسليمي شخصاً يا د راجستر شوي پستي ليک په ذريعه يا په هره بله اغېزمنه لاره صورت موندلی شي.

(۲) وړاندې کوونکی د ورکړي مسئول شخص ته موقع ورکوي څو ددې مادې په (۱) فقره کي درج شوي د معاملي ورسند د نقل د صحت په اړه څېړنه وکړي او دورځي د رسمي ساعتونو په پای کي د هغه په اړه تصميم و نيسي، د نه قبلېدو په صورت کي، وړاندې کوونکی د سند د اصل په وړاندې کولو مکلف دی.

ارايه نقل سند

ماده پنجاه و ششم :

(۱) ارایه کوننده می تواند، به عوض اصل سند قابل معامله، نظر به ضرورت، نقل آن را به شخص مسئول تسلیم نماید. این تسلیمی شخصاً یا ذریعه نامه پستی راجستر شده و یا هر طریق مؤثر دیگر صورت گرفته می تواند.

(۲) ارایه کوننده به شخص مسئول تأدیه موقع می دهد تا در رابطۀ به صحت نقل سند قابل معامله مندرج فقره (۱) این ماده تحقیق و درختم ساعات رسمی روز در رابطۀ به آن تصمیم اتخاذ نماید. در صورت عدم قبولی، ارایه کوننده مکلف به ارایه اصل سند می باشد.

ارايه چک جهت ملزم

ساختن صادر

کونده

ماده پنجاه و هفتم :

(۱) به منظور مکلف ساختن صادر کننده، چک به بانکی

رسمي جریده

ارايه می شود که به آن صادر شده است. ارایه چک، قبل از زمانی صورت می گیرد که به روابط صادر کننده و بانکدار صدمه وارد شود.

(2) به منظور مکلف ساختن ظهرویس (به غیر از صادر کننده)، چک بعد از تسلیمی آن از چنین شخص، در خلال موعد مناسب ارایه می گردد.

ارايه سند قابل تأديه عندالمطالبه

ماده پنجاه و هشتم:

سند قابل معامله ای که عندالمطالبه قابل تأديه باشد، مطابق احکام این قانون برای تأديه در خلال موعد معینه بعد از حصول آن توسط دارنده، ارایه می گردد.

ارايه سند به نماینده، ممثل قانونی یا شخص ذیصلاح

ماده پنجاه و نهم:

سند قابل معامله جهت قبولی یا تأديه به نماینده ذیصلاح مخاطب، صادرکننده یا قبول

له صادر وونکی څخه د

ورکړی د غوښتنی لپاره د

چک وړاندی کول

اووه پنځوسمه ماده:

(1) د صادر وونکی دمکفولوپه منظور، چک هغه بانک ته وړاندی کېږي چې ورته صادر شوی دی. د چک وړاندی کول له هغه وخت څخه دمخه صورت مومي چې د صادر وونکی او بانکدار اړیکو ته زیان ورسېږي.

(2) د ظهرویس (له صادر وونکی پرته) د مکفولو په منظور، چک له دغه شان شخص څخه د هغه له تسلیمی وروسته، د مناسب موعد په ترڅ کې وړاندی کېږي.

عندالمطالبه د ورکړی وړ سند

وړاندی کول

اته پنځوسمه ماده:

د معاملي وړ هغه سند چې عندالمطالبه د ورکړی وړ وي، ددې قانون د حکمونو مطابق د لرونکي په واسطه د هغه له ترلاسه کولو وروسته د ټاکلي مودې په ترڅ کې د ورکړی لپاره وړاندی کېږي.

رسمي جریده

کننده و در صورت وفات یا ورشکسته شدن یا افلاس مطابق احکام این قانون به ممثل قانونی یا شخص ذیصلاح آنها ارایه می گردد.

توجیه تأخیر ارایه سند قابل معامله برای قبولی یا تأدیه

ماده شصتم :

تأخیر در ارایه سند قابل معامله جهت قبولی یا تأدیه در صورتی مؤجه پنداشته می شود که ناشی از تقصیر، سوء استفاده و یا غفلت دارنده سند قابل معامله نباشد. در صورت رفع دلیل تأخیر، ارایه سند قابل معامله در موعد مناسب صورت می گیرد.

حالات عدم ارایه سند قابل معامله جهت قبولی یا تأدیه

ماده شصت و یکم :

(1) ارایه سند قابل معامله برای تأدیه در حالات ذیل ضرور نبوده و چنین پنداشته می شود که سند قابل معامله در سررسید ارایه و مورد نکول قرار گرفته

قانونی استازی ممثل یا واکمن شخص ته د سند ویراندی کول

نهه پنخوسمه ماده:

د معاملی ویر سند د قبلبدو یا ورکری لپاره د مخاطب واکمن استازی، صادر وونکی یا قبلوونکی او د وفات یا ورسکشتگی یا افلاس په صورت کی ددی قانون د حکمونو مطابق د هغوی قانونی ممثل یا واکمن شخص ته ویراندی کیری.

د قبلبدو یا ورکری لپاره د معاملی ویر سند د ویراندی کولو د خند توجیه

شپپتمه ماده:

د قبلبدو یا ورکری لپاره د معاملی ویر سند په ویراندی کولو کی خند په هغه صورت کی موجه گنل کېدی شي چې د سند د لرونکی له تقصیر، ناوړی گتی اخستنې یا غفلت څخه را پیدا شوي نه وي. د خند د دلیل د رفع کېدو په صورت کی د معاملی ویر سند ویراندی کول په مناسب وخت کی صورت مومي.

رسمي جریده

است:

1- در صورتی که صادرکننده ، مخاطب یا قبول کننده عمداً از ارایه سند قابل معامله جلوگیری نمایند.

2- در صورتی که سند قابل معامله در محل کارتأدیه کننده ، قابل تأدیه بوده و وی این محل را در جریان ساعات کاری عمداً مسدود نماید.

3- در صورتی که سند قابل معامله در محل مشخص دیگری قابل تأدیه بوده و تأدیه کننده یا نماینده ذیصلاح وی در خلال ساعات کاری در آن محل حضور نیابند.

4- در صورتی که در سند قابل معامله محلی جهت تأدیه مشخص نشده باشد و مخاطب پس از جستجوی مقتضی دریافت نشود.

5- در صورتی که طرف تأدیه کننده سند قابل معامله، بدون نظر داشت ارایه، تعهد به تأدیه نموده باشد.

د قبلیدو یا ورکری لپاره د معاملی وړ سند د نه وړاندی کولو حالات

یو شپېتمه ماده:

(۱) د ورکری لپاره د معاملی وړ سند وړاندی کول په لاندی حالاتو کی اړین ندی او داسی گڼل کیږی چې د معاملی وړ سند په سر رسیدکی وړاندی او د نکول مورد گرځېدلی دی:

۱- په هغه صورت کی چې صادر وونکی، مخاطب یا قبل وونکی عمداً د معاملی وړ سند له وړاندی کولو څخه مخنیوی وکړی.

۲- په هغه صورت کی چې د معاملی وړ سند د ور کوونکی د کار په ځای کی د ورکری وړ وي او هغه دغه ځای د کاری ساعتونو په بهیر کی عمداً بند کړی.

۳- په هغه صورت کی چې د معاملی وړ سند په بل مشخص ځای کی د ورکری وړ وي او ور کوونکی یایې واکمن استازی د کاری ساعتونو په ترڅ کی په هغه ځای کی حضور و نه مومي.

رسمي جریده

- ۴- په هغه صورت کې چې په معاملي وړسندکي دورکړي لپاره یو ځای مشخص شوی نه وي او مخاطب له مقتضي پلټلو وروسته پیدا نشي.
- ۵- په هغه صورت کې چې د معاملي وړ سند تأدیه کونکي اړخ له وړاندې کولو دمخه، هغه ورکړی وی.
- ۶- په هغه صورت کې چې د بل اړخ پر علیه چې له ټاکلي وخت وروسته او د معاملي وړ سند له نه وړاندې کېدو څخه د خبرتیا سره، په هغه کې د درج شوي مبلغ یوه برخه ورکړي یا یې د هغه د ټول یا یوې برخې په ورکړي وعده کړي وي یا دا چې له خپلو حقوقو څخه، د یادشوي سند له نه وړاندې کولو څخه د گټې اخستنې لپاره سترگې پټې کړي وي.
- ۷- په هغه صورت کې چې صادر وونکی و نکړی شي د معاملي وړ سند له وړاندې کولو څخه را پیدا شوي زیانونه وزغمي.
- ۸- په هغه صورت کې چې مخاطب تخيلي شخص وي.
- ۹- په هغه صورت کې چې د
- ۶- در صورتی که علیه طرف دیگری که بعد از موعد معینه و با وجود آگاهی از عدم رایه سند قابل معامله، قسمتی از مبلغ مندرج آن را تأدیه نموده یا به تأدیه تمام یا قسمتی از آن وعده نموده باشد یا این که از حقوق خود جهت نفع برداری از عدم رایه سند متذکره صرف نظر نموده باشد.
- ۷- در صورتی که صادر کننده نتواند خسارات ناشی از رایه سند قابل معامله را متحمل گردد.
- ۸- در صورتی که مخاطب شخص تخیلی باشد.
- ۹- در صورتی که سند قابل معامله به منظور مساعدت به ظهرویس، صادر یا قبول شده باشد، و وی با داشتن دلایل، چنین تصور نماید که سند متذکره در صورت رایه آن تأدیسه نخواهد شد.
- ۱۰- در صورتی که بعد از سعی و تلاش مقتضی، رایه سند قابل معامله در مطابقت با احکام مندرج این قانون صورت

رسمي جریده

معاملې وړ سند له ظهرو نویس سره د مرستي په منظور، صادر یا قبول شوی وي او هغه د دلایلو په لرلو سره داسې وگنې چې یاد شوی سند د هغه د وړاندې کولو په صورت کې ورنکړل شي.

۱۰- په هغه صورت کې چې له مقتضي هڅې او هاند وروسته، د معاملې وړ سند وړاندې کول پدې قانون کې له درج شوو حکمونو سره په مطابقت کې صورت ونه مومي.

(۲) که چېرې د معاملې وړ سند لرونکی ددې باور لپاره دلیل ولري چې سند به د هغه د وړاندې کېدو په صورت کې نکول شي، نوموړی دلیل د هغه د وړاندې کولو له اړتیا څخه د انصراف موجب نه کېږي.

د وړاندې شوي سند په ورکړه کې د بانکدار اهمال

دوه شپېتمه ماده:

که چېرې برات له قبلېدو وروسته د ورکړې لپاره مشخص بانک ته وړاندې شي، خو له ورکړې څخه یې نکول وشي، په هغه صورت کې چې بانکدار دنوموړي سند په ساتنه،

نکړد. (۲) هرگاه دارنده سند قابل معامله دلیلی به این باور داشته باشد که سند در صورت ارایه آن نکول خواهد شد دلیل مذکور موجب انصراف از ضرورت ارایه آن نمی گردد.

اهمال بانکدار در تأدیة سند

ارایه شده

ماده شصت و دوم :

هرگاه برات بعد از قبولی جهت تأدیة به بانک مشخص ارایه گردد، ولی از تأدیة آن نکول گردد، در صورتی که بانکدار در نگهداری، معامله و یا تسلیمی سند مذکور مرتکب اهمال یا غفلت شده و به دارنده سند، خساره وارد گردد، بانکدار مکلف است خساره وارده را جبران نماید.

رسمي جریده

فصل ششم

تأديه وتكتانه

تأديه به دارنده سند قابل معامله

ماده شصت و سوم :

مبلغ مندرج سند قابل معامله واجب التأديه به منظور بری الذمه ساختن صادرکننده یا قبول کننده، با نظر داشت حکم مندرج ماده (شصت و هفتم) این قانون به دارنده سند تأديه می گردد.

محاسبه تکتانه یا سایر اشکال

بهره

ماده شصت و چهارم :

(1) تکتانه اسناد قابل معامله، با نظر داشت حمایت از حقوق مدیون مطابق احکام قانون قرار ذیل محاسبه می گردد :

1- هرگاه تکتانه یا سایر اشکال بهره در حجت یا برات صریحاً درج و قابل تأديه باشد، ولی تاریخ معینی برای تأديه تکتانه و یا سایر اشکال بهره مشخص نشده باشد، مقدار تکتانه طور ذیل محاسبه می شود:

معاملی یا تسلیمی کی داهمال او غفلت مرتکب شي او د سندلرونکی ته زیان ورسپري، بانکدار مکلف دی اووبنتی زیان جبران کړي.

شپږم فصل

ورکړه او تکتانه

د معاملی وړ سند لرونکی ته

ورکړه

دري شپيتمه ماده:

د معاملی وړ واجب التأديه سند د صادر وونکی یا قبلوونکی د بري الذمه کولو په منظور، ددی قانون په (اووه شپيتمه) ماده کی د درج شوي حکم له په پام کی نیولوسره دسند لرونکی ته ورکول کپړي.

د تکتانی یا د بهری نور

ډولونه

څلور شپيتمه ماده:

(1) تکتانه یا د بهری نور ډولونه چي د ټاکلي یا نا ټاکلي نرخ لرونکی وي، د مدیون له حقوقو څخه د ملاتړ له په پام کی نیولو سره، د قانون د حکمونو مطابق په لاندې توگه محاسبه کپړي :

1- که چپري تکتانه یا د بهری نور ډولونه په حجت یا برات

رسمي جریده

کي په صراحت سره درج او د ورکړې وړ وي، خو د ټکټاني يا د بهرې د نورو ډولونو د ورکړې لپاره ټاکلي نېټه مشخصه شوي نه وي، د ټکټاني مقدار په لاندې توگه محاسبه کېږي:

- په هغه صورت کې چې سند حجت وي، ټکټانه په ټاکلي نرخ په حجت کې پر درج شوي مبلغ باندې محاسبه کېږي. د هغې د محاسبې وړ موعده حجت د ترتيب له نېټې څخه تر هغې نېټې پورې چې نوموړی مبلغ واجب التاديه گرځي يا تر هغې نېټې پورې چې د مبلغ د حصولو لپاره د دعوي اقامه صورت مومي، په پام کې نيول کېږي.

- په هغه صورت کې چې سند برات وي، ټکټانه په ټاکلي نرخ په برات کې پر درج شوي مبلغ باندې محاسبه کېږي. د هغې د محاسبې وړ وخت له هغې نېټې څخه چې برات واجب التاديه گرځي، تر هغې نېټې پورې چې په هغه کې درج شوی مبلغ ورکول کېږي يا تر هغې نېټې پورې چې د مبلغ د حصولو لپاره په

درصورتی که سند حجت باشد تکتانه به نرخ معینه بالای مبلغ مندرج حجت محاسبه می شود، موعد قابل محاسبه آن از تاریخ ترتیب حجت الی تاریخی که مبلغ مذکور واجب التادیه می گردد یا تاریخی که جهت حصول مبلغ اقامه دعوی صورت می گیرد مدنظر گرفته می شود.

- درصورتی که سند برات باشد تکتانه به نرخ معینه بالای مبلغ مندرج برات محاسبه می شود. موعد قابل محاسبه آن از تاریخی که برات واجب التادیه می گردد، الی تاریخی که مبلغ مندرج آن تأدیه می شود یا الی تاریخی که به منظور حصول مبلغ اقامه دعوی صورت می گیرد، مدنظر گرفته می شود.

2- هرگاه در حجت یا برات در خصوص تأدیه تکتانه یا سایر اشکال بهره یا نرخي که به اساس آن تکتانه تأدیه شود تصریح نشده باشد، وضع تکتانه مجاز بوده و

رسمي جریده

منظور، د دعوي اقامه صورت مومي، په پام کې نیول کېږي. ۲- که چېرې په حجت یا برات کې د ټکټانې یا د بهرې د نورو ډولونو د ورکړې یا هغه نرخ په هکله چې پر بنسټ یې ټکټانه ورکول کېږي تصریح نه وي شوی، د ټکټانې وضع کول مجاز دي او په لاندې توګه محاسبه کېږي.

ټکټانه د کلني ټاکل شوي نرخ پر بنسټ د افغانستان د قوانینو مطابق محاسبه کېږي.

- په هغه صورت کې چې سند حجت وي، ټکټانه د حجت د ترتیب له نېټې څخه تر هغه وخته پورې چې په هغه کې درج شوی مبلغ ورکول کېږي یا تر هغې نېټې پورې چې د مبلغ د حصولو لپاره د دعوي اقامه صورت مومي، محاسبه کېږي.

- په هغه صورت کې چې سند، برات وي، ټکټانه له هغه وخت څخه چې په برات کې درج شوی مبلغ واجب الادا ګرځي، تر هغې نېټې پورې چې مبلغ یې ورکول کېږي یا تر هغې نېټې پورې چې د مبلغ د حصولو لپاره د دعوي اقامه صورت

طور ذیل محاسبه می شود.

- ټکټانه بر اساس نرخ تعیین شده سالانه مطابق احکام قوانین افغانستان محاسبه می شود.

- در صورتی که سند حجت باشد ټکټانه از تاریخ ترتیب حجت یا الی زمانی که مبلغ مندرج آن تأدیه می گردد یا تاریخی که جهت حصول مبلغ اقامه دعوی صورت می گیرد، محاسبه می شود.

- در صورتی که سند، برات باشد ټکټانه از زمانی که مبلغ مندرج برات واجب التادیه می گردد الی تاریخی که تأدیه می شود یا الی تاریخی که جهت حصول مبلغ اقامه دعوی صورت می گیرد، محاسبه می شود.

(2) احکام مندرج فقره (1) این ماده در رابطه به محاسبه ټکټانه برحجت و برات نسبت به هر مقاوله ای که توسط طرفین در حجت و برات انجام می گردد در آن ها انعکاس

رسمي جریده

مومي، محاسبه کپري. نيافته است، مرجح می

باشد.

(3) در صورتی که بازپرداخت مبلغ مندرج سند بر اساس روش غیر از تکتانه استوار باشد اما مقدار یا نرخ آن تعیین نشده باشد، بازپرداخت مبلغ مندرج سند یا نرخ آن طور ذیل محاسبه می شود.

1- هرگاه بازپرداخت بر اساس افزایش در قیمت، اجاره، خرید به صورت اقساط و یا مصارف خدماتی بنا یافته باشد، در این صورت نرخ قرارداد شده توسط طرفین حسب مورد، محاسبه می گردد.

2- هرگاه بازپرداخت بر اساس اشتراک در نفع و ضرر استوار باشد، در این صورت محکمه توافق مشارکت در منافع بین بانک و مدیون حکمی در زمان عقد مقوله قرضه را، در نظر می گیرد.

3- بهره از زمانی که سند قابل معامله واجب التادیه می گردد الی تاریخی که مبلغ مندرج سند قابل معامله تأدیه می گردد،

(۲) ددی مادی په (۱) فقره کی درج شوي حکمونه پر حجت او برات باندې د تکتانی د محاسبې په اړه نسبت و هرې مقاولې ته چې د اړخونو په واسطه په حجت او برات کې تر سره خو په هغو کې یې انعکاس ندی موندلی، مرجح دي.

(۳) په هغه صورت کې چې په سند کې د درج شوي مبلغ بېرته ورکړه، د غیر تکتانی د تگلارې پر بنسټ ولاړه وي خو مقدار یا نرخ یې ټاکل شوی نه وي، په سند کې د درج شوي مبلغ بېرته ورکړه یا یې نرخ په لاندې توگه محاسبه کپري:

۱- که چېرې بېرته ورکړه په بیه کې د زیاتوالی، اجارې، د قسطونو په ډول د پېرودنې یا خدماتي لگښتونو پر بنسټ بنا شوي وي، پدې صورت کې د اړخونو په واسطه قرارداد شوی نرخ د مورد له مخې محاسبه کپري.

۲- که چېرې بېرته ورکړه په گټه او زیان کې د گډون پر بنسټ ولاړه وي، پدې صورت کې محکمه د پور د مقاولې د

رسمي جریده

عقدولو په وخت کې د بانک او حکمي مديون تر منځ په گټو کې د گډون توافق په پام کې نيسي.

۳- بهره له هغه وخت څخه چې د معاملي وړ سند واجب التايدیه گرځي تر هغې نېټې پورې چې په معاملي وړ سند کې درج شوی مبلغ ورکول کېږي، مجاز ده.

د ټکټانې د ورکړې لپاره د

ظهنويس الزام

پنځه شپېتمه ماده:

که چېرې مسئول اړخ د معاملي وړ هغه سند ظهنويس وي چې له ورکړې څخه يې نکول صورت موندلی دی، هغه يوازي د سند د نکول د خبرتيا د ترلاسه کولو له نېټې څخه د ټکټانې يا د بهرې د نورو ډولونو پر ورکړه ملزم دی.

د ورکېدو په صورت کې د

ورکړې يا برانت په وخت کې

د معاملي وړ سند تسليمي

شپږ شپېتمه ماده:

هغه شخص چې د لرونکي په واسطه په معاملي وړ سند کې د درج شوي مبلغ په ورکړې باندې ملزم کېږي، له ورکړې دمخه حق لري څو د معاملي وړ

مجاز می باشد.

الزام ظهر نويس برای تاديه

تکته

ماده شصت و پنجم :

هر گاه طرف مسئول، ظهر نويس سند قابل معامله ای باشد که از تاديه آن نکول صورت گرفته است، وی صرف از زمان دريافت اطلاعيه نکول سند، ملزم به تاديه تکته يا ساير اشکال بهره می باشد.

تسليمي سند قابل معامله حين

تاديه يا برانت در صورت

مفقودي

ماده شصت و ششم :

شخصی که توسط دارنده ملزم به تاديه مبلغ مندرج سند قابل معامله می گردد، قبل از تاديه حق دارد تا رویت سند قابل معامله را مطالبه نماید و بعد از تاديه آن را تسليم شود. در صورتی که سند مفقود گردیده باشد، در مقابل هر نوع ادعای بعدی در رابطه به سند متذکره، بری الذمه دانسته

رسمي جریده

سند رویت و غواری او له می شود.

ورکړې وروسته هغه تسلیم شي، په هغه صورت کې چې سند ورک شوی وي، دنوموړي سند په اړه د هر ډول وروستني ادعا په وړاندې، بري الذمه گڼل کېږي.

اووم فصل

د معاملي وړ سندونو په وړاندې له مسئوليت څخه

برائت

له مسئوليت څخه د برائت حالات

اووه شپېتمه ماده:

د معاملي وړ سند صادر وونکي قبلوونکي يا ظهر نويس په يوه له لاندې حالاتو کې بري الذمه گرځي:

۱- په هغه صورت کې چې د سند لرونکي، د قبلوونکي يا ظهر نويس نوم د بري الذمه کولو په مقصد حذف کړي (خط ووهي). قبلوونکي يا ظهر نويس ددغه ډول لرونکي او ټولو اړخونو په نسبت چې د هغه له لارې ادعالي، بري الذمه کېږي.

۲- په هغه صورت کې چې د سند لرونکي، صادر وونکي،

فصل هفتم

برائت از مسئوليت در برابر

اسناد قابل معامله

حالات برائت از مسئوليت

ماده شصت و هفتم:

صادرکننده، قبول کننده يا ظهر نويس سند قابل معامله در يکي از حالات ذيل بري الذمه می گردد:

1- در صورتی که دارنده سند اسم قبول کننده يا ظهر نويس را به قصد بري الذمه ساختن حذف نمايد (خط بزند)، قبول کننده يا ظهر نويس نسبت به چنين دارنده و تمام طرفين که از طريق وی ادعا دارند، بري الذمه می گردد.

2- در صورتی که دارنده سند، صادر کننده، قبول کننده يا ظهر نويس را به شکل ديگري بري الذمه ساخته باشد، صادر کننده، قبول کننده يا ظهر نويس مذکور نسبت به چنين دارنده و تمام طرفين که از اين تيره مطلع می باشند و از طريق وی ادعا دارند بري الذمه می گردد.

3- در صورتی که سند قابل

رسمي جریده

قبلوونکی یا ظہر نویس پہ بل ډول بري الذمه کړي وي، نوموړی صادر وونکی، قبلوونکی یا ظہر نویس نسبت دغه ډول لرونکي او ټولو اړخونو ته چي لدې تېرئې څخه خبروي او د هغه له لاري ادعا لري بري الذمه کړي. ۳- په هغه صورت کي چي د معاملي وړ سند د هغه حامل ته د ورکړي وړ وي يا په سپينه توگه

معامله به حامل آن قابل تأديه بوده يا طور سفيد ظهر نویسی شده باشد و صادرکننده، قبول کننده يا ظهر نویس در موعد معينه مبلغ قابل تأديه مندرج سند قابل معامله را تأديه نموده باشد، صادر کننده، قبول کننده يا ظهرنویس نسبت به تمام طرفین سند متذکره بری الذمه می گردد.

مهلت دادن به مخاطب ماده شصت و هشتم:

هرگاه دارنده برات، جهت قبولی آن برای مخاطب بیش از دو روزکاری مهلت بدهد تا برات مذکور را برای قبولی ملاحظه نمایند، در این صورت تمام طرفین قبلی برات که با دادن این مهلت موافق نیستند، نسبت به چنین دارنده ای بری الذمه دانسته می شوند.

ظهر نویسی شوی وي او صادر وونکي، قبلوونکي يا ظهر نویس په ټاکلي وخت کي په معاملي وړ سند کي درج شوی د ورکړي وړ مبلغ ورکړی وي، صادر وونکی، قبلوونکی يا ظهر نویس د یاد شوي سند د ټولو اړخونوپه نسبت بري الذمه کړي.

مخاطب ته د مهلت ورکول اته شپېتمه ماده:

که چېرې د برات لرونکی، د هغه د قبولی لپاره مخاطب ته له دوو کاري ورځو څخه زیات مهلت ورکړي خو نوموړی برات د قبلولو لپاره وگوري پدې صورت کي د برات د دمخه

رسمي جریده

عدم ارایه چک در موعد معینه و ضرر ناشی از

آن

ماده شصت ونهم :

(1) هرگاه چک بعد از تاریخ صدور آن در خلال موعد مناسب ، برای تأدیه ارایه نشود و صادر کننده یا شخصی که چک از حساب وی صادر شده ، در زمانی که چک باید ارایه می شد حق تأدیه چک را نزد بانک ، دارا بوده ، ولی بعلت تأخیر در ارایه آن ، متحمل خساره شود متناسب به خساره وارده بری الذمه دانسته می شود.

ماهیت چک ، عرف تجارتي ، بانکدار و سایر واقعیت های موجود در موارد خاص جهت تعیین موعد مناسب ، مد نظر گرفته می شود.

(2) دارنده چک مندرج فقره (1) این ماده که صادر کننده یا شخص دیگر از وی بری الذمه می شود، در عوض چنین صادر کننده یا شخص به اندازه چنین دین ، داین بانکدار می گردد و مستحق

تول اړخونه چې د دغه مهلت له ورکولو سره موافق ندي، د دغه ډول لرونکي په نسبت بری الذمه گنل کېږي.

په ټاکلي وخت د چک نه وړاندې
کول او له هغه څخه را پيدا شوي

زيان

نهه شپېتمه ماده:

(1) که چېرې چک د هغه د صادرېدو له نېټې څخه د مناسب وخت په ترڅ کې، د ورکړې لپاره وړاندې نشي او صادر وونکی یا هغه شخص چې چک يې له حساب څخه صادر شوی، په هغې موده کې چې چک باید وړاندې شوی وای، د بانک په وړاندې د چک د ورکړې د حق لرونکی وي، خو د هغه په وړاندې کولو کې د ځنډ له امله زیانمن شي، له اوونستي زیان سره متناسب بری الذمه گنل کېږي.

د چک ماهیت، سوداگریز عرف، بانکدار او په خصوص مواردو کې نور موجود واقعیتونه د مناسب وخت د ټاکلو لپاره په پام کې نیول کېږي.

(2) ددې مادې په (1) فقره کې د درج شوي چک لرونکی چې صادر وونکی یا بل شخص له

رسمي جریده

هغه څخه بري الذمه کېږي، ددغه ډول صادروونکي يا شخص پر ځای ددغه شان دين په اندازه، د بانکدار داین گړخي او له بانکدار څخه د مبلغ د حصول مستحق دی.

چک قابل تأديه به دستور ماده هفتادم :

(1) هرگاه چک "بناير دستور" قابل تأديه بوده و حاکی از ظهر نویسی توسط دریافت کننده تأديه يا از جانب وی توسط شخص دیگر باشد، در این صورت مخاطب با تأديه در خلا ل موعده معینه آن، بری الذمه می گردد.

(2) در صورتی که چک، به "حامل قابل تأديه" باشد، مخاطب با تأديه آن به حامل در خلال موعده معینه بری الذمه دانسته می شود، با وجود این که ظهر نویسی آن مکمل یا سفید بوده یا معامله بعدی را محدود و یا مستثنی نموده باشد.

قبولی مشروط یا محدود ماده هفتادویکم :

(1) در صورتی که دارنده برات با قبولی مشروط موافقه نماید یا شخص دیگری موافقت خود را به قبولی یک قسمت از مبلغ

په دستور د ورکړی وړ چک اویا یمه ماده:

(۱) که چېرې چک "د دستور پر بنسټ" د ورکړې وړ وي او د ورکړې د ترلاسه کوونکي په واسطه یا د هغه لخوا د بل شخص په واسطه د ظهر نویسی څرگندوی وي، پدې صورت کې مخاطب، د هغه د ټاکلي وخت په ترڅ کې په ورکړې سره، بری الذمه کېږي.

(۲) په هغه صورت کې چې چک، حامل ته د ورکړې وړ وي، د ټاکلي مودې په ترڅ کې حامل ته د هغه په ورکړې سره بری الذمه گڼل کېږي. له دی سره سره چې ظهر نویسی یې بشپړه یا سپینه وي یا یې وروستی معامله محدوده یا مستثنی کړې وي.

مشروطه یا محدوده قبولی یو او یایمه ماده:

(۱) په هغه صورت کې چې د

رسمي جریده

برات لرونکی له مشروطي قبولی سره موافقه وکړي يا بل شخص په برات کې د درج شوي مبلغ د یوې برخې په قبولولو سره خپله موافقه محدوده کړي يا د ورکړې لپاره بل ځای يا وخت و ټاکي، يا ورکونکي یو د بل شریکان نه وي او سند د هغو ټولو لخوا لاسلیک شوی نه وي

پدې حالاتو کې د دمخه ټول اړخونه چې په دغه ډول قبولی کې یې رضایت اخستل شوی ندی، دبرات د لرونکي او هغو اشخاصو په وړاندې چې د هغه

له لاري مدعي دي، بري الذمه کېږي، خو دا چې هغوی خپل رضایت د لرونکي لخوا په ورکړل شوی خبرتیا کې، څرگند کړی وي.

(۲) قبولي په لاندې حالاتو کې مشروطه گڼل کېږي:

۱- ددغه دستور اعلان چې ورکړه په برات کې د درج شوې پېښې په واقع کېدو پورې مشروطه ده.

۲- د ورکړې په اړه ژمنه، د هغه مبلغ چې د ورکړې دستور یې ورکول شوی دی، یوازې

مندرج در برات محدود نماید، محل یا زمان دیگری را برای تأدیه تعیین نماید، یا تأدیه کننده گان شرکای همدیگر نبوده و سند به امضای همه آنان نرسیده باشد، در این حالات تمام طرفین قبلی که رضایت آنها در این گونه قبولی اخذ نشده است، در مقابل دارنده برات و اشخاصی که از طریق وی مدعی هستند، ببری الذمه می شوند، مگر این که آن ها رضایت خود را در اطلاعیه داده شده توسط دارنده، ابراز نموده باشند.

(2) قبولی در حالات ذیل مشروط دانسته می شود:

1- اعلان این دستور که تأدیه، مشروط به وقوع واقعه مندرج در برات است.

2- تعهد مبنی بر تأدیه صرف یک قسمت از مبلغ را احتوا نماید که دستور تأدیه آن داده شده است.

3- هرگاه محل تأدیه در دستور مشخص نشده باشد، در این صورت تأدیه کننده متعهد به تأدیه در یک محل مشخص می گردد. در صورتی که محل

رسمي جریده

یوه برخه احتوا کوي. یوه برخه احتوا کوي.

۳- که چېرې په دستور کې د ورکړې خای مشخص شوی نه وي، یا پدې صورت کې ورکونکی په یوه مشخص خای کې ورکړې ته ژمن کېږي، په هغه صورت کې چې د ورکړې خای په دستور کې مشخص شوی وي، ورکونکی کولی شي په سند کې د درج شوي مبلغ ورکړه په بل خای کې ژمنه وکړي.

۴- په هغه صورت کې چې ورکونکی په یوه بل وخت کې ورکړې ته ژمن شي، پرته له هغه څخه چې په دستور کې د ورکړې د مودې په توګه ټاکل شوی دی.

د بنسټیز تحریف آثار

دوه اويا يمه ماده:

(۱) په معاملي وړ سند کې بنسټیز تحریف باطل ګڼل کېږي، خو دا چې اړخونه له هغه سره موافق ولري.

(۲) که چېرې بنسټیز تحریف د هغه شخص په واسطه چې سند یې په نوم ظهرنویسي شوی دی، صورت ومومي، ظهرنویس

تأديه در دستور مشخص شده باشد، تأديه کننده می تواند تأديه مبلغ مندرج سند را در محل ديگری تعهد نماید.

4- در صورتی که تأديه کننده متعهد به تأديه در یک زمان ديگر گردد، به غير از آنچه که در دستور بحيث موعده تأديه، معين گردیده است.

آثار تحریف اساسی

ماده هفتاد و دوم:

(۱) تحریف اساسی در سند قابل معامله باطل پنداشته می شود، مگر این که طرفین به آن موافقه داشته باشند.

(۲) هرگاه تحریف اساسی توسط شخصی که سند به اسم وی ظهر نویسی شده، صورت گیرد، ظهر نویس از مسئولیت ها در قبال انجام تعهد بری الذمه می گردد.

(۳) احکام مندرج فقره های (۱ و ۲) این ماده با رعایت احکام مندرج مواد (چهل و دوم و یکصد و سیزدهم) این قانون قابل تطبیق می باشد.

رسمي جریده

د ژمنې د سرته رسولو په وړاندې له مسئولیتونو څخه بري الذمه کېږي.

(۳) ددې مادې به (۱ او ۲) فقره کې درج شوي حکمونه ددې قانون (د دوه څلوېښتمې او یوسلو دیارلسمې) مادې د حکمونو له په پام کې نیولو سره، د تطبیق وړ دي.

الزامیت قبول کننده یا ظهر نویس در صورت تحریف قبلی ماده هفتاد و سوم:

قبول کننده یا ظهر نویس سند قابل معامله با قبولى یا ظهر نویسى آن ملزم و مقید می گردد، با وجود این که تحریف در سند متذکره قبلاً صورت گرفته باشد.

ددمخه تحریف په صورت کې د قبلوونکي یا ظهر نویس الزامیت

دري او یایمه ماده:

دمعاملې وړ سند قبلوونکي یا ظهر نویس د هغه په قبلولو یا ظهر نویسى سره ملزم او مقید کېږي، له دې سره سره چې په یاد شوی سند کې تحریف دمخه صورت موندلی وي.

د ناڅرگند تحریف لرونکي سند ورکړه

څلور او یایمه ماده:

په هغه صورت کې چې په معاملې وړ سند کې داسې تحریف صورت موندلی وي چې پکې ظاهر نشي یا په هغه صورت کې چې چک پداسې

تأدیة سند دارای تحریف غیر آشکار

ماده هفتاد و چهارم:

در صورتی که در سند قابل معامله تحریفی صورت گرفته باشد که در آن ظاهر نگردد، یا در صورتی که چک به وضعیتی ارایسه شود که در زمان ارایسه مخطط (کراس) بودن آن معلوم نگردد و

این خطوط از چک زایل شده باشد، در این حالات تأدیة آن توسط شخص یا بانکداری که ملزم به تأدیة آن است، و عین مبلغ مندرج در متن را در زمان تأدیة و یا سر رسید آن پرداخته باشد، چنین شخص و یا بانکدار از مسئولیت

رسمي جریده

وضعیت سره وړاندې شي چې د وړاندې کولو په وخت کې د هغه مخطط (کراس) والي معلوم نشي یا دغه خطونه (کریبی) له چک څخه زایل شوي وي، پدغو حالاتو کې د هغه ورکړه د هغه شخص یا بانکدار په واسطه چې په ورکړه یې ملزم دی او په متن کې درج شوی عین مبلغ یې د ورکړی یاسر رسید په وخت کې ورکړی وي، دغه ډول شخص یا بانک له هغه څخه له راپیدا شوي مسؤلیت څخه بري الذمه کېږي.

برائت صادر کننده ، قبول

کننده و ظهرویس بعد از

دارنده شدن سند قابل معامله

توسط مدیون اصلی

ماده هفتاد و پنجم :

(1) هرگاه مدیون اصلی سند قابل معامله در سر رسید یا بعد از آن ، دارنده سند متذکره گردد، در این صورت صادر کننده، قبول کننده یا ظاهر نویسنده سند قابل معامله از مسؤلیت در برابر چنین سند، بری الذمه می شود.

(2) هرگاه دارنده برات بعد از قبولی آن با قبول کننده ، مقوله ای را مطابق حکم مندرج ماده (بیستم) این قانون عقد نماید، سایر جوانب بری الذمه می گردند، مگر این که دارنده برات مذکور با صراحت حق خود را مبنی بر مکلف ساختن آنها محفوظ نگه دارد.

د اصلی مدیون په واسطه د

معاملی وړ سند له خاوند کېدو

وروسته د صادروونکي،

قبوونکي او ظهرویس

برائت

پنځه او یا یوه ماده:

(1) که چېرې د معاملې وړ سند اصلی مدیون په سر رسید کې یا له هغه وروسته د یاد شوی سند لرونکی شي، پدې صورت کې د معاملې وړ سند صادروونکی ، قبوونکی یا ظاهر نویسنده ، ددغه ډول سند په وړاندې له مسؤلیت څخه بري الذمه کېږي.

رسمي جریده

(۲) که چپري د برات لرونکی د هغه له قبلېدو وروسته له قبلوونکي سره ددي قانون د حکمونو په (شلمه) ماده کې د درج شوي حکم مطابق مقوله عقد کړي، نور اړخونه بري الذمه کېږي، خو دا چې د نوموړي برات لرونکی د هغو د مکلفولو په اړه خپل حق په صراحت سره وساتي.

اتم فصل

دنکول خبرتيا

د نه قبلېدو په سبب نکول

شپړاو پایمه ماده:

د برات نه قبلېدل په یوه له لاندې حالاتو کې نکول گنل کېږي:

۱- په هغه صورت کې چې مخاطب یا له څو غیر شریکو مخاطبینو څخه یو د هغه برات چې په قبلولو یې ملزم دی، قبلول رد کړي.

۲- په هغه صورت کې چې د برات نه وړاندې کول موجه وي او قبول نشي.

۳- په هغه صورت کې چې تادیه کوونکی د مقاولي د عقد اهلیت او واک و نلري.

۴- په هغه صورت کې چې قبلېدل د قید او شرط لرونکي

فصل هشتم

اطلاعية نکول

نکول به سبب عدم قبولی

ماده هفتاد و ششم:

عدم قبولی برات دریکې از حالات ذیل نکول پنداشته می شود:

1- در صورتی که مخاطب یا یکی از چندین مخاطب غیر شریک، قبولی براتی را که ملزم به قبول آن می باشد، رد نماید.

2- در صورتی که عدم ارایه برات مؤجه بوده و سند قبول نگردد.

3- در صورتی که تادیه کننده فاقد اهلیت و صلاحیت عقد مقوله باشد.

4- در صورتی که قبولی دارای قید و شرط باشد.

نکول به سبب عدم تادیه

ماده هفتاد و هفتم:

سند قابل معامله زمانی به سبب عدم تادیه نکول شده پنداشته می شود که صادر کننده حجت، قبول کننده برات و یا مخاطب چک که مطابق احکام مندرج این قانون، مکلف به تادیه آن بوده، واز آن

رسمي جریده

وي. امتناع ورزند.

د نه ورکړی په سبب نکول

اووه اويايمه ماده:

د معاملي وړسند هغه وخت د نه ورکړي په سبب نکول شوی گڼل کېږي چې د حجت صادروونکي، د برات قبلوونکي يا د چک مخاطب، پدې قانون کي د درج شوو حکمونو مطابق، د هغو په ورکړه مکلف وي او له هغې څخه ډډه و کړي.

د ابطال خبرتيا

اته اويايمه ماده:

(۱) که چېرې د معاملي وړ سند د نه قبلېدو يا ورکړي په سبب نکول شي، لرونکي يا نور اړخونه چې د معاملي وړ سند په وړاندي ملزم باقي پاتي دي، مکلف دي له قبلولو څخه د نکول يا ورکړي خبرتيا ټولو هغو اړخونو ته چې د لرونکي په وړاندي په انفرادي توگه او د اړخونو څخه يوه يا زياتو ته چې لرونکي ته په مشترک ډول مسئول دي، وړاندي کړي.

(۲) په هغه صورت کي چې برات د نه قبلېدو په سبب رد شي، صادروونکي يا هغه ظهرنويس چې دغه ډول خبرتيا

اطلاعيه ابطال

ماده هفتادوهشتم:

(۱) هرگاه سند قابل معامله به سبب عدم قبولی یا تأديه نکول گردد، دارنده یا سایر طرفینی که درقبال سند قابل معامله ملزم باقی مانده اند، مکلف اند، اطلاعيه نکول از قبولی و یا تأديه را به تمام طرفینی که نزد دارنده طور انفرادی و به یک یا بيـشتر از طرفینی که نزد دارنده طور مشترک مسئول اند، ارايه نمايد.

(۲) در صورتی که برات به سبب عدم قبولی رد گردد، صادر کننده یا ظهر نویسی که چنین اطلاعيه به وی ارايه نشده باشد، بـری الذمـه می گردد، ولی حقوق دارنده با حسن نیت را که متعاقب عدم ارايه اطلاعيه مطابق احکام مندرج این قانون حایز آن گردیده است، متأثر نمی سازد.

رسمي جریده

ورته وړاندې شوي نه وي، بري الذمه کېږي، خو له بڼه نيت سره د لرونکي حقوق چي د خبرتيا د نه وړاندې کېدو په تعقيب، پدې قانون کي د درج شوو حکمونو مطابق د هغو خاوند شوي دي، نه اغېزمنوي. (۳) په هغه صورت کي چي برات د نه قبلېدو په سبب نکول شي اود نکول خبرتيا په مقتضي توگه وړاندې شي، د نه ورکړي لپاره دوروستي خبرتيا اړتيا نشته خودا چي برات ددغي مودې په ترڅ کي قبول شوي وي.

(۴) د رد شوي حجت صادر وونکي يا د رد شوي برات يا چک مخاطب يا قبلوونکي ته نکول د خبرتيا وړاندې کول ددې مادي په (۱، ۲، او ۳) فقره کي د درج شوو حکمونو مطابق، اړين ندي.

د خبرتيا وړاندې کول

نهه اويايمه ماده:

(۱) د نکول خبرتيا د وفات، ور شکسته کېدو يا افلاس په صورت کي قانوني ممثل يا واکمن شخص ته له احوالو سره

(۳) در صورتی که برات به سبب عدم قبولی نکول گردد و اطلاعيه نکول طور مقتضي ارايه شود، ضرورت به اطلاعيه بعدی برای عدم تأديه نمی باشد، مگر این که برات در خلال این مدت قبول گردیده باشد.

(۴) ارایه اطلاعيه نکول به صادرکننده حجت رد شده یا مخاطب یا قبول کننده چک یا برات رد شده، مطابق احکام مندرج فقره های (۱، ۲ و ۳) این ماده ضرور نمی باشند.

ارایه اطلاعيه

ماده هفتادونهم:

(۱) اطلاعيه نکول، در صورت وفات، ور شکسته شدن يا افلاس به ممثل قانونی یا شخص ذیصلاح حسب احوال ارايه می گردد.

اطلاعيه بصورت شفاهی یا کتبی ابلاغ می گردد، در صورتی که اطلاعيه کتبی باشد، از طریق نامه پستی یا طرق مؤثر دیگر در مطابقت به احکام قانون، ارسال شده می تواند. اطلاعيه طور صريح

رسمي جریده

سم وړاندي کېږي. خبرتيا په شفاهي يا ليکلي توگه ابلاغېږي، په هغه صورت کې چې خبرتيا ليکلي وي، د پستي ليک يا نورو اغېزمنو لارو څخه ددې قانون له حکمونو سره په مطابقت کې استول کېدې شي، خبرتيا په صريح ډول يا په داسې الفاظو بيانېږي چې اصلي مقصد افاده کړي. خبرتيا د مناسب موعده په ترڅ کې د سند له نکول وروسته، د کار په ځای کې او په هغه صورت کې چې د کار ځای مشخص نه وي، د نظر وړ اړخ د اوسيدوپه ځای کې وړاندي کېږي.

و يا به الفاظي بيان می گردد که مقصد اصلی را افاده نماييد. اطلاعیه در خلال موعده مناسب بعد از نکول سند، در محل کار، در صورتی که محل کار مشخص نباشد در محل اقامت طرف مورد نظر، ارایه می گردد.

(2) اطلاعیه مندرج فقره (1) این ماده، حاوی معلومات ذیل می باشد:

1- سند، مورد نکول قرار گرفته است.

2- نکول بکدام وسیله صورت گرفته است.

3- مسئولیت نکول متوجه کدام طرف می باشد.

(3) در صورتی که اطلاعیه مندرج فقره (1) این ماده طور مقتضی تحریر و از طریق نامه پستی فرستاده شود ولی به مقصد نرسد، عدم رسیدن اطلاعیه، سبب عدم اعتبار ارایه اطلاعیه نمی گردد.

1- سند، د نکول وړ گرځېدلی دی.

2- نکول په کومې وسیلې سره صورت موندلی دی.

3- د نکول مسئولیت کوم اړخ ته متوجه دی.

(3) په هغه صورت کې چې ددې مادې په (1) فقره کې درج شوي خبرتيا په مقتضي توگه وليکل شي او د پستي ليک له

انتقال اطلاعیه نکول

ماده هشتادم:

دریافت کننده اطلاعیه نکول مکلف است به منظور ارجاع

(2) ددې مادې په (1) فقره کې درج شوي خبرتيا د لاندې معلوماتو لرونکي وي:

1- سند، د نکول وړ گرځېدلی دی.

2- نکول په کومې وسیلې سره صورت موندلی دی.

3- د نکول مسئولیت کوم اړخ ته متوجه دی.

(3) په هغه صورت کې چې ددې مادې په (1) فقره کې درج شوي خبرتيا په مقتضي توگه وليکل شي او د پستي ليک له

رسمي جریده

لاري واستول شي خو مقصد ته و نه رسپري، د خبرتيا نه رسپدل د خبرتيا د وړاندې کولو د نه اعتبار سبب نه کېږي.

د نکول د خبرتيا انتقال

اتيایمه ماده:

د نکول د خبرتيا تر لاسه کونکي مکلف دی، خپل د مخني لوري ته د مسئولیت د

ارايه سند قابل معامله برای

نماینده

ماده هشتاد و یکم:

هر گاه سند قابل معامله جهت ارایه به شخص اصلی یا به نماینده وی، تسلیم داده شود، نماینده مکلف است، اطلاعیه را بعد از حصول در موعد مناسب به شخص اصلی برساند.

وفات طرف گیرنده اطلاعیه

نکول

ماده هشتاد و دوم:

هر گاه شخصی که به وی اطلاعیه نکول فرستاده شده، وفات نماید و فرستنده اطلاعیه از وفات وی مطلع نباشد، اطلاعیه کافی بوده، فرستنده از مسئولیت بری الذمه می گردد.

ارجاع په منظور، د نکول خبرتيا په مناسب وخت کې خبرا خستونکي اړخ ته وړاندې کېږي، خودا چې نوموړی اړخ خبرتيا ددې قانون په (اووه اويايمه) ماده کې د درج شوي حکم مطابق تر لاسه کېږي وي.

استازي ته د معاملي وړ سند

وړاندی کول

يو اتيایمه ماده:

که چېرې د معاملي وړ سند اصلی شخص یا يې استازي ته ورتسلیم شي، استازی مکلف دی دخبرتيا له حصول وروسته په مناسبه موده کې اصلي شخص ته ورسوي.

د نکول د خبرتيا د اخستونکي

اړخ وفات

دوه اتيایمه ماده:

که چېرې هغه شخص چې هغه

رسمي جریده

ته د نکول خبرتیا استول شوي ده ، وفات شي او د خبرتیا استوونکی د هغه له وفات څخه خبرنه وي، خبرتیا کافي ده، استوونکی له مسئولیت څخه بري الذمه کېږي .

د نکول د خبرتیا د نه وړاندې

کولو حالات

دري اتیایمه ماده:

د نکول د خبرتیا وړاندې کول په لاندې حالاتو کې اړین ندي:

۱- په هغه صورت کې چې د خبرتیا د تر لاسه کولو مستحق شخص، دهغه له تر لاسه کولو څخه صرف نظر کړی وي.

۲- په هغه صورت کې چې صادر وونکي د ورکړې دستور فسخ کړی وي.

۳- په هغه صورت کې چې د معاملې وړ سند په وړاندې ملزم اړخ، ونکړی شي دخبرتیا له وړاندې کولو څخه را پیدا شوي زیانونه و زغمي.

۴- په هغه صورت کې چې د خبرتیا د تر لاسه کولو مستحق شخص، له مقتضي لټولو وروسته پیدا نشي یا هغه اړخ چې د خبرتیا په وړاندې کولو ملزم دی د مقتضي تدبیرونو د

حالات عدم ضرورت اطلاعیه

نکول

ماده هشتاد وسوم :

ارایه اطلاعیه نکول در حالات ذیل ضرور نمی باشد :

1- در صورتی که شخص مستحق دریافت اطلاعیه، از دریافت آن صرف نظر نموده باشد.

2- در صورتی که صادر کننده دستور تأدیه را فسخ نموده باشد.

3- در صورتی که طرف ملزم در برابر سند قابل معامله ، نتواند، خسارات ناشی از ارایه اطلاعیه را متحمل شود.

4- در صورتی که شخص مستحق دریافت اطلاعیه، بعد از جستجوی مقتضی پیدا نشود و یا طرفی که ملزم به ارایه اطلاعیه است با وجود اتخاذ تدابیر مقتضی قادر به ارایه اطلاعیه نگردد.

5- در صورتی که قبول کننده نیز یکی از صادرکننده گان باشد.

6- در صورتی که حجت قابل

رسمي جریده

نیولو سره ، سره دخبرتیا په وړاندې کولو قادر نشي.

۵- په هغه صورت کې چې قبلوونکی هم یو له صادر وونکو څخه وي.

۶- په هغه صورت کې چې حجت د معاملي وړ نه وي.

۷- په هغه صورت کې چې دخبرتیا د تر لاسه کولو مستحق شخص، له حقایقو څخه خبر وي او له قید او شرط پرته په معاملي وړ سند کې د درج شوي مبلغ ورکړه ژمنه وکړي.

نهم فصل

یادداشت او اعتراض

یادداشت

څلور اتیایمه ماده:

دحجت یا برات له قبلېدو یا ورکړې څخه دنکول په صورت کې، لرونکی کولی شي چې غواړي څو موضوع په معاملي وړ سند یا له هغه سره په ملصقه پانه کې یا پردواړو باندي د واکمن مامور په واسطه یادداشت شي.

دغه یادداشت د معاملي وړ سند له نکول وروسته، د مناسبې مودې په ترڅ کې لیکي او په هغه کې دنکول نېټه، د هغه

معامله نباشد.

7- در صورتی که شخص مستحق دریافت اطلاعات از حقایق آگاه بوده و بدون قید و شرط تأدیة مبلغ مندرج سند قابل معامله را تعهد نماید.

فصل نهم

یادداشت و اعتراض

یادداشت

ماده هشتاد و چهارم :

در صورت نکول از قبولی یا تأدیة حجت یا برات، دارنده می تواند، تقاضا نماید تا موضوع توسط مامور ذیصلاح در سند قابل معامله و یا در ورق ملصق به آن و یا بر هر دو، یادداشت گردد.

این یادداشت در خلال موعد مناسب بعد از نکول سند قابل معامله، تحریر و در آن تاریخ نکول، دلیل آن (در صورت موجودیت) و اندازه فیس تحریر یادداشت درج می گردد.

رسمي جریده

دلیل (د موجودیت په صورت کې) او د یادداښت د لیکلو د فیس اندازه درجېږي.

اعتراض

ماده هشتاد و پنجم:

(1) در صورت نکول از قبولی یا تأدیه حجت یا برات، در خلا ل موعد مناسب دارنده می تواند از مامور ذیصلاح، تقاضا نماید تا موضوع را در سند قابل معامله یا ورق ملصق به آن تحریر و از آن تصدیق نماید. این تصدیق به نام اعتراض یاد می گردد.

(2) هرگاه قبول کننده برات ورشکسته یا مفلس شود و اعتبار وی قبل از سررسید برات رسماً مورد تعارض قرار گیرد، دارنده برات می تواند در خلال موعد مناسب، تقاضا نماید تا مامور ذیصلاح از قبول کننده خواهان تضمین بهتر شده و در صورت رد این درخواست، در موعد مناسب حقایق را یادداشت و تصدیق نماید. چنین تصدیق، اعتراض برای تضمین بهتر نامیده می شود.

اعتراض

پنجه اتیایمه ماده:

(1) د حجت یا برات له قبلېدو یا ورکړې څخه د نکول په صورت کې، د مناسبې مودې په ترڅ کې لرونکی کولی شي له واکمن مامور څخه و غواړي څو موضوع په معاملي ور سند یا له هغه سره په ملصقه پاڼه کې وليکي او له هغه څخه تصدیق وکړي. دغه تصدیق د اعتراض په نوم یادېږي.

(2) که چېرې د برات قبلوونکی ور شکسته یا مفلس شي او اعتبار یې له سر رسید دمخه رسماً د تعارض وړ وگرځي، د برات لرونکی کولی شي د مناسبې مودې په ترڅ کې، و غواړي څو واکمن مامور له قبلوونکي څخه دښه تصدیق غوښتونکی شي او دبرات درد په صورت کې، په مناسبه موده کې حقایق په برات کې درج او تصدیق کړي، دغه ډول تصدیق، دښه تضمین لپاره اعتراض گڼل کېږي.

رسمي جریده

د اعتراض محتوي

شپړا تيايمه ماده:

ددې قانون په پنځه اتيايمه ماده کې درج شوی اعتراض د لاندې مطالبو لرونکی دی:

۱- د معترض شخص او هغه شخص نوم چې پر علیه يې اعتراض صورت موندلی.

۲- د حجت يا برات د نکول نېټه او ځای، د بڼه تضمین د نه وړاندې کولو دلیل.

۳- د ورکړې يا قبلولو يا بڼه تضمین لپاره د واکمن مامور په واسطه د معترض علیه د ځواب ويلو د څرنگوالي په ذکرولو يا داچې د ځواب ويلو ته حاضر ندی يا دا چې و نه موندل شو دغو بڼنتو څرگندول.

۴- د هغو موادو او محتوياتو شرح چې پر اصل سند باندي ليکلي يا چاپ شويده.

۵- د هغه واکمن مامور شهرت چې د اعتراض پانه يې ترتيب کړېده.

۶- د ثالث شخص په واسطه دنکول شوي برات دقبولې يا ورکړې په صورت کې دمدیون د اعتبار د ساتنې په منظور د هغه شخص نوم چې په واسطه

محتوای اعتراض

ماده هشتاد و ششم:

اعتراض مندرج ماده هشتاد وپنجم این قانون حاوی مطالب ذیل می باشد:

1- اسم شخص معترض و شخصی که علیه وی اعتراض صورت گرفته است.

2- تاریخ و محل نکول حجت يا برات، زمان و محل انکار از ارایه تضمین بهتر.

3- توضیح مطالبات برای تأدیه يا قبولی و يا تضمین بهتر، توسط مامور ذيصلاح با ذکر نحوه پاسخ معترض علیه يا این که حاضر به جواب دادن نبوده يا این که دریافت شده نتوانست.

4- شرح مواد و محتويات که بر اصل سند نوشته يا چاپ شده است.

5- شهرت مامور ذيصلاح که ورقه اعتراض را ترتيب نموده است.

6- در صورت قبولی يا تأدیه برات نکول شده توسط شخص ثالث به منظور حفظ اعتبار مدیون، اسم شخصی که توسط وی و اسم شخصی که برای وی

رسمي جریده

او د هغه شخص نوم چې د هغه لپاره یې دغه قبولي یا ورکړه صورت مومي او د وړاندیز څرنگوالی او د قبولی او ورکړې اجراء.

اعتراض به سبب عدم تأدیه
بعد از نکول به علت عدم

قبولی

ماده هشتاد و هفتم:

براتی که جهت تأدیه در محل دیگری غیر از محل اقامت مخاطب صادر و به سبب عدم قبولی، نکول شده باشد، بدون ارایه مجدد به مخاطب، بنابر عدم تأدیه در محل مشخص، مورد اعتراض قرار گرفته می تواند، مگر این که قبل یا در سر رسید تأدیه شده باشد.

اعتراض بر سند خارجی

ماده هشتاد و هشتم:

هرگاه قانون کشور خارجی که سند قابل معامله در آنجا صادر شده، حکم به اعتراض نموده باشد، چنین نکول مورد اعتراض قرار می گیرد.

د نه قبلېدو په علت له نکول
وروسته د نه ورکړی په سبب

اعتراض

اووه اتیایمه ماده:

هغه برات چې د مخاطب د اوسېدو د ځای په غیر په بل ځای کې د ورکړې لپاره صادر او د نه قبلېدو په سبب، نکول شوی وي، مخاطب ته له بیا وړاندې کولو پرته، په مشخص ځای کې د نه ورکړې له امله، د اعتراض وړ ګرځېدی شي، خو دا چې دمخه یا په سر رسید کې ورکول شوی وي.

پر بهرنی سند باندی اعتراض

اته اتیایمه ماده:

که چېرې د بهرني هېواد قانون چې د معاملي وړ سند په هغه ځای کې صادر شوی، په اعتراض حکم کړی وي، دغه ډول نکول د اعتراض وړ ګرځي.

رسمي جریده

لسم فصل

مناسب وخت

په راتلونکي کې وخت د ټاکل شوي وخت په ترڅ کې د حجت يا برات ورکړه نهه اتيايمه ماده:

حجت يا برات پدې قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق، په راتلونکي کې د ټاکل شوي موعده په ترڅ کې په هغه صورت کې د ورکړې وړ دی چې د ورکړې وړتيا يې په لاندې توگه ليکل شوي وي:

1- د سند د ترتيب يا د هغه د رویت له نېټې څخه د يوه ټاکلي موعده له تېرېدو وروسته.

2- د يوې مشخصې پېښې له واقع کېدو وروسته چې واقع کېدل يې قطعي، خو وخت يې معلوم نه وي يوې ټاکلي مودې د حجت يا برات موکولول.

په مخکي يا وروسته نېټو د معاملي وړ سند ترتيبدل نوي يمه ماده:

که چېرې په معاملي ورسند کې درج شوي نېټه مخکي يا وروسته پورې اړه ولري، نوموړي سند د اعتبار وړ گڼل کېږي، پدې شرط چې ددغه

فصل دهم

موعد مناسب

تأديۀ حجت يا برات در خلال موعده معينه در آينده

ماده هشتاد و نهم :

حجت يا برات مطابق احکام مندرج اين قانون، در خلال موعده معين در آينده در صورتی قابل تأديۀ می باشد که قابليت تأديۀ آن به ترتيب ذيل تحرير شده باشد:

1- بعد از سپري شدن يک موعده معين از تاريخ ترتيب سند يا رویت آن.

2- موکول نمودن حجت يا برات به يک موعده معين بعد از وقوع واقعه مشخص که وقوع آن قطعی، مگر زمان آن معلوم نباشد.

ترتيب سند قابل معامله به تاريخ های ماقبل يا مابعد

ماده نودم :

هرگاه تاريخ مندرج سند قابل معامله مربوط ماقبل يا مابعد باشد، سند مذکور قابل اعتبار دانسته می شود، مشروط بر

رسمي جریده

ډول نېټي ليکل د يوې غير قانوني يا له تېر ايستني څخه ډکې معاملي د سرته رسېدو په منظور صورت نه وي موندلي.

د ورکړي وړ برات يا حجت د

سررسيد محاسبه د هغه له

رويت يا ټاکلي نېټي څو

مياشتي وروسته

يو نوي يمه ماده:

(۱) د هغه حجت يا برات د سررسيد په محاسبه کې چې په سند کې له درج شوي نېټي څخه د څو ټاکلو مياشتو له تېرېدلو يا د مشخصي پېښې له رویت يا واقع کېدو وروسته د ورکړي وړ وي، ياده شوي موده د اړوندي مياشتې په هغه ورځ باندې پایته رسېږي چې په يوې له لاندې نېټو سره مطابقت ولري:

۱- په سند کې درج د ترتيب نېټه.

۲- د قبلېدو يا رویت لپاره د سند د وړاندې کولو نېټه.

۳- د نه قبلېدو په اړه د يادداشت د وړاندې کولو نېټه.

۴- د نه قبلېدو لپاره د اعتراض نېټه.

۵- د پېښې د واقع کېدو نېټه.

اين که تحرير چنين تاريخ به منظور انجام یک معامله غير قانونی ويا فريب آميز صورت نگرفته باشد.

محاسبه سررسيد برات يا

حجت قابل تأديه چند ماه بعد

از رویت يا تاريخ معينه آن

ماده نود ویکم :

(۱) در محاسبه سررسيد حجت يا براتی که بعد از سپري شدن چند ماه معين بعد از تاريخ مندرج سند يا رویت يا وقوع واقعه مشخص، قابل تأديه باشد، ميعاد متذکره به آن روز ماه مربوط ختم می شود که با یکی از تاريخ های ذيل مطابقت داشته باشد :

۱- تاريخ ترتيب سند .

۲- تاريخ ارايه سند جهت قبولی يا رویت .

۳- تاريخ ارايه يادداشت مبني بر عدم قبولی .

۴- تاريخ اعتراض جهت عدم قبولی.

۵- تاريخ وقوع واقعه .

(۲) براتی که بعد از مرور ماه های مشخص بعد از رویت قابل

رسمي جریده

(۲) هغه برات چي له رویت وروسته د مشخصو میاشتو په تېرېدو سره د ورکړې وړ وي او د شهرت د ساتلو په منظور، قبول شوی وي، د هغه د سررسید نېټه هغه ورځ گڼل کېږي چي قبولی صورت موندلی دی.

که چېرې په هغې نېټې چي یاده شوي موده پایته رسېږي د هغې مطابق ورځ وجود و نلري، د سررسید موده د میاشتي په اخره ورځ پایته رسېږي.

(۳) د هغه برات یا حجت سررسید چي عندالمطالبه، عندالرویت یا عندالارایه ورکړه په هغه کي یاده شوي نه وي، د ورکړې ورځ په هغه کي له درج شوي نېټې څخه وروسته، درېیمه ورځ وي.

د ورکړې وړ برات یا حجت د سررسید محاسبه د هغه له رویت یا ټاکلي نېټې څخه څو ورځي وروسته

دوه نوي یمه ماده:

د هغه حجت یا برات د محاسبې لپاره چي له رویت یا سررسید یا د مشخصي پېښې له واقع کېدو وروسته د مشخصو ورځو

تأدیه می باشد و به منظور حفظ شهرت قبول گردیده باشد، تاریخ سر رسید آن روزی دانسته می شود که قبولی صورت گرفته است.

هرگاه در تاریخی که میعاد متذکره خاتمه می یابد، روزی مطابق به آن وجود نداشته باشد، میعاد سر رسید بروز آخر ماه خاتمه می یابد.

(3) سر رسید برات یا حجتی که تأدیه عندالمطالبه، عندالرویت یا عندالارایه در آن اظهار نشده باشد، روز تأدیه، روز سوم بعد از تاریخ مندرج آن می باشد.

محاسبه سر رسید برات یا حجت قابل تأدیه چند روز بعد از رویت یا تاریخ معینه آن

ماده نود و دوم:

برای محاسبه سر رسید حجت یا براتی که با سپری شدن روز های مشخص بعد از رویت یا سر رسید یا وقوع واقعه مشخص قابل تأدیه دانسته می شود، روز های ذیل قابل محاسبه نمی

رسمي جریده

- په تېرېدو سره د ورکړې وړ
گڼل کېږي، لاندې ورځې د
محاسبې وړ ندي:
- ۱- دسند د ترتیب ورځ.
  - ۲- د قبلېدو یا رویت لپاره د
وړاندې کولو ورځ.
  - ۳- دنه قبلېدو لپاره د اعتراض
ورځ.
  - ۴- د پېښې د واقع کېدو ورځ.

سررسید حجت یا برات در ایام رخصتی

ماده نود و سوم :

هرگاه روز سررسید حجت یا
برات مصادف با روز رخصتی
عمومی باشد، سررسید آن ،
روز رسمی ما بعد آن می باشد.

موعده معینه

ماده نود و چهارم :

موعده معینه برای ارایه، قبولی
پسندیده سند قابل معامله ،
ارایه اطلاعیه نکول و یادداشت
با نظر داشت ماهیت آن و
مراحل معمول اسناد مشابه،
تعیین
می گردد. در محاسبه چنین
موعده رخصتی های عمومی
شامل نمی گردند.

د رخصتی په ورځو کې د حجت یا برات سررسید

دري نوی یمه ماده:

که چېرې د حجت یا برات د
سررسید ورځ د عمومي
رخصتی له ورځې سره
مصادفه وي، سررسید یې را
وروسته رسمي ورځ ده.

ټاکلی موده

څلور نوي یمه ماده:

د معاملي وړ سند د وړاندې
کولو قبلېدو یا ورکړې، د نکول
د خبرتیا او یادداشت د وړاندې
کولو لپاره ټاکلی موده ، د هغه
د ماهیت او د ورته سندونو د
پراوونو له په پام کې نیولو
سره، ټاکل کېږي. ددغه ډول
مودې په محاسبه کې عمومي
رخصتی نه شاملېږي.

رسمي جریده

د نکول د خبرتیا د وړاندې

کولو لپاره ټاکلی موده

پنځه نوي يمه ماده:

(۱) که چېرې لرونکی او هغه اړخ چې د نکول خبرتیا ورته وړاندې کېږي، په عین حای کې کار یا استوګنه ولري، خبرتیا هغه وخت په ټاکلي موده وړاندې شوي ګڼل کېږي چې استول يې پداسې موقع کې صورت و مومي چې له نکول څخه یوه ورځ وروسته مقصد ته ورسېږي.

(۲) که چېرې ددې مادې په (۱) فقره کې درج شوي اړخونه په مختلفو حایونو کې کار او استوګنه ولري، خبرتیا هغه وخت په ټاکلي موده وړاندې شوي ګڼل کېږي چې د وروستني پُست په واسطه یا له نکول څخه یوه ورځ وروسته مقصد ته ورسېږي.

(۳) هغه شخص چې د معاملي وړسند طرف وي خو لرونکی يې نه وي کولی شي ددې مادې په (۱ او ۲) فقره کې د درج شوو شرایطو له په پام کې نیولو سره د نکول خبرتیا د ټاکل شوي

موعد معینه جهت ارایه

اطلاعيه نکول

ماده نود وپنجم :

(۱) هرگاه دارنده و طرفی که اطلاعیه نکول به وی ارایه می گردد در عین محل کار یا اقامت داشته باشند، اطلاعیه زمانی در موعد معینه ارایه شده دانسته می شود که ارسال آن در موقعی صورت گیرد که یک روز بعد از نکول به مقصد برسد.

(۲) هرگاه طرفین مندرج فقره (۱) این ماده در محلات مختلف، یا اقامت داشته باشند، اطلاعیه زمانی در موعد معینه، ارایه شده دانسته می شود که توسط پست بعدی و یا یک روز بعد از نکول به مقصد برسد.

(۳) شخصی که طرف سند قابل معامله بوده اما دارنده آن نباشد، می تواند بانظر داشت شرایط مندرج فقره های (۱ و ۲) این ماده، اطلاعیه نکول را در خلال موعد معینه به طرف

رسمي جریده

مودې په ترڅ کې مخکنې اړخ ماقبل ارسال نمايد. ته واستوي.

فصل يازدهم

قبولی و تأدیة برات برای حفظ اعتبار

قبولی برای حفظ اعتبار

ماده نود و ششم :

هرگاه در مورد برات بنابر عدم قبولی یا ارایه تضمین بهتر، یادداشت یا اعتراض صورت گیرد، شخصی که متعهد در برابر تأدیة مبلغ مندرج برات نباشد، می تواند با اخذ موافقه دارنده آن با تحریر در برات، آنرا برای حفظ اعتبار یکی از طرفین قبلی، قبول نماید.

جگونگی قبولی برای حفظ

اعتبار

ماده نود و هفتم :

(1) شخصی که علاقمند قبولی برای حفظ اعتبار برات باشد، مکلف است در براتی که در اختیار وی قرار دارد، تحریر نماید که وی با حفظ حق اعتراض، برات اعتراض شده را جهت حفظ اعتبار صادرکننده

یوولسم فصل

د اعتبار د ساتلو لپاره د برات

قبول او ورکړه

د اعتبار د ساتلو لپاره قبول

شپړنوي یمه ماده:

که چېرې د برات په هکله د نه قبلېدو یا بڼه تضمین د نه وړاندې کولو له امله یادداشت یا اعتراض صورت ومومي، هغه شخص چې په برات کې د درج شوي مبلغ د ورکړې په وړاندې ژمن نه وي، کولی شي د هغه د لرونکي د موافقي په اخستلو سره، په برات کې په لیکلو سره، هغه له دمخه اړخونو څخه د یوه د اعتبار د ساتلو لپاره، قبول کړي.

د اعتبار د ساتلو لپاره د

قبلېدو څرنگوالی

اووه نوي یمه ماده:

(1) هغه شخص چې د برات د اعتبار د ساتلو لپاره د قبولی مینه وال وي، مکلف دی په هغه برات کې چې په واک کې یې دی، ولپکې چې هغه د اعتراض د حق په ساتلو سره، اعتراض

رسمي جریده

شوی برات د صادر وونکی یا
مشخص ظهر نویس چي
ورځه نوم اخلی د اعتبار د
ساتلو لپاره یا په عام صورت د
اعتبار د ساتلو لپاره قبلوي.
(۲) که چیري په قبولی کي د
اعتبار د ساتلو لپاره، دکوم
شخص نوم یاد شوی وي، پدي
صورت کي داسي گڼل کيږي
چي قبولي د معاملي وړ سند د
صادروونکي د اعتبار د ساتلو
لپاره صورت موندلی دی.

د اعتبار د ساتلو لپاره د

قبلوونکی مسئولیت

اته نوي یمه ماده:

(۱) قبلوونکی د اعتبار د ساتلو
لپاره د هغه اړخ د ټولو
وروستنیو اړخونو په وړاندې
چي هغه د خپل اعتبار د ساتلو
لپاره په برات کي د درج شوي
مبلغ ورکړه د مخاطب لخوا د نه
ورکړي په صورت کي قبلوي،
ملزم دی. پدي صورت کي اړخ
او ټول دمخه اړخونه د واک په
حدودو کي د هغه زیان په
جبرانولو مکلف دي چي
قبلوونکی يي د اعتبار د ساتلو
لپاره ددغه ډول قبولی په پایله
کي زغمي.

و یا ظاهر نویس
مشخص که از وی نام می برد
و یا بصورت عام برای حفظ
اعتبار، قبول می نماید.
(2) هرگاه در قبولی برای حفظ
اعتبار، اسم شخصی ذکر نه شده
باشد، در این صورت چنین
پنداشته می شود که قبولی برای
حفظ اعتبار صادرکننده سند قابل
معامله صورت گرفته است .

مسئولیت قبول کننده برای

حفظ اعتبار

ماده نود و هشتم :

(1) قبول کننده برای حفظ
اعتبار، در برابر تمام طرفین
مابعد طرفی که وی برای حفظ
اعتبارش، تأدییه مبلغ مندرج برات را در
صورت عدم تأدییه توسط
مخاطب قبول
می نماید، ملزم می باشد. در این
صورت طرف و تمام طرفین
قبلی در حدود صلاحیت، مکلف
به جبران خساره ای می باشند
که قبول کننده برای حفظ اعتبار،
در نتیجه چنین قبولی آنرا متحمل
می گردد.
(2) قبول کننده برای حفظ

رسمي جریده

اعتبار، در برابر دارنده برات ملزم نمی باشد، مگر این که برات به وی ارایه گردیده یا در صورتی که آدرس ذکر شده در برات توسط چنین قبول کننده محل دیگری غیر از محلی باشد که برات در آن قابل تأدییه است الی روز بعد از سر رسید ارایه شده باشد یا این که برات در سر رسید جهت تأدییه به مخاطب ارایه و موصوف از آن نکول و برات مورد یادداشت یا اعتراض قرار گرفته باشد.

تأدییه برای حفظ اعتبار

ماده نود ونهم :

هرگاه به علت عدم تأدییه برات ، یادداشت تحریر یا اعتراض صورت گرفته باشد، هر شخص می تواند، عین مبلغ مندرج در برات را برای حفظ اعتبار یکی از طرفین ملزم به تأدییه چنین مبلغ، تأدییه نماید، مشروط بر این که شخص یا نماینده وی قبلاً در حضور مامور ذیصلاح ، اسم طرفی را اظهار نماید که برای حفظ اعتبار وی تأدییه صورت می گیرد و اظهاریه توسط

(۲) قبلوونکی د اعتبار د ساتلو لپاره د برات د لرونکی په وړاندې ملزم ندی خودا چې برات هغه ته وړاندې شوی وي یا په هغه صورت کې چې د دغه ډول قبلوونکی په واسطه په برات کې ذکر شوی آدرس له هغه ځای څخه پرته چې برات هلته د ورکړې وړ دی ، بل ځای وي ، له سر رسید څخه تر را وروسته ورځې پورې وړاندې شوی وي یا دا چې برات په سر رسید کې مخاطب ته د ورکړې لپاره وړاندې او نوموړي له هغه څخه نکول او برات د یادداشت یا اعتراض وړ گرځېدلی وي.

د اعتبار د ساتلو لپاره ورکړه

ننه نوي یمه ماده:

که چېرې د برات د نه ورکړې په علت، یادداشت لیکل شوی یا اعتراض صورت موندلی وي ، هر شخص کولی شي په برات کې درج شوی عین مبلغ د دغه ډول مبلغ په ورکړه له ملزمو اړخونو څخه د یوه د اعتبار د ساتلو لپاره، ورکړي. پدې شرط چې شخص یا یې استازی دمخه د واکمن مامور په حضور کې د

رسمي جریده

مامور ذیصلاح ثبت گردد.

حق تأديه کننده برای حفظ اعتبار

ماده صدم :

شخصی که برای حفظ اعتبار تأديه می نماید ، مستحق تمام حقوقی می باشد که دارنده برات در زمان چنین تأديه آنرا دارا بوده و از طرفی که برای حفظ اعتبارش تأديه صورت می گیرد، می تواند تمام مبلغ تأديه شده را بشمول تکتانه و هر نوع مصارفی که برای انجام این تأديه متحمل می شود ، حصول نماید.

مخاطب در صورت ضرورت

ماده یکصد و یکم :

(1) هرگاه در برات یا ظهر نویسی اسم شخصی بحیث مخاطب در صورت ضرورت، ذکر گردد ، برات تا زمانی نکول شده شمرده نمی شود که توسط چنین مخاطب ، نکول نگردیده باشد.

هغه اړخ نوم ياد کړي چې د هغه د اعتبار د ساتلو لپاره ورکړه صورت مومي او اظهاريه د واکمن مامور په واسطه ثبت شي.

د اعتبار د ساتلو لپاره د ورکونکي حق

سلمه ماده:

هغه شخص چې د اعتبار د ساتلو لپاره ورکړه کوي ، د هغو ټولو حقوقو مستحق دی چې د برات لرونکیو ددغه ډول ورکړي په وخت کې د هغو لرونکی و او له هغه اړخ څخه چې د اعتبار د ساتلو لپاره يې ورکړه صورت مومي، کولی شي د تکتاني او هر ډول لگښتونو چې د دغې ورکړې لپاره يې زغمي په شمول ټول ورکړل شوی مبلغ، حصول کړي.

د اړتيا په صورت کې مخاطب

يوستلو يوه يمه ماده:

(1) که چېرې په برات، يا ظهرنویسی کې د اړتيا په صورت کې د يوه شخص نوم د مخاطب په توگه، يادشي، برات تر هغه وخته پوری نکول شوی نه گڼل کيږي چې ددغه ډول

رسمي جریده

مخاطب په واسطه نکول شوی نه وي. (2) مخاطب در صورت ضرورت می تواند برات را بدون آنکه اعتراض قبلی بر آن صورت گرفته باشد، قبول و تأدیه نماید.

(۲) مخاطب د اړتیا په صورت کې کولی شي برات پرته لدې چې د مخنی اعتراض پرې شوی وي، قبول او ور کړي.

فصل دوازدهم جبران اسناد قابل معامله

جبران

ماده یکصد و دوم:

در صورت نکول از تأدیه یا قبولی سند قابل معامله، طرف ملزم در برابر دارنده سند و یا شخص ذینفع ظهنویسی، قرار ذیل مکلف به جبران می باشد:

1- دارنده سند قابل معامله، مستحق دریافت مبلغ واجب التأدیه مندرج سند و دریافت مصارف موجه ای می باشد که وی حین ارایه سند، یادداشت یا اعتراض در سند، متحمل شده است.

2- در صورتی که اقامت گاه شخص ملزم، در محل دیگری غیر از محل تأدیه آن باشد، دارنده سند قابل معامله، مستحق دریافت مبلغ مندرج سند به نرخ روز تبادلته در

دوولسم فصل د معاملي وړ سندونو جبران

جبران

یوسلو دوه یمه ماده:

د معاملي وړ سند له ورکړې یا قبولی څخه د نکول په صورت کې، ملزم اړخ د سند د لرونکي یا د ظهر نویسی د ذینفع شخص په وړاندې، په لاندې توگه د زیان په جبران مکلف دی:

۱- د معاملي وړ سند لرونکی، په سند کې د درج شوي واجب التأدیه مبلغ د ترلاسه کولو اود هغو موجهو لگښتونو د ترلاسه کولو مستحق دی چې هغه د سند، یادداشت یا په سند کې د اعتراض وړاندې کولو په وخت کې زغملې دي.

۲- په هغه صورت کې چې د ملزم شخص د اوسېدو ځای د ورکړې له ځای پرته په بل ځای کې وي، د معاملي وړ سند لرونکی د دغو دوو ځایونو تر

رسمي جریده

منځ د ورځ د تبادلې په نرخ په معاملې وړ سند کې د درج شوي مبلغ د ترلاسه کولو مستحق دی. ۳- په هغه صورت کې چې ملزم شخص او ظهر نویس په مختلفو ځایونو کې استوګنه ولري، ظهر نویس د دوو ځایونو ترمنځ د تبادلې د ورځې په نرخ په معاملې وړ سند کې د درج شوي مبلغ د ترلاسه کولو مستحق دی. ۴- هغه ظهر نویس چې د معاملې وړ سند په وړاندې ملزم وي او په معاملې وړ سند کې درج شوی مبلغ یې ورکړی وی، اعتبار د ورکړې له نېټې څخه د ترلاسه کولو تر نېټې پورې د افغانستان د قوانینو د حکمونو مطابق د کلني فیصدي په نرخ د هغه له ټکټاني سره د ورکول شوي مبلغ د ترلاسه کولو یا له هغو ټولو لګښتونو سره چې هغه د نکول یا ورکړې په علت زغملې دي، یو ځای د دغه ډول مبلغ د حصول مستحق دی.

میان این دو محل می باشد.

3- در صورتی که شخص ملزم و ظهر نویس در محلات مختلف اقامت داشته باشند، ظهر نویس مستحق دریافت مبلغ مندرج سند قابل معامله به نرخ روز تبادلہ میان این دو محل می باشد.

4- ظهر نویسی که در برابر سند قابل معامله ملزم بوده و مبلغ مندرج در سند قابل معامله را تأدیہ نموده باشد، مستحق دریافت مبلغ تأدیہ شده همراه با ټکټانه آن به نرخ فیصدي سالانه ، مطابق احکام قوانین افغانستان اعتبار از تاریخ تأدیہ الی تاریخ دریافت بدون قید و شرط یا حصول چنین مبلغی، همراه با تمام مصارفي می باشد که وی بعلت نکول و تأدیہ ، متحمل شده است.

رسمي جریده

صدور برات برای طرف ملزم

به جبران

ماده یکصدوسوم:

طرف مستحق دریافت جبران، می تواند براتی را که عندالرویت یا عندالمطالبه قابل تأدیه بوده و شامل مبلغ طلب وی و تمام مصارفی که موصوف متحمل شده است، بالای طرفی که ملزم به جبران است، صادر نماید، چنین برات با سند نکول شده و اعتراض (در صورت موجودیت آن) ضمیمه می گردد. اگر چنین برات نکول گردد، طرف نکول کننده ملزم به جبران آن به عین روشی می باشد که در مورد برات اصلی عملی می گردد.

به جبران ملزم اړخ ته د برات

صادرول

یوسلو درپیمه ماده:

د جبران د ترلاسه کولو مستحق اړخ کولی شي هغه برات چي عندالرویت یا عندالمطالبه د ورکړې وړ وي او د هغه طلب مبلغ او ټول لګښتونه چي نوموړي زغملې دي پکې شامل دي، پر هغه اړخ باندې چي په جبران ملزم دی، صادر کړي، دغه ډول برات له نکول شوي سند او اعتراض (د هغه د موجودیت په صورت کې) سره ضمیمه کېږي، که دغه ډول برات نکول شي، نکول کوونکی اړخ په عین تگلارې سره چي د اصلي برات په هکله عملي کېږي د هغه په جبران ملزم دی.

رسمي جریده

فصل سیزدهم

احکام خاص قابل تطبیق

در مورد مدارک اثباتیه

حالات صحیح در سند قابل

معامله

ماده یکصد و چهارم :

احوال ذیل در اسناد قابل معامله صحیح دانسته می شود ، مگر این که خلاف آن ثابت گردد :

1- هر سند قابل معامله در مقابل ارزش صادر شده است، هر نوع قبولی، ظهرنویسی، معامله یا انتقال چنین سند در مقابل عوض صورت گرفته است.

2- هر سند قابل معامله که حاوی تاریخ است در همان تاریخ تحریر و یا صادر گردیده است.

3- هر برات قبول شده، در خلال موعد مناسب بعد از تاریخ آن و قبل از سررسید آن مورد قبول قرار گرفته است.

4- هر انتقال سند قابل معامله قبل از سررسید آن صورت گرفته است.

5- ظهرنویسی های مندرج سند قابل معامله به ترتیبی که در روی سند مشاهده می گردد، صورت گرفته است.

دیار لسم فصل

د اثباتیه مدرکونو په هکله د

تطبیق وړ خاص حالات

په معاملي وړ سند کی صحیح

حالات

یوسلوڅلورمه ماده:

په معاملي وړ سندونو کی لاندې احوال، صحیح گنل کېږي، خو دا چې خلاف یې ثابت شي:

۱- د معاملي وړ هر سند د ارزښت په وړاندې صادر شوی دی، ددغه شان سند هر ډول قبولي، ظهرنویسي، معامله یا انتقال دعوض په وړاندې صورت موندلی دی.

۲- د معاملي وړ هر سند چې نېټه لري په هماغې نېټه لیکلی یا صادر شوی دی.

۳- هر قبول شوی برات د هغه له نېټې وروسته او له سررسید دمخه د مناسبې مودې په ترڅ کې قبول شوی دی.

۴- د معاملي وړ سند هر انتقال د هغه له سررسید دمخه صورت موندلی دی.

۵- په معاملي وړ سند کې درج شوي ظهرنویسي، په هغه ترتیب چې د سند پر مخ لیدل

رسمي جریده

کڀري، صورت موندلی دی. ۶- د معاملي وړ هر سند چي ورک شوی وي په مقتضي توگه ممهور شوی، تلقی کڀري. ۷- د معاملي وړ سند لرونکی د هغه له بڼه نیت سره لرونکی دی، که چږي سند د هغه له قانوني مالک څخه یا له بل شخص څخه چي د هغه قانوني اختیار لري، د تخلف یا تېرايستني په وسیله تحصیل شوی وي یا د هغه له صادروونکي یا قبلوونکي څخه د تخلف یا تېرايستني په وسیله یا د غیر قانوني عمل د سرته رسولو لپاره تحصیل شوی وي، پدې احوالو کي له بڼه نیت سره د لرونکي د اثبات مسئولیت د سند د لرونکي په غاړه دی.

د نکول د اعتراض اعتبار

یوسلو پنځمه ماده:

د معاملي وړ سند د نکول په هکله د دعوي د اقامي لپاره، د نکول په هکله صورت موندلی اعتراض معتبر گڼل کږي، خو دا چي اعتراض د تأیید وړ ونه گرځي.

۶- هر سند قابل معامله که مفقود شده باشد طور مقتضي ممهور گردیده، تلقی می شود. ۷- دارنده سند قابل معامله، دارنده با حسن نیت آن است، هرگاه سند از مالک قانونی آن یا از شخص دیگری که اختیار قانونی آن را دارا است، به وسیله تخلف یا فریب تحصیل شده یا از صادرکننده یا قبول کننده آن به وسیله تخلف یا فریب، یا جهت انجام عمل غیر قانونی تحصیل شده باشد، در این احوال مسئولیت اثبات دارنده با حسن نیت بر عهده دارنده سند است.

اعتبار اعتراض نکول

ماده یکصد و پنجم:

برای اقامه دعوی در مورد نکول سند قابل معامله، اعتراض صورت گرفته در مورد نکول معتبر دانسته می شود، مگر این که اعتراض مورد تأیید قرار نگیرد.

رسمي جریده

منع انکار اعتبار سند

اولیه

ماده یکصد و ششم :

صادرکننده سند قابل معامله یا قبول کننده جهت حفظ اعتبار صادر کننده برات ، نمی تواند در دعوی اقامه شده توسط دارنده با حسن نیت اعتبار سند اولیه را انکار نماید.

منع انکار صلاحیت ظهن نویس

دریافت کننده تأدیة

ماده یکصد و هفتم :

صادرکننده حجت و قبول کننده برات قابل تأدیة به دستور، نمی توانند حین اقامه دعوی توسط دارنده با حسن نیت صلاحیت دریافت کننده تأدیة در عین ظهن نویسی را در سر رسید حجت و برات انکار نمایند.

ممنوعیت انکار امضاء یا

صلاحیت طرفین ماقبل سند

قابلیت

معامله

ماده یکصد و هشتم :

ظهن نویس در دعوی اقامه شده در مورد سند قابل معامله

د لومرني سند د اعتبار د

انکار منع

یوسلو شپیرمه ماده:

د معاملی وړ سند صادر وونکی یا قبل وونکی، د برات د صادر وونکی د اعتبار د ساتلو لپاره، نشي کولی له ښه نیت سره د لرونکي په واسطه په اقامه شوي دعوي کې د لومرني سند اعتبار، انکار کړي.

د ورکړي د ترلاسه کوونکي

د ظهن نویس د واک د انکار

منع

یوسلو اوومه ماده:

د حجت صادر وونکی او په دستور د ورکړي وړ برات قبل وونکی، نشي کولی له ښه نیت سره د لرونکي په واسطه د دعوي د اقامي په وخت کې، په عین ظهن نویسی کې دورکړي د ترلاسه کوونکي واک د حجت او برات په سر رسیدکي انکار کړي.

د معاملی وړ سند دمخکنی

اړخونو د لاسلیک یا واک د

انکار ممنوعیت

یوسلو اتمه ماده:

رسمي جریده

دوروستني لرونکي په واسطه دمعاملي ورسند په هکله په اقامه شوي دعوي کي ظهر نويس نشي کولی د سند له اسبقو اړخونو څخه د یوه د لاسلیک یاد قرارداد د عقد واک انکار کړي.

فصل چهاردهم موارد خاص قابل تطبیق

بر چک

حالات خاص لغو صلاحیت و

مکلفیت بانکدار

ماده یکصدونهم :

صلاحیت و مکلفیت بانکدار جهت تأدیة چک صادرشده توسط مشتری آن در حالات خاص ذیل لغو می گردد:

- 1- در صورت لغو دستور تأدیة.
- 2- در صورت اطلاع از وفات مشتری.
- 3- در صورت اطلاع از ورشکستگی مشتری.

خطوط بحیث بخش مهم

چک

ماده یکصدودهم :

خطوط رسم شده مطابق احکام این قانون، بخش مهمی از چک محسوب گردیده، امحاً، ایزاد یا

څوارلسم فصل

پر چک باندي د تطبیق

ور خاص موارد

د بانکدار د واک او مکلفیت د

لغو خاص حالات

یوسلو نهمه ماده:

د بانکدار واک او مکلفیت د هغه د مشتری په واسطه د صادر شوي چک د ورکړي لپاره په لاندې خاصو حالاتو کي لغو کېږي:

- 1- د ورکړي د دستور د لغو په صورت کي.
- 2- د مشتری له وفات څخه د خبرتیا په صورت کي.
- 3- د مشتری له ورشکستگی څخه د خبرتیا په صورت کي.

کړبنی (خطونه) د چک د

مهمی برخي په توگه

یوسلو لسمه ماده:

رسم شوي کړبنی ددي قانون د حکمونو مطابق، د چک مهمه

رسمي جریده

برخه گڼل کېږي، د هغو امحا، زیاتول یا بدلول پدې قانون کې د درج شوو مواردو په استثنی، جایز ندي.

عام مخطط چک

یو سلو یوولسمه ماده:

که چېرې چک، عام مخطط وي، مخاطب بانکدار نشي کولی په هغه کې درج شوی مبلغ له مخاطب بانکدار پرته بل شخص ته ورکړي.

عام مخطط چک هغه چک دی چې پر خپل مخ د کرښو لرونکی وي چې د دوو عرضي موازي کرښو تر منځ د (او شرکت) عبارت یا ددې عبارت اختصارات زیات شوي وي یا یوازې دوه موازي کرښې موجودې وي لډې سره سره چې د (دنه لیرد وړ) عبارت پکې درج شوی وي یا نه، دغه زیاتونې، مخطط کېدل گڼل کېږي او عام مخطط چک بلل کېږي.

د ترلاسه کوونکي په حساب د

ورکړی وړ چک

یو سلو دوولسمه ماده:

(۱) که چېرې د عام مخطط چک پر مخ د دوو عرضي

تغییر آن به استثنای موارد مندرج این قانون، جایز نمی باشد.

چک مخطط عام

ماده یکصدویازدهم:

هرگاه چک، مخطط عام باشد، بانکدار مخاطب نمی تواند مبلغ مندرج آن را به غیر از بانکدار به شخص دیگری تأدیه نماید.

چک مخطط عام چکی است که حاوی خطوطی بر روی خود باشد که در بین دو خط موازی عرضی عبارت (و شرکت) یا اختصارات، این عبارت، اضافه گردیده یا صرف دو خط موازی موجود باشد، اعم از این که عبارت (غیر قابل انتقال) در آن درج شده باشد یا نه، این اضافات، مخطط کردن محسوب گردیده و چک مخطط عام پنداشته می شود.

چک قابل تأدیه به حساب

دریافت کننده

ماده یکصدودوازدهم:

(۱) هرگاه بر روی چک مخطط عام در بین دو خط موازی عرضی که مبین عمومیت آن است، عبارت «به حساب دریافت کننده مبلغ تأدیه گردد.»

رسمي جریده

موازي کربنو تر منځ چي د هغه د عموميت بنودونکي دي « د مبلغ د تر لاسه کوونکي په حساب دی ورکول شي» عبارت زیات شي، پر عام مخطط والی دمخطط چک په توگه « د تر لاسه کوونکي په حساب د ورکړی وړ» هم یادېږي.

(۲) د تر لاسه کوونکي په حساب د ورکړی وړ مخطط چک، د لاندې آثارو لرونکی وي:

۱- د چک د انتقال وړتیا تېرېږي.

۲- د چک د مبلغ حاصلوونکی بانکدار، یوازې په چک کې د درج شوي تر لاسه کوونکي په حساب د هغه د عوایدو د کربدت کولو مسئول ګرځي.

خاص مخطط چک

یوسلو دیارلسمه ماده:

که چېرې د چک پرمخ، د مشخص بانکدار نوم درج شوی وي لدې سره سره چې (د نه انتقال وړ) له عبارت سره یو ځای وي که نه، خاص مخطط چک دی او داسې ګڼل کېږي چې د مشخص بانکدار په نوم، مخطط شوی دی. که چېرې مخطط چک خاص

ایزاد شوی، علاوه بر مخطط بودن عام بحيث چک مخطط «قابل تأدیبه به حساب دریافت کننده» نیز یاد می گردد.

(2) چک مخطط قابل تأدیبه به حساب دریافت کننده، دارای آثار ذیل می باشد:

- 1- قابلیت انتقال چک منقضي می گردد.
- 2- بانکدار حصول کننده مبلغ چک، مسئول کربدت نمودن عواید آن صرف به حساب دریافت کننده مندرج چک می گردد.

چک مخطط خاص

ماده یکصد و سیزدهم:

هرگاه بر روی چک، اسم بانکدار مشخص درج شده باشد، اعم از این که توأم با عبارت (غیر قابل انتقال) باشد یا نه، چک مخطط خاص بوده و چنین پنداشته می شود که به اسم بانکدار مشخص، مخطط شده است.

هرگاه چک مخطط خاص باشد، بانکدار مخاطب نمی تواند مبلغ

رسمي جریده

وي، مخاطب بانکدار نشي کولی په چک کې درج شوی مبلغ له هغه بانکدار پرته چې چک يې په نوم مخطط شوی دی بل بانکدار يا د هغه استازي ته د حصول لپاره، ورکړي.

له صادرېدو وروسته مخطط

کېدل

يو سلو څوارلسمه ماده:

(۱) که چېرې چک مخطط نه وي، لرونکی کولی شي هغه په عام يا خاص ډول مخطط کړي.
(۲) که چېرې چک عام مخطط وي، لرونکی کولی شي هغه په خاص مخطط چک واړوي.

(۳) که چېرې چک په عامه يا خاصه توگه مخطط وي، لرونکی کولی شي (دلیرد نه وړ) عبارت پر هغه ورزیات کړي.

(۴) که چېرې چک خاص مخطط وي هغه بانکدار چې چک يې په نوم مخطط شوی دی کولی شي، هغه په خاصه توگه بل بانکدار ته چې د هغه استازی وي د حصول لپاره مخطط کړي.

(۵) که چېرې نه مخطط کړی شوی چک يا عام مخطط چک

مندرج چک را به بانکدار ديگری غیر از بانکداری که چک به اسم وی مخطط شده يا نماينده وی برای حصول، تأديه نمايد.

مخطط شدن بعد از صدور

ماده یکصد و چهاردهم :

(۱) هرگاه چک مخطط نباشد، دارنده می تواند آنرا بصورت عام يا خاص مخطط نمايد.

(۲) هرگاه چک مخطط عام باشد، دارنده می تواند آنرا به چک مخطط خاص تبدیل نمايد.

(۳) هرگاه چک بطور عام يا خاص مخطط باشد، دارنده می تواند عبارت (غير قابل انتقال) را به آن اضافه نمايد.

(۴) هرگاه چک، مخطط خاص باشد، بانکداری که چک به اسم وی مخطط شده است می تواند، آنرا بطور خاص به بانکدار ديگری که نماينده وی باشد، برای حصول مخطط نمايد.

(۵) هرگاه چک مخطط ناشده يا چک مخطط عام به بانکدار برای حصول ارسال گردد، وی می تواند آنرا به اسم خود بطور خاص مخطط نمايد.

رسمي جریده

تأديہ چک مخطط خاص شده

بیش از یک بار

ماده یکصد و پانزدهم :

هرگاه چک به بیش از یک بانکدار خاص، مخطط شده باشد، بانکدار مخاطب می تواند از تأدیہ مبلغ آن نکول نماید، به استثناء حالتی که چک برای دریافت مبلغ، توسط نماینده مخطط شده باشد.

تأديہ چک مخطط با حسن

نیت

ماده یکصد و شانزدهم :

هرگاه بانکدار مخاطب با حسن نیت و بدون سهل انگاری، چک واصله مخطط عام را در سررسید به یک بانکدار و در صورتی که مخطط خاص باشد، به بانکداری که چک به اسم وی مخطط شده یا نماینده وی برای حصول مبلغ که خود یک بانکدار باشد، تأدیہ نماید، در صورتی که این چک بدست دریافت کننده تأدیہ برسد، بانکدار تأدیہ کننده و صادرکننده چک در تمام موارد دارای عین حقوق و موقوفی می گردند که در صورت تأدیہ

بانکدار ته د حصول لپاره واستول شي، هغه کولی شي چي په خپل نوم ئي په خاصه توگه مخطط کړي.

له يو ځل څخه زیات د خاص

شوي مخطط چک ورکړه

يو سلو پنځلسمه ماده:

که چپري چک له یوه خاص بانکدار څخه زیاتو ته مخطط شوی وي، مخاطب بانکدار کولی شي د هغه د مبلغ له ورکړي څخه نکول وکړي، د هغه حالت په استثنای چي چک د مبلغ د ترلاسه کولو لپاره، د استازي په واسطه مخطط شوی وي.

په بڼه نیت سره د مخطط

چک ورکړه

یوسلو شپاړسمه ماده:

که چپري په بڼه نیت سره مخاطب بانکدار او له سهل انگاری پرته، عام مخطط رسېدلی چک په سررسید کي یوه بانکدار ته او په هغه صورت کي چي خاص مخطط وي، هغه بانکدار ته چي چک یي په نوم مخطط شوی دی یا بي استازي ته د هغه مبلغ د حصول لپاره چي خپله یو بانکدار وي،

رسمي جریده

ورکړي، په هغه صورت کې چې دغه چک د ورکړي د ترلاسه کوونکي لاس ته ورسېږي، د چک ورکوونکي او صادر وونکي بانکدار په ټولو مواردو کې د هغو حقوقو او موقف لرونکي ګرځي چې حقيقي لرونکي ته د چک د ورکړي په صورت کې له هغو څخه برخمن دي.

تأديه چک مخطط با سوء نيت

ماده یکصد و هفدهم :

(1) بانکداري که چک مخطط عام را به شخصي غير از بانکدار، يا چک مخطط خاص را به شخصي غير از بانکداري که چک به اسم وي مخطط شده، يا نماينده وي براي تحصيل که خود بانکدار است، تأديه نمايد، به علت خساره اي که در نتيجه چنين تأديه به مالک اصلي چک وارد مي شود، مسئول مي باشد.

(2) در صورتي که چک ارايه شده جهت تأديه، مخطط به نظر نرسد يا داراي خطوطي بوده که محو گرديده، يا ايزاد شده است يا به شکل ديگري که توسط اين قانون مجاز دانسته نشده، در آن تحريف بعمل آمده باشد، بانکداري که چک را با حسن نيت و بدون سهل انگاري تأديه مي نمايد، مسئول دانسته نمي شود.

له بدنيت سره د مخطط چک

ورکړه

يو سلو اوولسمه ماده:

(1) هغه بانکدار چې عام مخطط چک له بانکدار پرته شخص ته يا خاص مخطط چک له هغه بانکدار څخه چې چک يې په نوم مخطط شوی دی، پرته شخص ته يا يې استازي ته چې خپله بانکدار دی د تحصيل لپاره، ورکړي، د هغه زيان په علت چې د دغه ډول ورکړي په پايله کې د چک اصلي مالک ته ور اړوي، مسئول دی.

(2) په هغه صورت کې چې د ورکړي لپاره وړاندي شوی چک مخطط په نظر را نشي يا د داسې کړينو لرونکي وي چې محو شوي وي يا زيات شوی

رسمي جریده

چک حاوی عبارت (غیر قابل انتقال)

ماده یکصد و هجدهم :

شخصی که چک مخطط عام یا خاص را اخذ می نماید، در صورتی که در آن عبارت (غیر قابل انتقال) درج شده باشد، حق وی مبنی بر انتقال محدود می گردد.

عدم مکلفیت بانکدار دریافت

کننده مبلغ مندرج

چک

ماده یکصد و نهم :

با در نظر داشت احکام این قانون در مورد چک های مخطط که حاوی عبارت «قابل تأدیبه به حساب دریافت کننده مبلغ» باشند، اگر بانکدار با حسن نیت و بدون سهل انگاری مبلغی را به اسم یکی از مشتریان از مدرک چکی که بصورت عام یا خاص برای وی مخطط شده باشد، دریافت نماید که مشتری نسبت به آن فاقد مالکیت یا دارای

مالکیت ناقص باشد، بانکدار صرف بموجب این تأدیبه در مقابل مالک حقیقی مسئول نمی باشد. بانکدار می تواند مبلغ

وی یا په بل ډول چې ددې قانون لخوا مجاز گنل شوی نه وي، په هغه کې تحریف راغلی وي، هغه بانکدار چې چک په بڼه نیت سره او له سهل انگاری پرته ور کوي، مسئول نه گنل کېږي.

د (نه لیرد وړ) عبارت

لرونکی چک

یوسلو اتلسمه ماده:

هغه شخص چې عام یا خاص مخطط چک اخلي، په هغه صورت کې چې په هغه کې (د نه لیرد وړ) عبارت درج شوی وي د انتقال په اړه د هغه حق محدودېږي.

په چک کې د درج شوي مبلغ

د ترلاسه کوونکی بانکدار نه

مکلفیت

یوسلو نولسمه ماده:

ددې قانون د حکمونو مطابق د مخطوطو چکونو په هکله چې د «د مبلغ د ترلاسه کوونکي په حساب د ورکړې وړ» عبارت لرونکي وي که په بڼه نیت سره او له سهل انگاری پرته یو مبلغ له مشتریانو څخه د یوه په نوم د هغه چک له مدرک څخه چې په

رسمي جریده

مندرج چک را قبل از دریافت به حساب مشتری کریدت (اضافه) نماید.

کریدت چک مخطط حاوی عبارت «قابل تأدیة به حساب

دریافت کننده مبلغ»

ماده یکصد و بیستم:

هرگاه چک جهت حصول به بانکداری تسلیم گردد که در زمان تسلیمی با عبارت «قابل انتقال به حساب» مخطط نشده باشد یا مخطط با عبارت فوق از آن زایل یا تحریف شده باشد و بانکدار با حسن نیت و بدون سهل انگاری مبلغ چک را حصول و آنرا به حساب یکی از مشتریان کریدت نماید، بانکدار موصوف به این دلایل که عبارت «قابل انتقال به حساب» مخطط بوده یا خطوط مرسم محو یا تحریف شده و مبلغ آن به شخصی که دریافت کننده تأدیة آن نبوده، کریدت شده است، مسئول پنداشته نمی شود.

عام یا خاص پول مخطط شوی وی، ترلاسه کری چي مشتری د هغه په نسبت د مالکیت نه لرونکی یا د نیمگري مالکیت لرونکی وی بل بانکدار یوازي ددغي ورکړي پرموجب د حقيقي مالک په وړاندي مسئول ندی. بانکدار کولی شي په چک کې درج شوی مبلغ له ترلاسه کولو دمخه د مشتری په حساب کرېدت (اضافه) کری.

د «دمبلغ د ترلاسه کوونکی

په حساب د ورکړی وړ»

عبارت لرونکی مخطط چک

کرېدت

یوسلو شلمه ماده:

که چېرې چک د حصول لپاره داسې بانکدار ته تسلیم کړل شي چې د تسلیمی په وخت کې "حساب ته دلیرد وړ" په عبارت مخطط شوی نه وي یا په پورتنی عبارت مخطط له هغه څخه زایل یا تحریف شوی وي او بانکدار په ښه نیت سره او له سهل انگاری پرته بانکدار دچک مبلغ حصول او هغه له مشتریانانو څخه دیوه په حساب کرېدت کری، نوموړی بانکدار پدې دلایلو سره چې(حساب ته

رسمي جریده

دلیرد ور) په عبارت مخطط دی
یارسم شوي کرښي محو یا
تحریف شوي دي او مبلغ يې
هغه شخص ته چې د هغه د
ورکړې ترلاسه کوونکی ندی
کرږدت شوی دی، مسئول نه
گڼل کېږي.

پنځلسم فصل

پر برات باندي د تطبيق وړ

خاص موارد

متعدد مخاطبين

یوسلو یوویویشتمه ماده:

برات دوو یا زیاتو مخاطبینو ته
چې یو د بل شریکان وي که نه.
صادرېدی شي، خو هغه دستور
چې لرونکي ته، د غوره کېدو
وړ دوه مخاطبین وټاکي یا دوه
یا زیات متوالي مخاطبین وي،
برات نه گڼل کېږي.

د صادر وونکی یا مخاطب په

وجه کې د برات صادر بدل

یوسلو دوه ویشتهمه ماده:

صادر شوی برات کېدلی شي د
صادر وونکي یا مخاطب په وجه
یا حواله کې د ورکړې وړ
وي.

فصل پانزدهم
موارد خاص قابل تطبيق بالای
برات

مخاطبين متعدد

ماده یکصد و بیست و یکم:

برات برای دو یا بیشتر مخاطبین
که شرکای یکدیگر باشند یا نه،
صادر شده می تواند، اما
دستوری که برای دارنده دو
مخاطب قابل انتخاب، تعیین
نماید یا دارای دو یا بیشتر
مخاطب متوالی باشد، برات
محسوب نمی گردد.

صدور برات در وجه صادر

کننده یا مخاطب

ماده یکصد و بیست و دوم:

برات صادر شده می تواند قابل
تأدیه در وجه یا به حواله کرد
صادر کننده یا مخاطب باشد.

ضرورت ارایه برات برای

قبولی

ماده یکصد و بیست و سوم:

برات قبل از ارایه برای تأدیه،
جهت قبولی به منظور تثبیت
قبول کننده ملزم، ارایه می
گردد.

رسمي جریده

<p>د قبلېدو لپاره د برات د وړاندې کولو اړتیا یوسلو درویشتمه ماده: برات د ورکړې لپاره له وړاندې کېدو دمخه، د ملزم قبلوونکي د تثبیت په منظور، وړاندې کېږي.</p> <p>له وړاندې کولو څخه انصراف حالات یوسلو څلېریشتمه ماده: په لاندې احوالو کې د قبلېدو لپاره د برات له وړاندې کولو څخه ډډه کېږي:</p> <p>۱- په هغه صورت کې چې مخاطب وفات شي یا مفلس شي یا د برات د مقاولي د عقدولو لپاره تخیلی یا د اهلیت او واک نه لرونکی شخص وی.</p> <p>۲- په هغه صورت کې چې مخاطب په ټاکلي وخت او له مقتضي لټولو وروسته په ټاکلي ځای کې د برات د وړاندې کولو لپاره پیدا نشي.</p> <p>۳- د مقتضي هڅې له سرته رسولو وروسته دغه ډول وړاندې کول معتبر نه وي.</p>	<p>حالات انصراف از ارایه ماده یکصد و بیست و چهارم: دراحوال ذیل از ارایه برات برای قبولی صرف نظر می گردد:</p> <p>1- در صورتی که مخاطب وفات نماید یا مفلس گردد و یا شخص تخیلی یا فاقد اهلیت و صلاحیت برای عقد مقاوله برات باشد.</p> <p>2- در صورتی که مخاطب در موعد معینه و بعد از جستجوی مقتضی در محل تعیین شده برای ارایه برات، دریافت نکرده.</p> <p>3- بعد از انجام مساعی مقتضی چنین ارایه معتبر نباشد.</p> <p>رجوع دارنده به صادر کننده و ظهن نویسان ماده یکصد و بیست و پنجم: هرگاه برات مطابق احکام این قانون بنا بر عدم قبولی نکول گردد، حق اقامه دعوی علیه صادرکننده و ظهن نویس به دارنده برات تعلق می گیرد.</p>
--	---

رسمي جریده

صادر وونکو او ظهرنویسانو

ته د لرونکی رجوع

یوسلو پنځه ویشتمه ماده :

که چېرې ددې قانون د حکمونو مطابق برات، د نه قبلېدو به علت نکول شي، د صادر وونکي او ظهر نویس پر علیه د دعوي د اقامې حق، د برات په لرونکي پورې اړه پیدا کوي .

امتناع دارنده از قبولی

مشروط

ماده یکصد و بیست و ششم :

دارنده برات می تواند از قبولی مشروط امتناع نماید. هرگاه وی قبولی غیر مشروط را بدست نیاورد ، می تواند برات بنابر عدم قبولی ، نکول شده محسوب نماید.

له مشروطی قبولی څخه د

لرونکی ډډه کول

یوسلو شپږ ویشتمه ماده:

د برات لرونکی کولی شي له مشروطی قبلوني څخه ډډه وکړي. که چېرې هغه غیر مشروطه قبولي لاسته را نه وړي، کیدای شي چې برات د نه قبلېدو له امله، نکول شوی وگڼل شي.

د برات ډیر شمیر نسخي

یوسلو اووه ویشتمه ماده:

(۱) برات په څو نسخو کي صادرېدی شي . پدې صورت کي په هرې نسخي باندي د هغې شمېره لیکل کېږي او پکي قیدېږي چې (د برات دغه برخه تر هغه مودې پورې واجب التادیه دی چې پاتې برخي

نسخ متعدد برات

ماده یکصد و بیست و هفتم :

(۱) برات در چند نسخه صادر شده می تواند. در این صورت بر هر نسخه شماره آن تحریر و در آن قید می گردد که (این بخش برات الی موعدی واجب التادیه می باشد که بخش های متباقی تادیه نگردیده باشد) کلیه بخش ها یک مجموعه را تشکیل و مجموعه یک برات محسوب می گردد.

در صورت عدم تادیه یکی از بخش های آن ، تمام مجموعه برات ساقط می گردد.

(۲) هرگاه شخصی ، بخش های مختلف برات را به نفع اشخاص مختلف قبول یا ظهر نویسی نماید، وی و ظهر نویس مابعد هر

رسمي جریده

ورکړل شوي نه وي) ټولي برخي يوه ټولگه جوړوي او يوه ټولگه يو برات گڼل کېږي. د هغه له برخو څخه د يوې د نه ورکړې په صورت کې، د برات ټوله ټولگه ساقطېږي. (۲) که چېرې يو شخص د برات مختلفې برخي د مختلفو اشخاصو په گټه قبولي يا ظهروبيسي کړي، هغه اوله برخو څخه د هرې يوې را وروسته (مابعد) ظهروبيسي، د هرې برخي په وړاندې، داسې مسئول دی لکه داچې د هغو هر يو، يو مجزاء برات وي. ۳- که چېرې يو شخص چې د برات د يوې ټولگې له بڼه نيت سره د لرونکو تر منځ لومړنی فرد وي چې د خپلې برخي مالکيت يې لاسته راوړی دی، دغه ټول شخص د پاتې برخو او له برات څخه دلاسته راغلي مبلغ په نسبت د لومړيتوب د حق لرونکی دی.

یک از بخش ها، در مقابل هر بخش، طوری مسئول می باشند مانند این که هرکدام از آنها یک برات مجزاء باشد. (3) هرگاه شخصی که در میان دارندگان با حسن نیت یک مجموعه برات، نخستین فردی باشد که مالکیت بخش خود را بدست آورده است، چنین شخص نسبت به متباقی بخش ها و مبلغ حاصله از برات دارای حق تقدم می باشد.

رسمي جریده

شپاړسم فصل

متفرقه حکمونه

فصل شانزدهم

احکام متفرقه

په بهرنی معاملی وړ سند کی د درج شوو اړخونو پر مسئولیتونو باندی د تطبیق وړ قانون

یوسلواته ویشتمه ماده:

د بهرنی معاملی وړ سند په هکله لاندی مراتب د اعتبار وړ دي، خو دا چي پدی قانون یا ترتیب شوی مقاولی کی بل ډول تصریح شوی وي.

۱- هغه سیمه ییز قانون چي سند په هغه کی صادر، قبول یا معامله شوی وي په هغه کی د درج شوو حکمونو مطابق، د اړخونو واک، د سند اعتبار، د هغه قبلول یا انتقال ټاکي، پدی شرط چي سند د هغه د صادرېدو د سیمي د قوانینو مطابق، د کافی مهر ونو د نشتوالی په علت، غیر مجاز ګرځول شوی نه وي.

۲- هغه سیمه ییز قانون چي د معاملی وړ سند په هغه حای کی د ورکړي وړ دی، لاندی مراتب وټاکي:

- د ټولو اړخونو مسئولیت

- د قبولی یا ورکړي لپاره د وړاندی کولو په هکله د لرونکي مکلفیت.

قانون قابل تطبیق بر مسئولیت های طرفین مندرج سند قابل معامله

خارجی

ماده یکصدو بیست و هشتم :

در مورد سند قابل معامله خارجی مراتب ذیل مدار اعتبار می باشد، مگر این که در این قانون یا مقاوله مرتبه، طور دیگری تصریح شده باشد:

1- قانون محلی که سند در آن صادر، قبول یا معامله شده باشد، مطابق احکام مندرج آن صلاحیت طرفین، اعتبار سند، قبولی و یا انتقال آن را تعیین می نماید، مشروط بر این که سند مطابق قوانین محل صدور آن، به علت فقدان مهرهای کافی غیر مجاز نگردیده باشد.

2- قانون محلی که سند قابل معامله در آن جا قابل تأدییه می باشد، مراتب ذیل را معین نماید:

- مسئولیت کلیه طرفین.

- مکلفیت دارنده در مورد ارایه جهت قبولی یا تأدییه.

- سر رسید سند قابل معامله.

رسمي جریده

- د معاملې وړ سند سررسید. -د نکول موجبات.
- موجبات نکول. - ضرورت به اعتراض و کفایت آن یا ضرورت اطلاعیه نکول.
- سائرسوالات در ارتباط با تأدیبه و انجام تعهد، بشمول نوع اسعار و نرخ تبادلۀ که مبلغ مندرج سند باید با رعایت آن ها تأدیبه گردد.
- د ورکړې یا د ژمنې د ترسره کولو په اړه د اسعارو د ډول او د تبادلې د نرخ چي په سند کې درج شوی مبلغ باید د هغو له په پام کې نیولو سره ورکړل شي په شمول نورې پوښتنې.

طرز العمل خاص در مورد سند قابل معامله خارج از افغانستان

ماده یکصد و بیست و نهم:
هرگاه سند قابل معامله در خارج از افغانستان صادر، قبول یا ظهرنویسی گردیده ولی در آن عبارت (مطابق قوانین افغانستان) تصریح شده باشد، در این صورت مقوله ایک به اساس آن سند متذکره عقد، اما به تاسی از قوانین کشور محل عقد مقوله فاقد اعتبار گردد، موجب بطلان هر قبولی یا ظهرنویسی بعدی در افغانستان نمی گردد.

له افغانستان څخه بهر د معاملې وړ سند په هکله خاصه کړنلاره

یوسلونه ویشتمه ماده:
که چېرې د معاملې وړ سند چې له افغانستان څخه بهر صادر، قبول یا ظهرنویسی شوی، خو پکې (د افغانستان د قوانینو مطابق) عبارت تصریح شوی وي، پدې صورت کې هغه مقوله چې د یاد شوي سند پر بنسټ عقد، خود مقولې د عقد د سیمې د هېواد د قوانینو له مخې له اعتباره ولېږي، په افغانستان کې دراوروسته هرې قبولی یا ظهر نویسی د بطلان موجب نه ګرځي.

رسمي جریده

مالي فيسونه او جریمی

یوسلو دپرشمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک کولی شي د دې قانون په درج شوو حکمونو کې د بانکي فيسونو مالي جریمو او د مشتريانو او بانکونو په واسطه د نکول شوو چکونو په هکله، مقرري او کرنلاري وضع کړي.

(۲) دافغانستان بانک کولی شي ددې قانون د حکمونو د بڼه تطبيق لپاره مقرري له پراوونو څخه تېري او جلا لايحي او کرنلاري چي ددې قانون د حکمونو مغايري نه وي، وضع او تطبيق کړي.

موجود سندونه

یوسلو یو دپرشمه ماده:

دمعاملي وړ هغه موجود سندونه چي ددې قانون له نافذېدو دمخه صادر شوي دي، د هغو په هکله ددې قانون حکمونه د تطبيق وړ دي.

د حکمونو ارجحیت

یوسلو دوه دپرشمه ماده:

له نورو قوانینو سره ددې قانون د حکمونو د مغايرت په صورت کې ددغه قانون حکمونه مرجح

فيس ها و جریمه های مالی

ماده یکصدوسی ام :

(۱) دافغانستان بانک می تواند در مورد فيس های بانکی و جرایم مالی- چک های نکول شده مندرج احکام این قانون توسط مشتریان بانک ها، مقررات و طرز العمل هارا وضع نماید.

(۲) دافغانستان بانک می تواند جهت تطبيق بهتر احکام این قانون مقررره هارا طی مراحل و لوايح و طرز العمل های جداگانه ايرا که مغاير احکام این قانون نباشد، وضع و تطبيق نماید.

اسناد موجود

ماده یکصدوسی ویکم :

اسناد قابل معامله که قبل از انفاذ این قانون صادر و موجود اند، احکام این قانون در مورد آن ها قابل تطبيق می باشد .

ارجحیت احکام

ماده یکصدوسی و دوم:

در صورت مغايرت احکام این قانون با ساير قوانین، احکام این قانون مرجح دانسته

رسمي جریده

کڼل کپري.

می شود.

د انفاذ نېټه

یو سلو دري دېرشمه ماده :

دغه قانون د توشیح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جریده کې دې خپور شي، په نافذېدو سره یې د ۱۳۳۶ کال د تلې د میاشتې په (۸۹) گڼه رسمي جریده کې خپور شوي د افغانستان د سوداګرۍ د قانون د درېیم باب لومړۍ، دوه ییم او درېیم فصل ملغي کڼل کپري.

تاریخ انفاذ

ماده یکصدوسی و سوم :

این قانون از تاریخ توشیح نافذ ودر جریده رسمی نشر گردد. با انفاذ آن احکام فصل های اول ، دوم و سوم باب سوم قانون تجارت افغانستان منتشره جریده رسمی شماره (۸۹) میزان سال ۱۳۳۶ ملغي شناخته می شود.